

Α.Τ.Ε.Ι. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ Τ.Ε.

Επανάχρηση και αποκατάσταση δημοτικής αγοράς Άργους και ανάπλαση περιβάλλοντα χώρου

Επιβλέπων καθηγητής: Διονύσιος Ρουμπιέν

**Σαρακινιώτη Αγγελική – Λυδία
Τσαγγούρη Δήμητρα**

“...η ανάμνηση απαιτεί ένα διαλεκτικό έρεισμα πάνω στο παρόν. Το παρελθόν αναβιώνει μόνο αν δεσμευτεί με ένα συναίσθημα το οποίο αναφέρεται αναγκαστικά στο παρόν – χρειάζεται να επανατοποθετήσουμε τις αναμνήσεις μας, όπως τα πραγματικά γεγονότα μέσα σε ένα περιβάλλον ελπίδας η ανησυχίας, μέσα σε ένα διαλεκτικό κυματισμό.

Δεν υπάρχουν αναμνήσεις χωρίς αυτή τη δόνηση του χρόνου, χωρίς αυτό το συγκινησιακό ρίγος.¹”

Gaston Bachelard
La Dialectique de la durée

---

¹ Gaston Bachelard, La Dialectique de la durée, Ed. Presses universitaires de France Paris 1993

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το θέμα της διπλωματικής μας εργασίας ερευνά, αποτυπώνει και πειραματίζεται με το κτήριο της Δημοτικής Αγοράς Άργους και την πλατεία Δημοκρατίας. Ασχοληθήκαμε με αυτό το κτήριο και γενικά με την περιοχή του Άργους ύστερα προτροπή του καθηγητή μας κ. Αντωνίου και έπειτα από την πρώτη επίσκεψη μας στο πεδίο όπου εκεί συναντήσαμε δύο υπέροχους παππούδες (συνταξιούχους μηχανικούς) όπου μετά από μια κουβέντα που είχαμε πάνω στο ζήτημα της εγκατάλειψης της Αγοράς και τις ανάγκες του Άργους δημιουργήθηκαν τα πρώτα κίνητρα για την μελέτη. Επικεντρωθήκαμε στο ζήτημα του δημόσιου χώρου συνδεδεμένο με το πολιτιστικό υπόβαθρο και τις προοπτικές που θα μπορούσε να προσφέρει ο χώρος με τις κατάλληλες διαμορφώσεις. Η δεύτερη επαφή ήταν με τον κ. Ξηνταρόπουλο πολιτικό μηχανικό με μεγάλη δράση στην πόλη όπου μας κατέθεσε πολλά σημεία που δεν γνωρίζαμε για την ιστορία του Άργους αλλά και του κτηρίου.

Κάπου εκεί άρχισαν όλα με την έναρξη της έρευνας στο παρελθόν και στο πρόσφατο παρόν της Αγοράς, συλλέξαμε δημοσιεύματα, άρθρα συζητήσεις με επισκέπτες, πολίτες, τοπικούς άρχοντες της περιοχής, αρχαιολόγους και μηχανικούς. Τα ερωτήματα και οι αναζητήσεις μας ώθησαν να πειραματιστούμε με μια διαφορετική αρχιτεκτονική περισσότερο ανοικτή, κοινωνική, πολιτιστική όπου θα παίρνει το ρόλο του υλοποιητή τις ανάγκες των κατοίκων και των επισκεπτών, με την διαφύλαξη του χώρου διότι φέρει σημάδια από το παρελθόν που θα λειτουργήσουν και ως τεκμήρια. Ο συγκεκριμένος χώρος εντέλει, είναι φορέας κοινά αναγνωρίσιμων νοημάτων και λειτουργεί ως τόπος αναφοράς της συλλογικής μνήμης, με άλλα λόγια δηλαδή, αποτελεί αυτό που λέμε ιστορικότητα.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους φίλους και συνεργάτες Αντώνη, Δημήτρη, Αντρέας Μ., Γιώργος Ρ., Ειρήνη, Δημήτρη Σ., Φίλιππο, τον κ. Ξηνταρόπουλο, κα. Πορτάλη, την κα. Μάρκου, τον κα. Κουφόπουλο, τον κα. Αντωνίου, τον κ. Δωροβίνη, την κα. Βασιλίου, τον κ. Παπαιωάννου, τον κ. Αντωνιάδη, τον καθηγητή μας κ. Ρουμπιέν, τους ανθρώπους της Αγοράς τους περαστικούς και τους επισκέπτες και όλους αυτούς που βοήθησαν να διευρύνουμε τους ορίζοντές μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΑΝΑΔΡΟΜΗ	
A. Ιστορική Αναδρομή.....	8
1. Νεοκλασικισμός – Μνήμη – Παρουσίαση του κτηρίου.....	8
2. Άργος - Προϊστορικοί Χρόνοι - Ιστορικοί Χρόνοι - Σήμερα.....	10
3. Δημοτική Αγορά και Πολιτεία.....	14
4. Απόφαση οικοδόμησης και αντιδράσεις.....	15
5. Η διαδικασία για την ανέγερση και την ολοκλήρωση του κτηρίου.....	17
6. Η σύγχρονη περιπέτεια της Αγοράς.....	18
7. Νεότερα στοιχεία για την νεοκλασική Αγορά.....	21
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΜΕΛΕΤΗ	
B. Ανάπτυξη αρχιτεκτονικού λεξιλογίου – Μορφολογικό αποτέλεσμα.....	22
1. Θέση του κτηρίου – Πρόσβαση – Περιβάλλοντας χώρος.....	22
2. Γενική Τεκμηρίωση.....	22
2.1 Κτηριολογική ανάλυση.....	22
2.2 Μορφολογική ανάλυση.....	22
2.3 Προσθήκες / Παρεμβάσεις.....	24
2.4 Κατασκευαστική ανάλυση.....	25
Φέρων οργανισμός.....	25
Τοιχοποιίες.....	26
Επιχρίσματα / Επενδύσεις / Χρωματισμοί.....	26
Δάπεδα.....	26
Στέγη.....	26
Κλίμακες.....	27
Κουφώματα / Ανοίγματα.....	27
Σύστημα απορροής όμβριων υδάτων.....	27
3. Κατάσταση διατήρησης.....	27
Φέρων οργανισμός.....	27
Τοιχοποιίες.....	27
Επιχρίσματα / Επενδύσεις / Χρωματισμοί.....	27
Δάπεδα.....	28
Στέγη.....	28
Κλίμακες.....	28
Κουφώματα / Ανοίγματα.....	28
Σύστημα απορροής όμβριων υδάτων.....	28
4. Αρχιτεκτονικά σχέδια Μακρή.....	29
5. Αρχιτεκτονικά σχέδια υπάρχουσας κατάστασης.....	29

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΕΡΕΥΝΑ - ΠΡΟΤΑΣΗ

Γ. Στάδιο Α.....	30
1. Αγορά - Δημοτικές Αγορές.....	30
2. Έρευνα - αποτελέσματα.....	31
3. Το Άργος και η Δημοτική Αγορά στο σήμερα.....	31
4. Κεντρική ιδέα - Αποκατάσταση του κτηρίου και προτάσεις παρεμβάσεων για την επανάχρησή του.....	32
Γ. Στάδιο Β	
1. Νέες χρήσεις - Περιβάλλον.....	36
2. Αρχιτεκτονικά σχέδια Πρότασης.....	39
3. Φωτορεαλιστικό αποτέλεσμα.....	40
4. Φωτογραφική τεκμηρίωση.....	41
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	55
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	61

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το κυρίαρχο θέμα των αναζητήσεών μας θα το συνοψίσουμε στο ερώτημα για την σημασία του αστικού κενού και την επίδραση ενός τόπου – η μίας κοινότητας, ή μίας κοινωνίας...- στην αρχιτεκτονική. Πως να λειτουργούν οι αστικοί κενοί τόποι ως πολλαπλές συνδέσεις, διατηρώντας ταυτόχρονα με χρηστικό τρόπο την κενότητά τους. Όπως και ο λόγος που γίνεται στην Ελλάδα, άρα πρόκειται να μας απασχολήσει το ζήτημα της δόμησης του κενού όχι στην πλήρωση του. Θα προσπαθήσουμε να εξηγήσουμε γιατί μας απασχόλησε αυτό το ζήτημα σήμερα πως προέκυψε αυτό και που το εντοπίσαμε. Ξεκίνησε με ένα ερώτημα που εμφανίστηκε κατά την αρχική επεξεργασία της διπλωματικής μας εργασίας, το οποίο μας έκανε να σταματήσουμε την πορεία της και να αρχίσουμε να ψάχνουμε στοιχεία για να κατανοήσουμε καλύτερα την κατάσταση που είχαμε να αντιμετωπίσουμε. Έτσι αυτή η αναζήτηση δημιούργησε σκέψεις, οι σκέψεις ερωτήματα και τα ερωτήματα κείμενο. Η περιοχή που επιλέξαμε να δουλέψουμε τη διπλωματική μας εργασία είναι μέρος ενός μεγάλου αρχαιολογικού ενδιαφέροντος. Το ζήτημα που προέκυψε, λοιπόν, ήταν το ποιος θα ήταν ο “κώδικας συμπεριφοράς” μας σε μία τέτοια περιοχή και το πιο βαθύ ερώτημα που δημιουργήθηκε τελικά ήταν το γιατί οι άνθρωποι έχουν την ανάγκη να διατηρούν αρχιτεκτονικά έργα και με ποιά ιδεολογικά κριτήρια αποφασίζουν τί θα διατηρήσουν και τί όχι; Το πρώτο σκέλος του ερωτήματος απαντήθηκε με σχετική ευκολία μέχρι ενός σημείου. Αρκεί να αναλογιστεί κάποιος τί θα μπορούσε να εξυπηρετήσει η διατήρηση ενός κτιρίου. Ας πάρουμε ένα κτήριο ‘μνημείο’ για παράδειγμα. Κατ’ αρχήν ενισχύει τη λειτουργία της συλλογικής μνήμης και της ιστορικής συνέχειας μίας κοινότητας. Τα αρχιτεκτονικά μνημεία λειτουργούν ως τεκμήρια της ιστορίας, νοσηματοδοτημένα επιπλέον, με κοινωνικές πολιτικές ή πολιτισμικές παραμέτρους. Είναι, θα λέγαμε, η υλική παρουσία του παρελθόντος. Η ‘αρχιτεκτονική κληρονομιά’ του τόπου, όπως την ονόμαζαν πολλοί. Ωστόσο, με το χαρακτηρισμό αυτό δεν εννοείται ότι υπηρετούν απλά ένα παγιωμένο σύστημα αξιών ή γεγονότων, αλλά λειτουργούν εξίσου και ως ερωτήματα. Ερωτήματα με την έννοια ότι υπάρχουν προκειμένου να τίθενται διαρκώς σε έρευνα και κριτική έτσι ώστε η κοινότητα να βρίσκεται σε μία συνεχή διαδικασία αυτό-κριτικής και αυτό-προσδιορισμού. Δηλαδή η ίδια η κοινότητα μέσω της ιστορίας της, ως δρώσα στο παρόν, να συνειδητοποιείται και να εξελίσσεται. Επίσης, το μνημείο αποτελεί χαρακτηριστικό της ιδεολογικής ταυτότητας και της νοσηματοδότησης του τόπου του, αλλά είναι και στοιχείο ιστορικής ταυτότητας. Είναι φορέας τοπικότητας -στην περίπτωση μας, ελληνικότητας² - και με τη διατήρησή του, διασφαλίζεται η συνέχιση της παράδοσης και εξασφαλίζεται η ύπαρξη και η καταχώρηση της ιδιαιτερότητας

2 Παραθέτουμε εδώ ορισμένες διατυπώσεις από ανθρώπους που τους έχει απασχολήσει το ζήτημά της ελληνικότητας στο παρελθόν: “Ελληνικότητα αποτελεί το διακριτικό στοιχείο, το κριτήριο προσδιορισμού του ελληνισμού” λέει ο Δ. Γ. Τσαούσης. “Ελληνικότητα είναι ένας ιδεολογικός μηχανισμός απαραίτητος στην αναζήτηση της εθνικής ταυτότητας” λέει ο Δ. Φιλιππίδης. “Όταν μιλούμε για αρχιτεκτονική ταυτότητα, αναφερόμαστε στην ιδιαιτερότητα της αρχιτεκτονικής ενός τόπου ή μιας εποχής, στα στοιχεία εκείνα που τη διαφοροποιούν από άλλες και την κάνουν αναγνωρίσιμη” Σ.Κονταράτος. “Η ελληνικότητα, σε οποιαδήποτε παραγωγή της και κυρίως στην Τέχνη δεν δημιουργεί αλλά σχολιάζει, αναπαριστά το ήδη παριστάμενο” ισχυρίζεται ο Γ. Βέλτσος. Η αρχιτεκτονική, όμως στην έννοια της ελληνικότητας εκτός από το να αναπαριστά (μορφή), ίσως και να “...είναι το ίδιο κομμάτι του κύκλου της ζωής”

μιας συγκεκριμένης κοινότητας ανάμεσα στον κόσμο.

Ύστερα, υποβοηθάει και άλλους ευγενείς σκοπούς, όπως, ας πούμε, της εκπαίδευσης. Λειτουργεί σαν ενισχυτικό διαμόρφωσης της παιδείας των επόμενων γενεών. Επιπλέον χρησιμοποιείται σαν αντικείμενο προς κατανάλωση. Παίζει μείζονα ρόλο στην ανάπτυξη του τουρισμού του τόπου του. Είναι αίτιο επίσκεψης μετά εισιτηρίου. Αφορμή μιας φωτογράφισης, ενός αφιερώματος σε περιοδικό, ενός άρθρου εφημερίδας, ενός βιβλίου, ενός ντοκιμαντέρ ή μίας ταινίας. Τέλος, ένα μνημείο εξυπηρετεί και πολλά άλλα που όμως δεν είναι ανάγκη αυτού του κειμένου να αναλυθούν περαιτέρω. Το δεύτερο σκέλος του ερωτήματος, δηλαδή ποιά είναι τα ιδεολογικά κριτήρια με τα οποία οι άνθρωποι αποφασίζουν τι θα διατηρήσουν και τί όχι, αποδείχθηκε ότι είναι πιο σύνθετο και δεν υπάρχει απόλυτη απάντηση αλλά εξαρτάται κάθε φορά από σκοπούς, ιδεολογικές θέσεις, αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα ή τον φορέα προστασίας.

Ανακαλύψαμε όμως ότι αυτοί οι σκοποί, οι ιδεολογικές θέσεις, τα συμφέροντα κ.λ.π. τίθενται υπό το γενικό τίτλο της έννοιας της ελληνικότητας³. Ένα ζήτημα που σίγουρα δεν είναι καινούριο αλλά έχει προκαλέσει πλήθος ιδεολογικών αναζητήσεων στο παρελθόν, όπως διαπιστώσαμε και στην πορεία της δικιάς μας αναζήτησής.

---

3 Νεοκλασικισμός και Ιδεολογία, Άρθρο, Ελευθεροτυπία, 04.07.2009, Γιώργος Αριστινός: Ο νεοκλασικός ρυθμός είναι αισθητός σε πολλές πόλεις της Ελλάδας. Οι νεοκλασικές οικίες προστατεύονται από το κράτος σαν σύμβολα της χώρας μαζί με τους αρχαιολογικούς χώρους, την πίτα με γύρο και τον μουσακά. Έτσι δεν έχει να κάνει αυτός ο προσανατολισμός μόνο με πολιτικές επιλογές, πλέον αφορά την ιδεολογία μας. Ο νεοκλασικισμός έρχεται στην Ελλάδα μαζί με τον βασιλιά όχι μόνο γιατί είναι η καινούργια τάση που επικρατεί στην δύση, αλλά γιατί ενσαρκώνει την συνέχεια της ίδιας της παράδοσης μας και ένας τρόπος να αναβιώσουμε την «πρωταρχική σκηνή». Αυτή δηλαδή με τους δρόμους που αγκαλιάζονται από τα αρχοντικά νεοκλασικά με όλη την αίγλη που αυτά αποπνέουν. Έτσι αρχίζει ένας αγώνας διατήρησης και αναβίωσης αυτής της σκηνής ξεχνώντας τα βασικά προβλήματα βιωσιμότητας που είχε τότε το νεοσύστατο Ελληνικό κράτος. Με την ανέγερση του παλατιού του Όθωνα στην πλατεία συντάγματος στην Αθήνα το νεοκλασικό περνάει στην Ελληνική εθνική συνείδηση. Όμως όσο ο βασιλιάς τόσο και η ενθύμηση του νεοκλασικισμού έρχεται απ' έξω και από πολύ μακριά. Έτσι οι Ευρωπαίοι εμφανίζονται ως μεσάζοντες που αναλαμβάνουν να δώσουν στη χώρα δανεική συνείδηση καθώς εκείνη την περίοδο η Ελλάδα βρίσκεται στο μεταίχμιο του πολλά υποσχόμενου «χθες» και του αμφίβολου και θολού «τώρα». Η πολιτική αστάθεια που επικρατεί η ανασφάλεια όπως και οι κάτοικοι της Αθήνας που ελάχιστα συμμετέχουν αφήνει το περιθώριο στους «σωτήρες» μας να θριαμβέψουν προσφέροντας σχέδιο πολιτισμικής ενότητας. Όπως αναφέρει ο Αριστινός ζητήθηκε από αρχιτέκτονες της εποχής ευρωπαίους αλλά και Έλληνες να παρουσιάσουν τις προτάσεις τους για να αναβιώσει η αρχαία λαμπρότητα στην Ελλάδα του σήμερα. Όμως τελικά κατά πόσο ήταν ολέθρια όλη αυτή η κίνηση; Από την στιγμή που η παρέμβαση γίνεται την περίοδο που η χώρα βρίσκεται σε ανασυγκρότηση, δρόμοι δεν υπάρχουν ακόμη όπως και κράτος, κι όμως εμφανίζεται βασιλιάς. Στην θητεία του η πόλη χτίζεται –σε γενικές γραμμές– σε νεοκλασικό ρυθμό. Όλα αυτά τα μεγάλα έργα (που εκμεταλλεύονται την ανάγκη) αναπτερώνουν το πεσμένο ηθικό των Ελλήνων, με αυτό τον τρόπο εμφανίζεται στα μάτια τους η παιδαγωγική συνείδηση και πολιτισμική ταυτότητα.

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Α. Ιστορική αναδρομή

1. Νεοκλασικισμός - Μνήμη - Παρουσίαση κτηρίου.

Από τον απελευθερωτικό αγώνα φανερώνεται η ανάγκη, να οριστεί ξανά, να αναδομηθεί, η ελληνική ταυτότητα. Από το 1821 μέχρι σήμερα θα μπορούσε κανείς να πει ότι ο προσδιορισμός της ταυτότητας αποτελεί ένα συστατικό στοιχείο του σύγχρονου ελληνισμού. Η αφήγηση που ακολουθεί, δεν αποτελεί μία λεπτομερή ιστορική αναφορά. Σκοπός της είναι ο προσδιορισμός της αρχιτεκτονικής έκφρασης μέσα από το τρέχον κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο της κάθε περιόδου και ταυτόχρονα μέσα από την αναζήτηση στοιχείων που συνθέτουν την νεοελληνική ταυτότητα μέσα στη διεκυστίδα Ανατολής και Δύσης. Μετά την εξασφάλιση της ανεξαρτησίας, με τη βοήθεια των Μεγάλων Δυνάμεων, ακολουθεί ο ορισμός των συνόρων του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. Χαρακτηριστική είναι η ανεπάρκεια ταύτισης του ελληνικού κράτους με το ελληνικό έθνος, αφού μεγάλες μερίδες πληθυσμού με ελληνική συνείδηση μένουν εκτός συνόρων, αφήνοντας ζωντανή την αίσθηση του ‘αλτρωτισμού’. Η έλευση του Όθωνα στην Ελλάδα συνοδεύεται με την έλευση βαυαρών μηχανικών και τεχνικών, οι οποίοι διέδωσαν την επικρατούσα αρχιτεκτονική τάση, τον νεοκλασικισμό. Ο νεοκλασικισμός, χρησιμοποιώντας μορφές παρμένες από την Αρχαία Ελλάδα, ήταν ένας ρυθμός ‘βολικός’ για την συγκρότηση και τον εξευρωπαϊσμό του Νεοελληνικού κράτους, με αποτέλεσμα να επιβληθεί αβίαστα ως επίσημη αρχιτεκτονική, μιας χώρας όπου η ντόπια αρχιτεκτονική παράδοση δεν προσέφερε έτοιμα πρότυπα για αστικά κτήρια. Τα κρατικά κτήρια, υιοθέτησαν τη νεοκλασική αίγλη, εκφράζοντας τη ριζική ανανέωση του ελληνικού χώρου, και τη στροφή στα ιδεώδη της αρχαιότητας και της. Ταυτόχρονα αφομοιώθηκε πολύ γρήγορα και από τα λαϊκά στρώματα, ως εκδήλωση ‘ελληνικότητας’, ‘αστικοποίησης’ αλλά και ‘εξευρωπαϊσμού’, όπου οδηγήθηκε σε μια μετάπλαση του ρυθμού ανάλογα με τις ανάγκες και τα τεχνικά τους μέσα. “Τα έργα αυτά δεν σημαίνουν καλλιτεχνική άνθιση του τόπου, αλλά βεβαιώνουν την ύπαρξη της αναγκαίας ατμόσφαιρας για τις ιδέες που ενσάρκωναν οι τεχνίτες αυτοί. Και τούτο χάρις στον πόθο για την αναβίωση της κλασικής εποχής ως σημάδι ανταγωνισμού μίας μικρής κοινωνίας με όλες τις άλλες στην έκφραση ενός ιδεώδους.”⁴

Ο δομημένος χώρος επενδύεται με προσωπικά, κοινωνικά ή ιστορικά γεγονότα και δημιουργείται έτσι μια άλλη πραγματικότητα, αυτή του δικτύου του βιωμένου χώρου, με τον τρόπο που εξηγήθηκε παραπάνω. Εδώ είναι που συναντάμε τη λειτουργία της μνήμης. Έχουμε τις προσωπικές αναμνήσεις του προσωπικού και περιορισμένου χώρου μας αλλά έχουμε και τις αναμνήσεις του κοινωνικού συνόλου του γενικού πολιτισμικού χώρου στο οποίο κινούμαστε –και ίσως ανήκουμε-, δηλαδή τη συλλογική μνήμη της κοινότητας. “Η συλλογική μνήμη (...) είναι μια μορφή του παρελθόντος. Είναι μία αναπλαστική μορφοποίηση κάποιου παρελθόντος, στο βαθμό που αυτό αναγνωρίζεται κοινά ως παρελθόν” λέει ο Σ. Σταυρίδης.⁵ Συνήθως ταυτίζουμε τη μνήμη με τη διάρκεια. Διακρίνεται μία ανάγκη, μία τάση να επιδιώκουμε τη διατήρηση της κοινής μνήμης, “κάποιων κοινών χαρακτηριστικών (...), κάποιων γνωρισμάτων που από τότε που αποκρυσταλλώθηκαν παραμένουν να χαρακτηρίζουν” το κοινωνικό σύνολο και να συνιστούν στοιχεία της ταυτότητας του. Αναγνωρίζουμε έναν χώρο, στον οποίο συνέβη ένα γεγονός ή διαμορφώθηκε

4 Μιχαήλ Π., η Αρχιτεκτονική ως Τέχνη, ζ' έκδοση Ίδρυμα Παναγιώτη και Έφης Μιχαήλ, Αθήνα 2002, σ.21

5 Σ. Σταυρίδης, Μνήμη και εμπειρία του χώρου, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2006, σ. 14.

ως αποτέλεσμα μιας σειράς γεγονότων. Δημιουργείται τότε η ανάγκη διαφύλαξης του χώρου αυτού διότι φέρει σημάδια ή ίχνη από το παρελθόν που λειτουργούν και ως τεκμήρια της τέλεσης του γεγονότος. Ο συγκεκριμένος χώρος εντέλει, είναι φορέας κοινά αναγνωρίσιμων νοημάτων και λειτουργεί ως “τόπος αναφοράς της συλλογικής μνήμης”, με άλλα λόγια δηλαδή, αποκτάει αυτό που λέμε ιστορικότητα. Ο τόπος ήταν πάντα κατοικημένος. Η κατοίκηση, εγγράφεται σε αυτόν, είτε σε υλικά -χνάρια, ερείπια κλπ- είτε άυλα, καθορίζοντας τον τρόπο ζωής. Όπου σκάβεις βρίσκεις ίχνη παλιότερης κατοικίας, όπως είπε και ο Κωνσταντινίδης⁶.

Σε αυτό το σημείο θα θέλαμε να σας συστήσουμε το κτήριο της δημοτικής αγοράς Άργους το οποίο ίσως προσομοιώνει όλα τα παραπάνω χαρακτηριστικά και επιλέχθηκε από εμάς διότι σε αυτήν την αναζήτηση θα μας βοηθήσει να κατανοήσουμε να αντιμετωπίσουμε και ουσιαστικά να προσεγγίσουμε την λύση σε ένα ακόμα αστικό κενό. Η δημοτική αγορά στην οδό Τσώκη κτίστηκε το 1889 επί δημάρχου Σπύρου Καλμούχου, τα σχέδια εκπόνησε ο γεωμέτρης Καραθανασόπουλος και την ανέγερση την ανέλαβε ο εργολάβος Βουγιούκας στο Ναύπλιο. Πρόκειται για νεοκλασικό κτίσμα το οποίο ξεχωρίζει από την δόμηση της πόλης του Άργους όσον αφορά το μέγεθος και την συμμετρία του. Είναι επίμηκες και χωρίζεται από δύο διαδρόμους κάθετους μεταξύ τους, ένα στενό και ένα φαρδύ, σε τέσσερα ίσα και πανομοιότυπα τμήματα. Οι διάδρομοι οδηγούν σε τέσσερις εξόδους, από τις οποίες οι δύο στις μακρές πλευρές έχουν τρεις μεγάλες καμάρες και είναι ιδιαίτερα επιβλητικές. Από την αρχή μέχρι σήμερα λειτούργησε για τον σκοπό που κτίστηκε, δηλαδή ως αγορά. Παλαιότερα αποτελούσε το εμπορικό κέντρο της πόλης. Σήμερα στεγάζει με ενοίκιο συνολικά 24 καταστήματα, έξι σε κάθε τεταρτημόριο. Μετατροπές δεν έχει υποστεί, το μόνο που χάθηκε είναι το πηγάδι⁷, το οποίο βρισκόταν ακριβώς στο κέντρο. Το 1989, εκατό χρόνια μετά την ανέγερσή της, η αγορά αναπαλαιώθηκε και λίγο μετα τοποθετήθηκε στο κέντρο ημιδιαφανές στέγαστρο σαν οροφή.

2. Άργος - Προϊστορικοί Χρόνοι - Ιστορικοί Χρόνοι - Σήμερα

Ιστορική πόλη της Πελοποννήσου και σημαντικό εμπορικό και βιομηχανικό κέντρο της Αργολίδας. Είναι η πρωτεύουσα της επαρχίας του Άργους στο νομό Αργολίδας και είναι η μεγαλύτερη πόλη του νομού με πληθυσμό 24.239 κατοίκους (απογραφή 2001). Μετά την εφαρμογή του νόμου περί συνενώσεων των Δήμων, του γνωστού «Καλλικράτη» ο Δήμος Άργους μετονομάστηκε σε Δήμο Άργους-Μυκηνηών και εντάχθηκαν οι πρώην Δήμοι: Μυκηναίων, Κουτσοποδίου, Λυρκείας, Λέρνας και Νέας Κίου. Βρίσκεται σε απόσταση 136 χιλιομέτρων από την Αθήνα και η απόστασή του από το Ναύπλιο, την πρωτεύουσα του νομού, είναι 12 χιλιόμετρα.

6 Α. Κωνσταντινίδης, Η αρχιτεκτονική της αρχιτεκτονικής, γ' έκδοση, Άγρα, Αθήνα 2004.

7 Δωροβίνης 1988: Βασίλης Κ. Δωροβίνης «Η δημοτική νεοκλασική αγορά του Άργους» (1889 – 1989). Η κατασκευή και σύγχρονη περιπέτεια της. Περιοδικό, «Αρχαιολογία και Τέχνες» τεύχος 29, Δεκέμβριος 1988.

Το Άργος, η αρχαιότερη συνεχώς κατοικούμενη πόλη της Ευρώπης και της Ελλάδας, παρά τις καταστροφές που υπέστη κατά καιρούς από επιδρομείς και κατακτητές, πάντοτε κτηζόταν στην ίδια θέση. Αυτό βεβαιώνεται και σήμερα από την αρχαιολογική σκαπάνη στα υπό οικοδόμηση οικόπεδα, τα οποία αποκαλύπτουν τη ζωή των παλαιότερων εποχών.

Η θέση της πόλης ήταν ιδανική για δύο κυρίως λόγους. Οι δύο λόφοι, της Ασπίδας (84μ.) και ιδίως της Λάρισας (289μ.), παρείχαν μεγάλη ασφάλεια στους κατοίκους. Παράλληλα, τα δύο αυτά υψώματα εισχωρούν βαθιά στο αργολικό πεδίο και φέρνουν την πόλη κοντά στο Τημένιο, που ήταν ανέκαθεν το επίνειό της.

Έτσι εξηγείται γιατί διαμέσου των αιώνων, παρά τις αλλεπάλληλες διώξεις και καταστροφές, η πόλη επέμενε να ευρίσκεται στην ίδια πάντα θέση. Άμεση συνέπεια αυτής της πραγματικότητας ήταν να μη διατηρηθούν πολλά από τα μνημεία και επιπλέον να καθίσταται δύσκολος ή και αδύνατος ο εντοπισμός τους από τους αρχαιολόγους⁸. Το αρχαίο Άργος εκτεινόταν δυτικά και ΒΔ μέχρι τη Λάρισα και την Ασπίδα, ΝΔ μέχρι και την αρχαία αγορά και ΝΑ μέχρι τον Άγιο Κωνσταντίνο. Η πόλη υπήρχε σαν οικισμός από τη νεολιθική εποχή. Τα κεραμικά που βρέθηκαν μαρτυρούν ότι στο τέλος της 3ης π. Χ. χιλιετίας υπήρχε σημαντικός οικισμός στην Ασπίδα, ο οποίος αυξήθηκε εντυπωσιακά στις αρχές της επόμενης χιλιετίας. Ανάμεσα στα λείψανα συγκαταλέγονται και ίχνη τείχους, που εντοπίστηκαν στην κορυφή και στη νότια πλαγιά του λόφου, καθώς και μεγάλο νεκροταφείο με τύμβους στις ανατολικές υπώρειες. Επίσης, βρέθηκαν αρκετοί θαλαμοειδείς τάφοι στις Πορτίτσες – αρχ. Δειράδα – στις υπώρειες των δύο λόφων. Πολλές φορές χρησιμοποιούσαν πίθους για την ταφή των νεκρών. Τέτοιοι πίθοι σώζονται στο μουσείο του Άργους.

Κατά τη μυκηναϊκή περίοδο πιθανότατα υπήρχαν ακροπόλεις στη Λάρισα και στην Ασπίδα, ενώ ο οικισμός εξακολουθούσε να απλώνεται προς νότο. Το μυκηναϊκό Άργος εντοπίζεται περίπου στην περιοχή που περικλείεται από τους δρόμους Κορίνθου, Τσόκρη και Καρατζά. Και φαίνεται πως το Άργος ήταν μέχρι το 1.200 π.Χ. μία από τις σπουδαιότερες πόλεις της Αργολίδας.

Προϊστορικοί Χρόνοι.

Ύστερα από μια σύντομη παρακμή, η οποία συμπίπτει με τη γενικότερη παρακμή του Μυκηναϊκού πολιτισμού, γνώρισε νέα ανάπτυξη μετά την κάθοδο των Δωριέων. Οι περισσότερες πληροφορίες για την ακμή και την έκταση της πόλης προέρχονται από τους τάφους, που εντοπίστηκαν από τη μια άκρη της πόλης μέχρι την άλλη, από τον Ξεριά μέχρι και πέρα από την Παναγία. Η πόλη είχε αρκετή ζωή και ήταν πυκνοκατοικημένη. Η κατάληψη της αργολικής πεδιάδας από τους Δωριείς έγινε περίπου το 1125-1120 π. Χ.⁹

⁸ Οι ανασκαφές άρχισαν στις αρχές του 20ου αι. από τον Ολλανδό αρχαιολόγο Βόλγκραφ (Vollgraff). Εντοπίστηκαν τα τείχη και ανασκάφηκε ο προϊστορικός οικισμός και το ιερό του Απόλλωνα και της Αθηνάς στην Ασπίδα. Παράλληλα άρχισε η έρευνα στην αρχαία αγορά και στο θέατρο. Οι ανασκαφές συνεχίστηκαν συστηματικά από τη Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή της Αθήνας το 1951 και συνεχίζονται. Ιδιαίτερα σημαντική θεωρείται η προσφορά του Πωλ Κουρμπέν. Επίσης, τα τελευταία 25 χρόνια Έλληνες αρχαιολόγοι μελετούν κυρίως ιδιοκτησίες ιδιωτών με αρχαιότητες.

⁹ Σύμφωνα με την παράδοση των αρχαίων, οι Δωριείς διαπεραιώθηκαν στην Πελοπόννησο από το Ρίο και ο Τήμενος, προερχόμενος από την Αρκαδία, εισέβαλε στο αργολικό πεδίο – όπως και ο Ιμπραήμ το 1825 – και έδωσε μάχη με τους Αχαιούς στην παραθαλάσσια περιοχή που πήρε το όνομά του. Κατόπιν κατέλαβε το Άργος και τις Μυκήνες και στη συνέχεια επεξέτεινε την κυριαρχία του μέχρι την Επίδαυρο, την Κόρινθο και τη Σικυώνα. Ο μυθικός Τήμενος θεωρείται ο τρίτος κατά σειρά θεμελιωτής του Άργους μετά το Φορωνέα και το Δαναό.

Οι Δωριείς αυτοί ήταν εξαιρετικά δυναμικοί και εξοπλισμένοι με τα πλέον σύγχρονα όπλα της εποχής τους. Στα μέσα του επόμενου αιώνα κατέλαβαν την υπόλοιπη Αργολίδα, τη Σικυώνα και τη Μεγαρίδα. Από τη διάσπαση των Δωριέων, που εγκαταστάθηκαν στην πεδιάδα του Άργους, προέκυψαν τρία μικρότερα βασίλεια, το βασίλειο του Άργους, το βασίλειο των Μυκηνών και το βασίλειο της Τίρυνθας, με μικρό πληθυσμό, αφού και οι Δωριείς, που είχαν κατακλύσει την Πελοπόννησο, στο σύνολό τους ήταν ολιγάριθμοι.

Το κράτος των Αργείων ξεπέρασε σε δύναμη και έκταση όλα τα άλλα της κεντρικής και βόρειας Πελοποννήσου. Κατέλαβε τη Θυρεάτιδα και την Κυνουρία, προωθήθηκε ως τον Μαλέα και κατέλαβε τα Κύθηρα, δηλαδή σημεία συνοριακά με τη Σπάρτη, για την οποία το Άργος εξελισσόταν έτσι σε πολύ ισχυρό και επικίνδυνο εχθρό. Για την ιστορία του δωρικού Άργους από τη σύστασή του (1.120 π. Χ.) μέχρι τον 8ο αι. π. Χ. ελάχιστα γνωρίζουμε, όπως την ύπαρξη κεραμικών εργαστηρίων και διάφορες συγκρούσεις με γειτονικά κράτη, όπως με την Κόρινθο και την Ασίνη, την οποία κατέστρεψε στο τέλος του 8ου αι. π. Χ. Επίσης, σχετικά με την κοινωνική οργάνωσή τους, γνωρίζουμε ότι υποχρέωναν τους κατακτημένους να καλλιεργούν τους κλήρους, που μοιράστηκαν σαν κατακτητές, και να τους προσφέρουν σημαντικό μέρος από το εισόδημα. Αυτοί οι «δουλοπάροικοι» στο Άργος ονομάζονταν γυμνήτες¹⁰.

Παρόμοια καθεστάτα συναντάμε σ' όλες σχεδόν τις δωρικές κοινωνίες. Οι γυμνήτες διέφεραν από τους δούλους οι τελευταίοι θεωρούνταν ιδιοκτησία των ιδιωτών. Το ισχυρό δωρικό Άργος προστατευόταν από τείχη, λείψανα των οποίων εντοπίζονται ακόμα και σήμερα. Οι δύο ακροπόλεις, φυσικά, ήταν οχυρωμένες και συνδέονταν μεταξύ τους με τείχος στον αυχένα.

Εκεί, στις σημερινές Πορτίτσες, ήταν και η σημαντικότερη ίσως πύλη, η πύλη της Δειράδος. Εξάλλου, με βεβαιότητα θεωρούμε ότι από εκεί ήταν η είσοδος προς την πόλη μέχρι τους νεότερους χρόνους (περίοδος 1821). Υπήρχαν άλλες τρεις πύλες, η μία στο ανατολικό άκρο, που οδηγούσε στις Μυκήνες, άλλη μία στο ΝΑ άκρο που οδηγούσε στην Τίρυνθα και η τρίτη στο ΝΔ προς Λέρνη και κεντρική Πελοπόννησο. Το τείχος κατέβαινε από τη ΝΑ πλευρά της Ασπίδας, περνούσε λίγο ανατολικότερα της οδού Κορίνθου και του Αγίου Πέτρου, άφηνε ανατολικά του το σημείο, όπου σήμερα βρίσκεται ο Άγιος Κωνσταντίνος, κατόπιν τραβούσε ΝΔ, αγκάλιαζε όλη την αγορά και ανηφορίζοντας επί της νότιας πλευράς του λόφου της Λάρισας, κατέληγε στο κάστρο της ακρόπολης.

Ιστορικοί Χρόνοι.

Η ιστορική περίοδος ουσιαστικά έχει αφετηρία τη βασιλεία του Φεΐδωνος. Ο Φεΐδων (7ος αι. π. Χ.), που θεωρείται μακρινός απόγονος του Τήμενου, είναι το πρώτο ιστορικό πρόσωπο του Άργους. Επί της εποχής του η πόλη παρουσίασε ιδιαίτερη ακμή. Είναι η εποχή της μεγάλης ανάπτυξης πριν από την ανάδειξη της Σπάρτης σε πρώτη δύναμη της Πελοποννήσου. Ο μεγάλος κίνδυνος για το Άργος ήταν η ισχυρή Σπάρτη, η οποία του αμφισβητούσε την ηγεμονία της Πελοποννήσου. Γύρω από αυτό το μακροχρόνιο και αξεπέραστο μίσος διαμορφώνεται η πολιτική του Άργους, η οποία αργότερα θα έχει δημοκρατικούς προσανατολισμούς. Αυτός ήταν ένας πρόσθετος λόγος της οξύτητας μεταξύ των δύο πόλεων.

Μνημονεύονται διάφορες συγκρούσεις, όπως η μάχη του 669 π. Χ. στις Υσιές (Αχλαδόκαμπο), όπου νίκησαν οι Αργείοι, καθώς επίσης και η μάχη του 547 π. Χ. στη Θυρέα (Κυνουρίας) με νικητές τους Σπαρτιάτες. Επίσης, το 494 π. Χ., τότε που χάθηκαν 8.000 Αργείοι στο Άλσος της Σηπείας, η πόλη απειλήθηκε σοβαρά από

¹⁰ Ιστορία του Ελλ. Έθνους, Εκδ. Αθηνών, τ. Β', σ. 42.

τον Κλεομένη. Γι' αυτό και οι σύμμαχοι του Άργους το εγκαταλείπουν, πρώτα οι μακρινοί και ύστερα της Αργολίδας. Γρήγορα όμως θα συνέλθει, θα κυριαρχήσει στην ευρύτερη περιοχή και θα συνάψει συμμαχία με τους Αθηναίους. Κατά τους μηδικούς πολέμους οι Αργείοι έμειναν ουδέτεροι, γιατί δεν ήθελαν προφανώς να αγωνιστούν πλάι στους Λακεδαιμονίους. Αργότερα, στον πελοποννησιακό πόλεμο, ήταν πιστοί σύμμαχοι των Αθηναίων. Μετά το 404 π. Χ. δεν παρουσιάζει αξιόλογη δύναμη. Οι εχθροί εισέρχονται στην πόλη και τη λεηλατούν, όπως ο Πύρρος, ο βασιλιάς της Ηπείρου, το 272, ο οποίος σκοτώθηκε από κεραμίδι, που του έριξε Αργείτιστα στο κεφάλι. Αργότερα το Άργος προσχώρησε στην Αχαϊκή Συμπολιτεία (229 π. Χ.).

Από τους Ρωμαίους κατελήφθη το 146 π. Χ. Αν κρίνουμε από την ξενάγηση του Πausανία, το Άργος επί ρωμαιοκρατίας βρισκόταν σε εξαιρετικά καλή κατάσταση. Πότε ακριβώς εκχριστιανίστηκε το Άργος δεν γνωρίζουμε. Ο Λατίνος επίσκοπος και εκκλησιαστικός ποιητής Παυλίνος (353 – 431 μ. Χ.) μας πληροφορεί ότι το χριστιανισμό δίδαξε στο Άργος ο πρωτόκλητος μαθητής του Χριστού Ανδρέας. Ίσως όμως να κήρυξε πρώτος ο Απόστολος Παύλος, όταν βρισκόταν για αρκετούς μήνες στην Κόρινθο. Πιθανότατα, λοιπόν, το Άργος γνώρισε το χριστιανισμό στα μέσα περίπου του 1ου αιώνα.

Κατά τη βυζαντινή περίοδο το Άργος ήταν άσημο. Βέβαιο είναι ότι λεηλατήθηκε από τους Γότθους του Αλάριχου στο τέλος του 4ου αιώνα, οι οποίοι ξεκίνησαν από τη Θράκη, διέσχισαν τον Ελλαδικό χώρο και κατέληξαν στην Ισπανία, όπου ίδρυσαν το Βησιγοθικό κράτος. Το Άργος παρουσιάζει εκ νέου αξιόλογη ακμή μετά το 1189, όταν έγινε μητρόπολη με την ένωση των Επισκοπών Άργους και Ναυπλίας.

Το Άργος υπέστη δύο μεγάλες καταστροφές από τους Τούρκους, την πρώτη επί Ενετοκρατίας το 1397 από το στρατηγό Βαγιαζήτ Γιακούβ. Κατεδαφίστηκαν τότε τα τείχη, η πόλη λεηλατήθηκε και πολλοί Αργείοι αιχμαλωτίστηκαν και διακομίστηκαν στη Μικρά Ασία. Η άλλη έγινε το 1463, όταν Έλληνες και Ενετοί δεν μπόρεσαν να σώσουν την πόλη από το νέο κατακτητή, ο οποίος σάρωνε προοδευτικά όλα τα βαλκάνια. Η πρώτη περίοδος της Τουρκοκρατίας κράτησε μέχρι το 1683 και η δεύτερη από το 1715-1821. Τα ενδιάμεσα χρόνια (1683-1715) το Άργος ήταν πάλι υπό Ενετική κυριαρχία.

Το 1821 το Άργος ήταν από τις πρώτες πόλεις που επαναστάτησαν στις 2 Απριλίου, όταν ένοπλο σώμα με επικεφαλής τον Σταματέλο Αντωνόπουλο ανέκοψε την πορεία 300 Τούρκων ιππέων στη Δαλαμανάρα, οι οποίοι κατευθύνονταν προς το Άργος, και τους ανάγκασε να επιστρέψουν στ' Ανάπλι. Το Άργος κινδύνευσε και υπέστη τρεις καταστροφές στη διάρκεια της επανάστασης. Πρώτος τη λεηλάτησε και έκανε σφαγές ο Κεχαγιάμπεης μετά τη νίκη του στον Ξεριά (Απρ. 1821). Ακολούθησε η προέλαση του Δράμαλη τον Ιούλιο 1822 και τέλος του Ιμπραήμ τον Ιούνιο 1825. Η τελευταία οδυνηρή καταστροφή, που υπέστη ο πληθυσμός του Άργους, ήταν η σφαγή του 1833 από τους Γάλλους. Το έτος 1822 το Άργος ήταν έδρα της γενικής διοίκησης. Πολλά γεγονότα, στρατιωτικά και πολιτικά, που σημάδεψαν την πορεία και την εξέλιξη της επανάστασης, συνδέθηκαν με την πόλη μας.

Ο Δημήτριος Υψηλάντης την είχε επιλέξει για τις εργασίες της Α' Εθνοσυνέλευσης. Οι αντιπρόσωποι ορκίστηκαν στην παλιά εκκλησία του Αϊ-Γιάννη, που ήταν ημιυπόγειο. Οι εργασίες τελικά έγιναν στη Νέα Επίδαυρο.

Επίσης, στο αρχαίο θέατρο του Άργους έγιναν οι εργασίες της Δ' Εθνοσυνέλευσης επί Καποδίστρια (1829) και μετά τη δολοφονία του ήταν να γίνουν οι εργασίες της Ε' Εθνοσυνέλευσης (Δεκέμβριος 1831), αλλά ήταν τόσο φορτισμένη η ατμόσφαιρα και είχαν φτάσει στα πρόθυρα σύρραξης, που οι εργασίες τελικά πραγματοποιήθηκαν

στο Ναύπλιο. Γιατί, όταν οι κυβερνητικοί πληρεξούσιοι ανακήρυξαν τον Αυγουστίνο, αδελφό του Ιωάννη Καποδίστρια, Πρόεδρο της Ελληνικής Κυβέρνησης, επήλθε οριστική ρήξη με τους «Συνταγματικούς» του Ι. Κωλέττη, που συνεδρίαζαν σε άλλο οίκημα, και μπροστά στη σύρραξη που θα ξεσπούσε, ο πληθυσμός του Άργους έντρομος εγκατέλειπε την πόλη, για να σωθεί.

Σήμερα

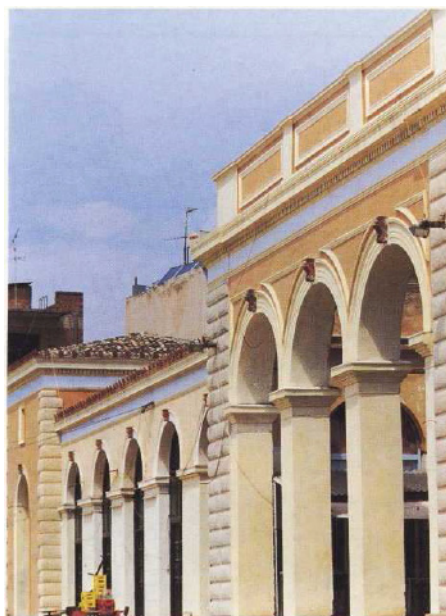
Είναι η δεύτερη σε πληθυσμό μεγαλύτερη πόλη της Περιφέρειας Πελοποννήσου, με έντονη εμπορική, βιομηχανική και αγροτική δραστηριότητα. Είναι μια σύγχρονη πόλη, που αναπτύσσεται πολύπλευρα και με δυναμισμό. Καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου και ιδιαίτερα το καλοκαίρι, μπορεί να αποτελέσει προορισμό πολιτιστικού τουρισμού, τόσο για τη γνωριμία με την πόλη, όσο και για τη παρακολούθηση επιλεγμένων καλλιτεχνικών γεγονότων που πραγματοποιούνται σε στεγασμένους αλλά και γοητευτικούς υπαίθριους χώρους, με βασικότερους αυτούς του Αρχαίου Θεάτρου και του κάστρου της Λάρισας.

Βρίσκεται στο κέντρο του μεγαλύτερου Αρχαιολογικού πάρκου του κόσμου, το οποίο περιλαμβάνει τις Μυκήνες (10 χλμ), την Αρχαία Τίρυνθα (6 χλμ), το Ναύπλιο (12χλμ), τη Λέρνα (10 χλμ), την Επίδαυρο (40 χλμ) μπορεί να αποτελέσει αφετηρία εξορμήσεων για τη γνωριμία τόσο με τους χώρους αυτούς, όσο και με τις φυσικές ομορφιές της Αργολίδας.

Ως η αρχαιότερη πόλη της Ελλάδας, συμμετέχει στο Δίκτυο των Αρχαιότερων Πόλεων της Ευρώπης και αποτελεί το μεγαλύτερο υπαίθριο μουσείο της χώρας, με πολυάριθμα και μοναδικά ευρήματα που τοποθετούνται σε κάθε ιστορική περίοδο των Ελλήνων. Έχει να προτείνει στον επισκέπτη πλήθος μνημείων από τους προϊστορικούς και ιστορικούς χρόνους, μουσεία, ιστορικές εκκλησίες και πλούσια εκκλησιαστικά κειμήλια, την παλιά πόλη, χαρακτηριστικά αρχιτεκτονικά στοιχεία, νεοκλασικά κτίρια, κλπ.

3. Δημοτική αγορά και πολιτεία.

Το κτήριο της νεοκλασικής αγοράς αποτελεί ένα από τα καλύτερα δείγματα έντεχνης αρχιτεκτονικής του νεότερου Άργους και ασφαλώς ένα από τα αντιπροσωπευτικότερα επιτεύγματα της νεοκλασικής αρχιτεκτονικής στην Ελλάδα. Θεωρούμε ότι είναι αναγκαίο ν' αρχίσουμε να ασχολούμαστε με το ιστορικό της αρχιτεκτονικής δραστηριότητας, σε δημοτικό επίπεδο και για δημοτικά κτίρια, ιδιαίτερα προς το τέλος του 19ου αιώνα, όχι μόνον επειδή σημειώνεται σε πολλές πόλεις, τόσο της ηπειρωτικής όσο και της νησιωτικής Ελλάδας, ώστε να μπορούμε να μιλήσουμε για γενικευμένο φαινόμενο και επομένως άξιο να μελετηθεί καθ' εαυτό, από την πλευρά της ιστορίας της αρχιτεκτονικής και, μάλιστα,

του νεοκλασικισμού, όπως μεταφυτεύτηκε περιφερειακά, αλλά επειδή ενδιαφέρει και από την πλευρά της γενικότερης κοινωνικής και οικονομικής ιστορίας. Πράγματι, η αρχιτεκτονική αυτή δραστηριότητα συμπίπτει με μια προσπάθεια για δημιουργία αστικής υποδομής στις επαρχιακές πόλεις και, ιδιαίτερα, σε αυτές που μέχρι τότε διατηρούσαν έντονο χαρακτήρα αγροτικών κέντρων όπως το Άργος ή ο Πύργος. Ασφαλώς, δεν είναι τυχαίο ότι πρωτοβουλίες για την προώθηση αυτής

της δραστηριότητας παίρνουν δήμαρχοι και δημοτικά συμβούλια με υπεροχή του στοιχείου των ελευθέρων επαγγελματιών και των εμπόρων και ότι συχνά η προώθηση αυτή, στο ιδεολογικό επίπεδο, γίνεται στο όνομα του εκσυγχρονισμού και της ανάγκης εξόδου από την μέχρι τότε κατάσταση, που συχνά ταυτίζεται με την καθυστέρηση. Οι αντιθέσεις που προκαλούν, εδώ ή εκεί, τέτοιες πρωτοβουλίες φέρνουν, ακριβώς, στην επιφάνεια αντιθέσεις του κοινωνικού υποστρώματος, με άμεση αντιστοιχία προς το ιδεολογικό επίπεδο.

4. Απόφαση οικοδόμησης και αντιδράσεις.

Τα στοιχεία που παραθέτουμε και αναλύουμε στην πρώτη αυτή ενότητα προέρχονται από τα πρακτικά του δημοτικού συμβουλίου Άργους, που ευτυχώς σώθηκαν από την καταστροφή του δημοτικού αρχείου η οποία ενεργήθηκε κατά καιρούς, και από την αποδελτίωση του τύπου της Αργολίδας, που έχει ολοκληρωθεί πριν μερικά χρόνια από τον Βασίλη Κ.Δωροβίνη. Επιβοηθητικά, χρησιμοποιήσαμε τα στοιχεία από τα περιηγητικά βιβλία του γιατρού Χ. Π. Κορύλλου και του Σπ. Παγανέλη, που πέρασαν από το Άργος¹¹ λίγο μετά την οικοδόμηση της αγοράς. Σε κύριο άρθρο της εφημερίδας «Άργος» εντοπίζουμε για πρώτη φορά την πληροφορία ότι ο δήμαρχος Καλμούχος πήρε την πρωτοβουλία για την ανέγερση της αγοράς, την ανακαίνιση του δημαρχείου και την προσθήκη οικήματος σε αυτό.

Σε άλλη τοπική εφημερίδα στον «Αγαμέμνονα», και ενώ από την πλευρά του δημοτικού συμβουλίου είχαν ολοκληρωθεί οι διαδικασίες για τη σύναψη δανείου, δημοσιεύτηκε ενάμιση μήνα αργότερα, επιστολή με αρχικά ονόματος (Γ.Χ.Μ.), όπου αποκηρύσσεται μετά βδελυγμίας το άρθρο του «Άργους», ως υβριστικό, σε τόνο επιθετικό και δημαγωγικό δίχως στοιχεία που να τεκμηριώνουν πραγματικά τις αντιρρήσεις κατά της ανέγερσης της Αγοράς. Οι αντιρρήσεις αυτές στηρίζονται αόριστα στο ότι τα έσοδα από την Αγορά θα είναι πολύ λιγότερα από το ποσό του δανείου και εκείνο των τόκων – τοκοχρεολυσίου το οποίο θα βαρύνει συνεχώς τα οικονομικά του Δήμου. Επίσης θεωρείται ότι θα υπάρξει αδυναμία καθαρισμού της Αγοράς από έλλειψη «πηγαίου ύδατος». Και καταλήγει το άρθρο με υβριστική επίθεση κατά του Βαρδουνιώτη. Το «ύφος» και το «ήθος» αυτής της επίθεσης θυμίζει έντονα, και μετά εκατό χρόνια εντελώς παρόμοια στάση της πλέον οπισθοδρομικής

11 «Ο ημέτερος δήμαρχος κ. Καλμούχος από πολλού ήδη χρόνου μελετά και εργάζεται φιλοτίμως περί δημοτικών έργων προς εξυγίανσιν και ανάπτυξιν της πόλεως και του δήμου εν γένει (...) Όπως όλοι οι προοδευτικοί συμπολίται μας αναμολογούν και ο δήμαρχος εμπριθώς έγνω η πόλις μας έχει ανάγκην και συμφέρον μέγιστον να οικοδομηθώσι καταστήματα επί ασκεπών δημοτικών γηπέδων και δημοτική αγορά πάρα την πλατεία του στρατώνος, χάριν της καθαριότητος και αναπτύξεως της πόλεως. Έργα όμως είνε αδύνατον να γίνουν άνευ χρημάτων και χρήματα δεν περισσεύουν προς τοιούτους σκοπούς εκ του προϋπολογισμού του Δήμου. Εντεύθεν παρίσταται ανυπέρβλητος η ανάγκη δανείου δρχ. 100 χιλ. ου οι τόκοι και χρεωλύσσια έσονται ελάσσονα των εκ των έργων αυτών δημοτικών προσόδων κατ' ασφαλείς και θετικούς υπολογισμούς. Δια τούτο ο δήμαρχος αφού δια μηχανικού κατήρτισε τους αναγκαίους προϋπολογισμούς, ήλθεν εις συνεννοήσεις προς κεφαλαιούχους των Αθηνών και μετ' αποτελέσματα των ενεργειών του ευάρεστα εισήγαγε το ζήτημα εις το δημοτικόν συμβούλιον κατ' αυτάς. Δυστυχώς το δημοτικόν συμβούλιον ευρέθη εις πολύ παραδόξους διαθέσεις. Και οι μεν προτάσεις του δημάρχου εψηφίσθησαν, άτε ούσαι κοινωφελείς και κάλλισται, προς τιμήν της πλειοψηφίας του συμβουλίου εκ των 18 όμως συμβούλων ευρέθησαν 8 οίτινες ανέταξαν σφοδρά πείσμονα και εμπαθή αντίδρασιν εις ουδένα σπουδαίον λόγον στηριζομένην και ελαυνομένην εκ φατριατικού καθαρώς ανταγωνισμού. Το παράδοξον δε είνε, ότι η μειοψηφία ανεγνώρισε την χρησιμότητα των εν λόγω έργων απέκρουσεν όμως το δάνειον δηλ. ησπάσθη τον σκοπόν αλλ' ηρνήθη τα μέσα της πραγματοποίησεώς του».

μερίδας της πόλης σε πρόσφατους αγώνες για την πολιτιστική της κληρονομιά και για τον εκσυγχρονισμό της. Αλλά θυμίζει βέβαια και ανάλογη στάση στις γενικότερες κομματικές διαμάχες της χώρας μας. Είναι πάντως χαρακτηριστικό ότι οι αντιρρήσεις αυτές, που ασφαλώς ταυτίζονταν με εκείνες της δημοτικής αντιπολίτευσης στο θέμα, αγνοούσαν τις νεότερες εξελίξεις ως προς το δάνειο αλλά και προσπαθούσαν να προκαταλάβουν την κοινή γνώμη ως προς την καθαριότητα¹². Δεν βρήκαμε στις πηγές στοιχεία αλλά ξέρουμε ότι στο κέντρο του δαπέδου της αγοράς δημιουργήθηκε πηγάδι και επομένως, είχε βρεθεί νερό. Το πηγάδι αυτό σφραγίστηκε πρόσφατα και είναι εμφανέστατη η διάμετρός του από το τσιμεντένιο κλείσιμο του στομίου του. Ήδη, όμως το δημοτικό συμβούλιο είχε προχωρήσει σε τελική απόφαση¹³ για την οικοδόμηση και για σύναψη δανείου, με την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος στην ίδια συνεδρίαση ο δήμαρχος αναγγέλλει ότι ήρθε σε διαπραγματεύσεις με το διευθυντή της Εθνικής Τράπεζας στην Αθήνα οι οποίες και κατάληξαν σε συμφωνία για σύναψη δανείου 100.000 δρχ. με τόκο 7% και τοκοχρεολύσιο 1% ετησίως με εξόφληση του σε δυο δόσεις (1η Ιανουαρίου και 1η Ιουλίου). Η πληρωμή των δόσεων αυτών προτεινόταν από το δήμαρχο να γίνεται με γραπτώς συνομολογούμενη υποχρέωση του ενοικιαστή δημοτικών φόρων όπως ήταν μέχρι και τότε θεσμικά δυνατό και συγκεκριμένα του φόρου « επί των εισκομιζομένων ωνίων» και του «δασμού επί των εμπορευμάτων». Με την ενοικίαση των δημοτικών φόρων ο ανάδοχος ανέλαμβανε, έτσι, την πληρωμή των τοκοχρεωλυτικών δόσεων στο υποκατάστημα της Εθν. Τράπεζας, στο Ναύπλιο.

Το δημοτικό συμβούλιο έκανε δεκτούς τους όρους αυτούς και έδωσε εντολή στο δήμαρχο κατά την ίδια συνεδρίασή του, να συνάψει το δάνειο χρησιμοποιώντας ως υπεγγύηση τους παραπάνω δημοτικούς φόρους, αλλά για μετά την έκδοση της διακηρύξεως της μειοδοτικής δημοπρασίας κατασκευής των τριών οικοδομημάτων ώστε να αποφευχθεί η άμεση επιβάρυνση του Δήμου με πληρωμή τόκων. Η σύναψη του δανείου βρισκόταν υπό την έγκριση της Νομαρχίας. Από επικριτικό άρθρο του «Αγαμέμνονα», στο φύλλο που μνημονεύσαμε, μαθαίνουμε πρόσθετα ότι η απόφαση για την ανέγερση των κτηρίων λήφθηκε με ψήφους 10 προς 8, αλλά και ότι ο Νομάρχης ενέκρινε ταχύτατα τη σύναψη του δανείου όπως και κονδύλι 500 δρχ. για να καλυφτούν τα έξοδα του δημάρχου στην υπόθεση αυτή πράγμα που προκάλεσε ιδιαίτερα.

Η τοπική εφημερίδα «Αγαμέμνων» αναφέρει με δυο μεγάλα κύρια άρθρα του κατά της σύναψης του δανείου, επιχειρηματολογώντας αντιφατικά υπέρ της ενέργειας άλλων και χρησιμότερων έργων υποδομής στην πόλη και, ταυτόχρονα, υπογραμμίζει ότι ο Δήμος δεν έχει χρήματα. Από τα άρθρα αυτά προέρχονται και τα πρόσθετα στοιχεία ότι το δάνειο ήταν δεκαετούς διάρκειας και ότι η ανέγερση των κτηρίων προβλεπόταν να ολοκληρωθεί σε τρία χρόνια.

12 Αναφέρει ο Βασίλης Κ Δωροβίνης σε άρθρο του. Περιοδικό, «Αρχαιολογία και Τέχνες» τεύχος 29, Δεκέμβριος 1988.

13 τα πρακτικά της συνεδρίασής του της Κυριακής, 17 Ιουλίου 1888, μας γίνεται γνωστό ότι είχε προηγηθεί το με αρ. 80 «ψηφισμά» του, με το οποίο εντελλόταν ο δήμαρχος να συνάψει δάνειο για τα εξής έργα: «κατασκευή δημοτικής αγοράς εν τη ενταύθα πλατεία του στρατώνος του ιππικού», «δημοτικών καταστημάτων ανατολικάς του δημαρχικού καταστήματος» και «σιδηράς στοάς κατά την άνω λεγομένην της κύλεως αγοράν».

5. Η διαδικασία για την ανέγερση και την ολοκλήρωση του κτηρίου.

Τέλος Νοεμβρίου του 1888 έχει περατωθεί «πάσα προπαρασκευαστική εργασία προς κατασκευήν λαμπράς αγοράς εν Άργει», ενώ στο τέλος Δεκεμβρίου εξακολουθούσαν οι μειοδοτικές προσφορές, που είχαν φτάσει στα 16% για την αγορά και στα 17% για τα καταστήματα. Σε πρακτικό συνεδρίασης του δημοτικού συμβουλίου της 4 Ιανουαρίου 1889 βρίσκουμε ότι αποφασίστηκε η κατακύρωση του διαγωνισμού υπέρ του εργολάβου και τελευταίου μειοδότη Αγγελή Σακκά, με προσφορά 17%, με εγγυητή τον Αργίτη Παντελή Σαγκανά (από τους ιδιοκτήτες του πρώτου σύγχρονου, για την εποχή ξενοδοχείου της πόλης «Των ξένων», στην πλατεία του Αγ. Πέτρου, που λειτουργούσε μέχρι πρόσφατα). Στην ίδια απόφαση μνημονεύεται και η τελική εγκριτική απόφαση του Νομάρχη για τα έργα με αριθμό 7778/1-10-1888. Για άγνωστους λόγους και ενώ, καθώς φαίνεται είχαν αρχίσει τα έργα οικοδομής, σημειώνεται αλλαγή εργολάβου και στον «Αγαμέμνονα» της 02.05.1889 υπάρχει η είδηση ότι, « η κατασκευή της Νέας Αγοράς κατεκυρώθη αντί δρχ. 55.000 εις τον εκ Ναυπλίου εργολάβον κ. Βουγιούκαν, υποχρεούμενον να αποπερατώση αυτήν εντός 6 μηνών». Στο μεταξύ είχε αποπερατωθεί η κατεδάφιση «παραπηγμάτων λαχανοπωλείων εν τω χώρῳ των οποίων ανεγερθήσεται» η δημοτική αγορά και εγκρίνεται η εκποίηση των υλικών τους. Έτσι, γίνεται γνωστό ότι στη θέση όπου οικοδομήθηκε η αγορά και επί της πλατείας των Στρατώνων είχαν προαναφερθεί εμπορικά παραπήγματα, σε δρόμο που από τότε μέχρι σήμερα είναι από τους εμπορικότερους του Άργους (οδός Τσώκη) και από τους λίγους όπου έχει διασωθεί μεγάλο μέρος της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, παρά τις «φιλότιμες» παραλήψεις της Επιτροπής Αρχιτεκτονικού Ελέγχου του ΥΠΕΧΩΔΕ και τις άδειες που έχει, προφανώς, παράσχει για ανέγερση τους. Την 1η Μαΐου 1889 κατατίθεται ο θεμέλιος λίθος της αγοράς και αρχίζουν οι δημοσιεύσεις στην τοπική εφημερίδα¹⁴. Σύμφωνα με *αλλα δημοσιεύματα*¹⁵ τις τοπικής εφημερίδας «Αγαμέμνων» είδηση αποτελεί ότι με την καθαίρεση επιχρίσματος, σε ορισμένα σημεία ήρθε σε φως η λιθοδομή της αγοράς, όπου χρησιμοποιήθηκαν διαφόρων μεγεθών λίθοι, και μεταξύ τους

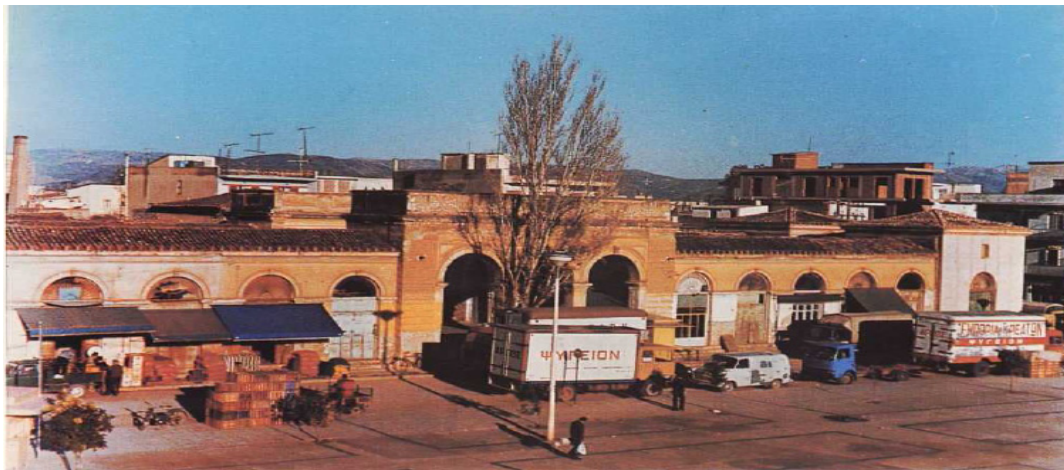
14 Δημοσιεύεται στον «Αγαμέμνονα» το εξής σχόλιο: « Κατά την ανασκαφήν των θεμελίων της Νέας Αγοράς μας ανευρέθη αρχαίον πλατύ τείχος εκτισμένον δι' ογκολίθων, το οποίον ο εργολάβος εξακολουθεί καταστρέφω δια δυναμίτιδος, προς χρησιμοποίησιν των λίθων».

15 Ο Σπ. Παγανέλης, στο οδοιπορικό του εν μέρει, την υιοθετεί περνώντας από το Άργος κατά την εποχή που οικοδομείται η αγορά και γράφει συγκεκριμένα, δημιουργώντας και νέα παραλλαγή: « Ο εργολάβος της εν τη πόλει ταύτη οικοδομουμένης δημοτικής αγοράς έγνω να χρησιμοποίηση δια την οικοδομήν αρχαιοτάτους ογκολίθους οίτινες εν σχήματι αρχαίου ιερού είχαν ανευρεθή πάρα τινα αγρόν μικρόν απωτέρω του Άργους παρά τας όχθας του Χαράδρου ποταμού. Ευτυχώς φιλόμουσοι και φιλότιμοι πολίται κατόρθωσαν να ματαιώσωσι το κακούργημα και να σώσωσι, καθ' α ήλπισαν, το ιερό η το ηρώων εκείνο όπερ ανασκάπτων τον αγρόν αυτού, εύρεν αγρότης τις και ούτινος τους λίθους εβουλεύθη να βεβηλώση και εξευτελίση ο εργολάβος, αγνοών ίσως τίνος κακού καθίστατο πρόξενος. Η θέσις, ένθα είχε ανακαλυφθή το ιερόν και το ιερόν τούτο, συμπίπτει προς την περιγραφήν, ην εν το ΚΕ' κεφαλαίω των «Κορινθιακών» αυτού δίδωσιν ο Πανσανιάς(....) «Και τις οίδεν αν δεν το κατέστρεψαν. Εκφράζω δε μετ' οδύνης τον φόβον τούτον διότι, ούτε έσπευσα εκεί, εις την υποδειχθείσαν θέσιν, μετά του ζηλωτού και υπέρ της αρχαίας παιδεύσεως και καλλιτεχνίας ενθουσιώντος χρηστού και φιλομούσου πολίτου κ. Δ. Βαρδουνιώτου, εφόρου του εν Άργει Μουσείου, ουδέ ίχνος του σεβασμίου οικοδομήματος εύρομεν, όπερ, κατά την από μνήμης περιγραφήν ιδόντων, αποτελείτο υπό του περιβόλου του ιερού, όστις ην ισόπλευρος εκ λευκού λίθου και άθικτος, εκ του διπλού ιερού εκ λίθου πορώδους χρώματος γης, αποτελουμένου, και εκ πολλαπλών σειρών λίθων αλληπαλλήλως τεθειμένων».

βρίσκονται κάποιοι των διαστάσεων λίθων ογκώδους κατασκευής. Έρευνες, με ηλεκτρομαγνητική μέθοδο που ενήργησε ειδικός για λογαριασμό της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής Αθηνών, με σκοπό τον εντοπισμό του αρχαίου τείχους του Άργους, φαίνεται να το εντοπίζει και στην περιοχή της Αγοράς – Στρατώνων. Η πληροφορία του «Αγαμέμνονα» δεν φαίνεται επομένως, να είναι ανακριβής. Παρόλο αυτά η οικοδόμηση φαίνεται ότι ολοκληρώθηκε προς το τέλος του 1889.

6. Η σύγχρονη περιπέτεια της Αγοράς.

Η αγορά λειτουργεί μέχρι σήμερα χωρίς να έχουμε εντοπίσει κάποιες σαφείς πληροφορίες για έργα συντήρησής της επί ένα, περίπου, αιώνα. Γερνάει, επιχρίσματα καθαίρονται, ακροκέραμα ιδιοποιούνται, ενώ το 1972 ο Δήμος προχωρεί σε

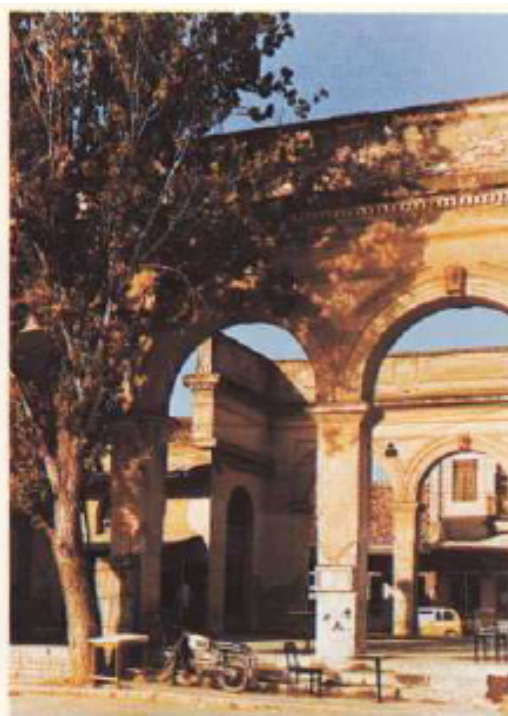
«αναμόρφωση» της πλατείας του Στρατώνα, κόβοντας όλα τα αιωνόβια δέντρα και επικαλύπτοντας την με σκυρόδεμα, μετατρέποντας έτσι το χώρο μεταξύ Στρατώνων και αγοράς σε «έρημο».

Την ίδια εποχή αρχίζει κάποια κίνηση για οικοδόμηση «Διοικητηρίου» στο Άργος. Ως πρώτος «στόχος» επιλέγεται ο χώρος της αγοράς (ακολούθησαν εκείνος των Στρατώνων και, αργότερα, του Δημαρχείου. Απόηχος αυτός της κίνησης, υπό μορφή «παραπόνου» γιατί δεν επιτράπηκε η κατεδάφισή της, υπάρχει ακόμα και σε επίσημο έγγραφο του δημάρχου Δ. Μπόνη (1975-1978). Οι συγκεκριμένες αυτές προθέσεις για κατεδάφιση του κτιρίου, οδήγησαν την Αρχαιολογική υπηρεσία Ναυπλίου να φροντίσει για την προστασία του και, έτσι, την άνοιξη του 1974 κηρύχθηκε μνημείο. Ότι, όμως, δεν κατάφεραν οι «κατεδαφιστές» άρχισε να επιτελείται από την

κρατική αδιαφορία και τον πρωτογονισμό της δημοτικής αρχής Άργους ιδίως των δυο περιόδων της εκλογής του Γ. Πειρούνη αγροτικού εισοδηματία (1978-1986). Επανελημμένα στον τοπικό τύπο επισημάνθηκε ότι ακόμα και τμήματα τοίχων και οροφών άρχισαν να καταρρέουν από έλλειψη συντήρησης, ενώ σε κάθε νέα ενοικίαση καταστήματος, και μέχρι σήμερα, κάθε «ρέκτης»

επιχειρηματίας ακολουθεί δικό του «ρυθμό» αναστήλωσης, με αποτέλεσμα, το όλο κτίριο να πα-ρουσιάζει την εικόνα μιας μεγάλης ασυνέχειας με κάθε έλλειψη αισθητικής και σεβασμού προς το μνημείο. Ο ίδιος ο Γ. Πειρούνης δεν παύει να «προγραμματίζει» αόριστα τη «συντήρηση και εξωραϊσμό της Δημοτικής Αγοράς», πριν ακόμα γίνει δήμαρχος. Αλλά και αρχίζει η «μεγάλη πορεία» για την αναστήλωση, που συνεχίζεται επί μια δεκαετία. Τον Ιούνιο του 1977 δημοσιεύεται στον τοπικό τύπο ανακοίνωση του δημάρχου Δ. Μπόνη, όπου εκφράζει φόβους για κατάρρευση του κτιρίου και ο δήμαρχος, με νέα επίσημη ανακοίνωσή του αναφέρει ότι «Ο Αρχιτέκτων κ. Τσουβές μας είπε ότι η μελέτη ολοκληρώθηκε και ανήλθε εις το ύψος των 7.000.000 και ήδη θα προωθηθή

η μελέτη δια να εγκριθή από αρμόδιο Συμβούλιο. Εμείς την ερχόμενη εβδομάδα θα ενεργήσουμε και πάλι δια την ταχεία περαίωση του θέματος». Αρχές 1978 και τίποτε δεν έχει προχωρήσει, ενώ Αργίτες στέλνουν υπόμνημα στο υπουργείο και ζητούν να αναστηλωθεί και το πηγάδι, στη μέση της αγοράς. Ο υπουργός Πολιτισμού Γ. Πλυτάς, με έγγραφό του προς το Δήμο δηλώνει ότι δέσμευσε για το 1978, 3 εκατομμύρια για το έργο αναστήλωσης αλλά τα οποία οφείλουν να απορροφηθούν μέχρι το τέλος του έτους (ο Δήμος είχε αναλάβει τα σχετικά συνεργεία) πράγμα που δημιουργεί απορημένα ερωτηματικά. Κάποιες αναστηλωτικές εργασίες αρχίζουν, περνάει και το 1978, ενάμισι εκατομμύριο δαπανάται και τα έργα καθυστερούν, «δι αυτεπιστασίας του Δήμου». Αποτελεί, στην προκειμένη περίπτωση, το παράδειγμα της Αγοράς του Αργους ένα λαμπρό στοιχείο για το τι σημαίνει «αποκέντρωση» μεταφορά αρμοδιοτήτων σε αναρμόδιους, ενώ οι κεντρικές υπηρεσίες εξακολουθούν να είναι ανεπαρκείς. Τέλος Μαΐου του 1979, σε συνέντευξή του δηλώνει κατά λέξη ότι επισκέφτηκε το Υπουργείο και ότι «ο λόγος της διακοπής ως είπον ήτο η έλλειψη μελέτης. Υποσχέθηκαν ότι θα αρχίσουν εργασίες τον Απρίλιο ή Μάιο. Παρουσιάστηκε δυσκολία ειδικευμένων τεχνιτών. Από πλευράς δημοτικής Αρχής εξητήθη η αναπαλαίωσις να γίνει από συνεργείο 15 τουλάχιστον τεχνιτών και όχι με 2 η 3 άτομα, όπως το καλοκαίρι». Φτάνουμε στο 1981 τόσο ο τοπικός όσο και ο αθηναϊκός τύπος, απηχώντας διαμαρτυρίες τοπικών συλλόγων, διαμαρτύρονται για τις καθυστερήσεις, κάποιες εργασίες αρχίζουν για να ξανασταματήσουν γρήγορα, ενώ εξακολουθεί να μην υπάρχει η παραμικρή επίσημη ενημέρωση. Νέες διαμαρτυρίες συλλόγων, νέα έκκληση του δημάρχου και τον Απρίλη του 1982 η νέα Υπουργός Πολιτισμού (Μελίνα Μερκούρη) κατεβαίνει αυτοπροσώπως στο Άργος και, μεταξύ άλλων υπόσχεται να περατωθούν τα έργα. Νέες δηλώσεις του δημάρχου κάνουν λόγο για πρόγραμμα σε δυο φάσεις ενώ ακόμα και στον αθηναϊκό τύπο δημοσιεύεται ανακοίνωση του ΥΠ.ΠΟ., κατά την οποία διατίθεται κονδύλι 15 εκατομμυρίων για τα έργα αναστήλωσης. Στο μεταξύ, γίνονται αναμισθώσεις καταστημάτων, οπότε και ενεργούνται «αναστηλώσεις», κατά το δοκούν, δίχως να προκαλούν την παραμικρή δραστική επέμβαση των κρατικών υπηρεσιών, παρά τις καταγγελίες. Οι σχετικές κατασκευές χαρακτηρίζονται αυθαίρετες, αλλά παραμένουν ως έχουν

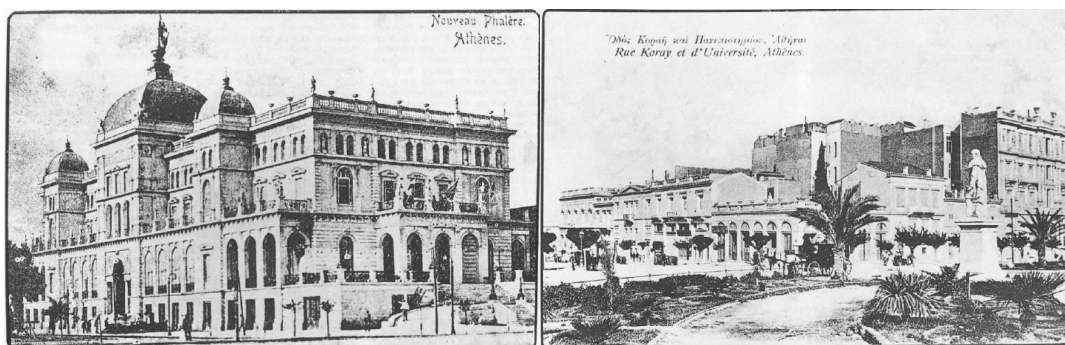

μέχρι σήμερα. Μέχρι το τέλος του 1987 απραξία και αυθαίρετες νέες επεμβάσεις, ν'έων ενοικιαστών, καταγγέλλονται συνεχώς και από κάθε πλευρά του τοπικού τύπου. Από το 1986 εκλέγεται νέα δημοτική Αρχή, υπάρχει πλήρης «ομοθυμία» στο δημοτικό συμβούλιο και γι' αυτό και για άλλα θέματα, ο νέος δήμαρχος Δημ. Παπανικολάου ξαναπαίρνει το δρόμο του ΥΠ.ΠΟ. απ' ότι εκείνος αναφέρει δεν υπάρχει ολοκληρωμένη μελέτη στο Υπουργείο για αναστήλωση του κτηρίου, γίνεται πρόταση να σκεπαστεί η αγορά, στα κενά της, και το δημοτικό συμβούλιο παίρνει απόφαση να ανατεθεί η πλήρης μελέτη αναστήλωσης, σε συμφωνία και με οδηγίες του ΥΠ.ΠΟ., στον τοπικό αρχιτέκτονα Κώστα Μακρή, που μετείχε στη μελετητική ομάδα του ΥΠ.ΠΟ του 1978 για την αναστήλωση των Στρατώνων Καποδίστρια. Πλήρης μελέτη, τόσο αποτύπωσης όσο και αναστήλωσης του κτιρίου παραδόθηκε το Σεπτέμβριο και εγκρίθηκε από το Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων του ΥΠ.ΠΟ., τον Οκτώβριο του 1988.

7. Νεότερα στοιχεία για τη νεοκλασική Αγορά.

Ο Μάνος Μπίρης, αρχιτέκτων και Επίκουρος Καθηγητής στο ΕΜΠ, σε δικές του έρευνες, εντόπισε από άλλη πλευρά το ίδιο όνομα, δηλαδή του Πάνου Καραθανασόπουλου, και σε σχετικό σημείωμα¹⁶ που έστειλε στον Βασίλη Κ. Δωροβίνη ο οποίος δημοσίευσε¹⁷. τα σχέδια για την αναστήλωση της Αγοράς συνέταξε ο Αργίτης αρχιτέκτονας Κώστας Μακρής. Τα σχέδια αυτά εγκρίθηκαν από το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠ.ΠΟ. στο τέλος του 1988 και από τότε, με αυτεπιστασία του Δήμου Άργους, άρχισε να επιδιορθώνεται

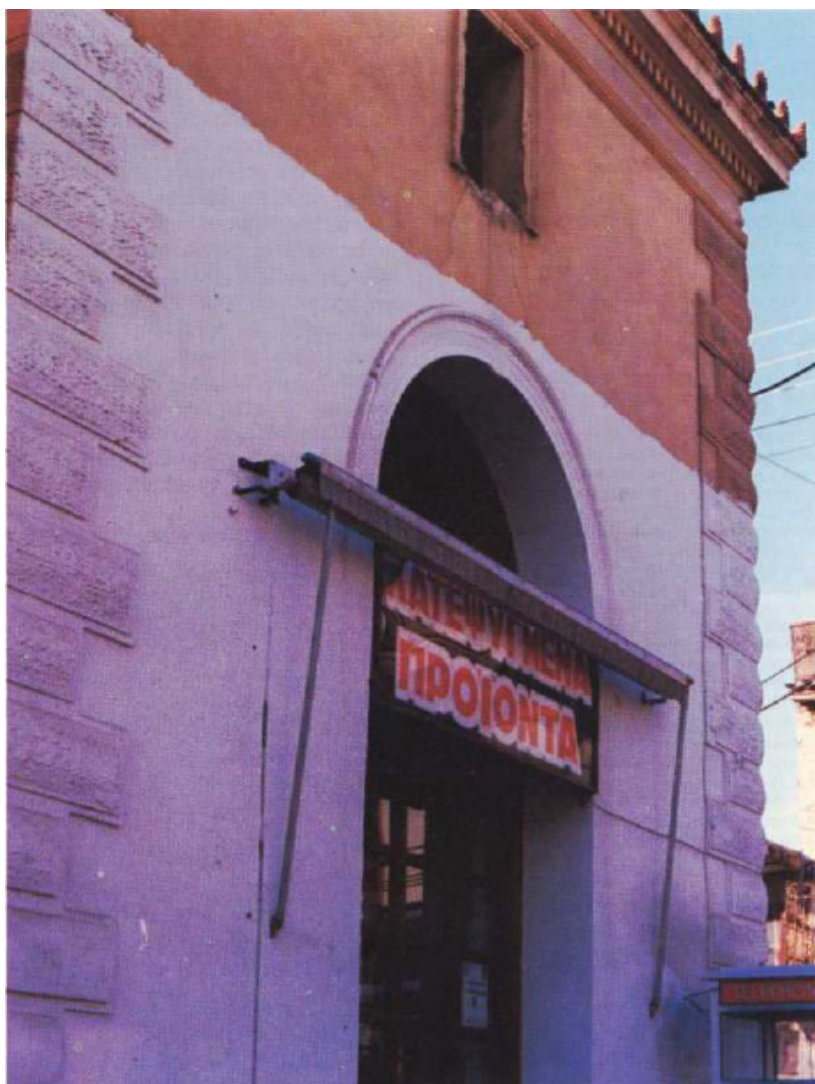
η στέγη του κτηρίου, με χρήση παλαιών κεραμιδιών. Μόλις στις 10 Οκτωβρίου 1989, και μετά από δημοπρασία της 22 Αυγούστου 1989, υπογράφηκε μεταξύ του δημάρχου Άργους και του αρχιτέκτονα του Άργους Παναγιώτη Αθ. Θεοφίλη σύμβαση «κατασκευής έργου» για τα έργα αναστήλωσης (αρ. πρωτ. Δήμου Άργους 10472). Τα έργα άρχισαν αμέσως. Θα πρέπει να προσθέσουμε ακόμη ότι στο Κ. Σ. Νεωτέρων Μνημείων είχε υποβληθεί μελέτη κατασκευής σκέπαστρου στον εσωτερικό, ακάλυπτο χώρο της Αγοράς, καθώς και επικάλυψης του δαπέδου της και για τα θέματα αυτά, που είχαν τεθεί ευθύς με την αρχική κατασκευή του κτηρίου. Το Κ.Σ.Ν.Μ., με κατά πλειοψηφία απόφασή του της 8-2-1990, ενέκρινε την κατασκευή στεγάστρου αλλά όχι και τη μελέτη επίστρωσης με πλάκες του δαπέδου (τα σχέδια και για τα δύο ήταν της αρχιτέκτονος Ερμίνιας Λειβαδίτη – Θεοφίλη, για το στεγάστρο είχαν ληφθεί υπόψη υποδείξεις της Δ/σης Αναστήλωσης Νεωτ. Μνημείων), για τον λόγο ότι «δεν προσαρμοζόταν στο ύψος και στις αναλογίες» του κτηρίου. Το

16 «Απ' όσο γνωρίζουμε, ο μηχανικός Πάνος Καραθανασόπουλος ήταν ένας από τους επιδέξιους χειριστές της «σχολής» του Τσίλλερ ίσως και συνεργάτης του και δυστυχώς δύο από τα πιο γνωστά έργα του στην Αθήνα δεν υπάρχουν πια. Το ένα ήταν το μεγάλο ξενοδοχείο «Ακταίον» του Νέου Φαλήρου που κτίστηκε λίγο μετά το 1900 για τον τραπεζίτη Ι. Πεσματζόγλου, με όλα τα μορφολογικά χαρακτηριστικά της βιεννέζικης σχολής του αναγεννησιακού κλασικισμού. Το άλλο ήταν το μέγαρο της πολύ γνωστής στους παλαιούς Αθηναίους «Στοάς Πεσματζόγλου», ίσως λίγο μεταγενέστερο του πρώτου, που βρισκόταν επί της οδού Πανεπιστημίου, ακριβώς απέναντι από την Εθνική Βιβλιοθήκη (στη δημοσιευόμενη φωτογραφία είναι το πολώροφο κτίριο στο δεξιό άκρο).

Στο ισόγειό του στεγαζόταν το περίφημο φαρμακείο Δαμβέργη, και είχε μεγάλο τοξωτό θύρωμα της στοάς, πλαισιωμένο από κίονες. Βεβαίως η ταύτιση του έργου του Καραθανασόπουλου, και ιδιαίτερα η σχέση του με το κομψό και λειτουργικό συγκρότημα της αγοράς του Άργους, απαιτεί περισσότερη έρευνα. Πάντως, η μορφολογία του κτηρίου καθώς και στοιχεία που ήδη ανέφερες στο άρθρο σου συγκλίνουν προς την άποψη ότι το κτίριο αυτό είναι δημιούργημα του Αθηναίου μηχανικού» (Αθήνα, 31-3-1990).

17 ARGOLIKOS ARCHIVAL LIBRARY HISTORY AND CULTURE Νοεμβρίου 16, 2011

Συμβούλιο δεν διατύπωσε συγκεκριμένες συστάσεις ή υποδείξεις, όπως απεναντίας έκανε για το στέγαστρο (σχετικό το έγγραφο της Δ/σης Πολιτιστικών Κτηρίων και Αναστηλώσεως Νεωτ. Μνημείων του ΥΠ.ΠΟ., με αριθμό 4703/175/ 5-3-1990).

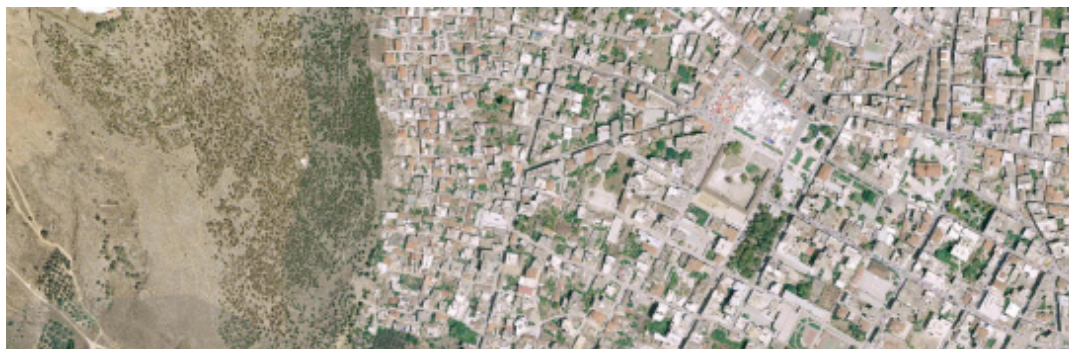

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ:ΜΕΛΕΤΗ

Β. Ανάπτυξη αρχιτεκτονικού Λεξιλογίου - Μορφολογικό Αποτέλεσμα

1. Θέση του κτηρίου, πρόσβαση και περιβάλλοντας χώρος.

Η νεοκλασική Αγορά Άργους βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση μέσα στο ιστορικό κέντρο της πόλης την περιβάλλουν οι οδοί Τσώκρη, Μπελλινού και Δημοκρατίας στο οικοδομικό τετράγωνο 82Β. Ακριβώς μπροστά της ξεδιπλώνεται η πλατεία οπλαρχηγού Πλαπούτα και Κολιόπουλου. Λίγο πιο μετά συναντά το κτηριακό συγκρότημα των στρατώνων του Καποδίστρια και ανατολικότερα το αρχαιολογικό μουσείο Άργους δημιουργώντας ένα πού ενδιαφέρον ιστορικό τρίγωνο. Η κεντρική πλατεία του Άργους με την εκκλησία του Αγίου Πέτρου απέχει μόνο 3 οικοδομικά τετράγωνα από την νεοκλασική αγορά.

2.Γενική τεκμηρίωση.

2.1 Κτηριολογικά χαρακτηριστικά.

Η Δημοτική Αγορά πρόκειται για ένα κτήριο νεοκλασικό σχολής Τσίλλερ, εσωστρεφές με την κλασική τυπολογία που χαρακτηρίζει πολλές από τις Αγορές του 19ου αιώνα δηλαδή κτήριο επί αιθρίου. Η κάλυψη φτάνει τα 1242 τ.μ. και οι διαστάσεις του 70.50μ. επί 20.04μ. Ο όγκος του, υψώνεται γύρω από άλλες ιδιοκτησίες και φτάνει τα 9.75μ. ενώ το σύστημα συνεχούς δομήσεως του υπάρχει στο κέντρο της πόλεως φτάνουν πολύ ψηλότερα τα κτήρια σύμφωνα με τον πρώην μεικτό σύστημα δόμησης κατ' εφαρμογή του άρθρου 29 του ΓΟΚ73. Η εσωτερική στάθμη του δαπέδου από το πεζοδρόμιο διαφέρει τις τέσσερις εισόδους, από την πλατεία είναι 0,52μ. από την οδό Τσώκρη 0,40μ. από την Μπελλινού 0,12μ. και από την βορειοανατολική όψη 0,69μ. Εξωτερικά δίνει την αίσθηση της ορθογωνικής κάτοψης στην πραγματικότητα όμως με την είσοδο στο κτήριο από την επιβλητικές καμάρες βρίσκεσαι στο σταυροειδή αίθριο και γύρω από αυτό ξεδιπλώνεται το κτήριο στα τέσσερα τεταρτημόρια το κάθε από αυτά διαιρείται σε πέντε μικρότερους διαμπερείς χώρους διαστάσεων 4,05μ. επί 3,80μ., ενώ στις ακμές της κατόψεις αναπτύσσονται τέσσερα περίπτερα 6,09μ. επί 5,95μ. και ύψος που φτάνει τα 9,25μ. σχεδόν ίδιο με το μεσαίο κλίτος. Σε αντίθεση με τους υπόλοιπους χώρους τα περίπτερα διαθέτουν υπόγειο και πατάρι. Τα ανοίγματα του κτηρίου είναι σχεδόν πανομοιότυπα, τοποθετούνται σε συστοιχία περιμετρικά στους ίδιους κάθετους άξονες, είναι μεγάλα πορτοπαράθυρα διαστάσεων 4,67μ. επί 2,27μ. , παρατηρούμε διαφορετικού τύπου ανοίγματα μόνο στις δύο πλευρές των περιπτέρων όπου παράθυρα πολύ μικρότερου μεγέθους 1,04μ. επί 0,56μ.

2.2 Μορφολογικά χαρακτηριστικά.

Εξωτερικά τα κτήριο έχει όλα τα χαρακτηριστικά των κτισμάτων του ρεύματος του νεοκλασικισμού ενσωματώνοντας με επιτυχία στοιχεία της σχολής Τσίλλερ. Ο Πάνος Καραθανασόπουλος επιδιώκει με απλές, καθαρές, ακριβής γραμμές να αποδώσει

τα χαρακτηριστικά του νεοκλασικισμού επιτυγχάνοντας συμμετρία, το στοιχείο της επανάληψης, τους οριζόντιους και κάθετους άξονες. Στην οργάνωση του κυριαρχεί η συμμετρία, όσο στην σύνθεση των όγκων τόσο και στα επιμέρους στοιχεία. Έντονα στοιχεία αποτελούν ο διαμήκης άξονας συμμετρίας όπως και ο εγκάρσιος δημιουργώντας έτσι σταυροειδή σχήμα που γίνεται αισθητό από το εσωτερικό του ή από άνοψη. Επιμέρους άξονες συμμετρίας κατακόρυφοι και οριζόντιοι κυριαρχούν επίσης στην διαμόρφωση των ανοιγμάτων και των διακοσμητικών στοιχείων. Η διαμόρφωση των προσόψεων έχει γίνει σύμφωνα με τις αρχές της αρχιτεκτονικής περιόδου που χτίστηκε. Στις διαμήκεις πλευρές όπου είναι οι δυο κεντρικές εισοδοί που σηματοδοτούνται με μεγαλοπρεπείς καμάρες σε συστοιχία προσδίδοντας αρμονία τοποθετημένες κατά άξονα οι οποίες οδηγούν στο σκεπασμένο πλέον αίθριο και στα 20 υποκαταστήματα τοποθετημένα περιμετρικά του. Στις εγκάρσιες πλευρές όπου δημιουργούνται οι τέσσερις ακμές που έχουν τοποθετηθεί 4 περίπτερα ίδιου ύψους με το μεσαίο κλίτος.

2.3 Προσθήκες / Παρεμβάσεις.

Το κτήριο έχει υποστεί επεμβάσεις στην πάροδο του χρόνου, με προσθήκες που διαστρεβλώνουν τόσο την κάτοψη όσο και τις όψεις του. Δεν έχει προστεθεί η αφαιρεθεί τμήμα αυτού, οι βασικές επεμβάσεις αφορούν καθαιρέσεις εσωτερικών τοίχων που αλλοιώνουν ουσιαστικά την διαμόρφωση της κάτοψης. Μεγάλη επέμβαση είναι και το μεταλλικό στέγαστρο που έχουν τοποθετήσει για να στεγάσουν το αίθριο το οποίο το έχουν πλήρωση με γυαλί.

Εξωτερικά, προσθήκες που έχει υποστεί το κτήριο είναι πολλές και ποικίλουν ανάλογα την κρίση και την αισθητική του εκάστοτε καταστηματούχου. Στην παρούσα φάση οι χρήσεις των καταστημάτων είναι κυρίως αναψυχής (αναψυκτήρια) και οι ανάγκες που δημιουργήθηκαν είχαν σαν αποτέλεσμα την εγκατάσταση διαφορετικών κουφωμάτων, τεντών σχεδόν σε όλη την επιφάνεια της πρόσοψης, πιάτα συνδρομητικής τηλεόρασης, διαφημιστικές ταμπέλες, πολλές και διαφορετικές καλωδιώσεις που είναι εμφανής δεν έχει γίνει κάποια προσπάθεια για κάλυψη τους, επέκταση με πολλά τραπεζάκια για την κάλυψη των αναγκών των αναψυκτηρίων. Όλο αυτό το συνονθύλευμα έχει εγκατασταθεί αργά και σταθερά αλλά δεν υπήρχε καμία ένδειξη για ενδιαφέρον όσον αφορά την αποκατάσταση φθορών που έχει υποστεί το κτήριο με την πάροδο του χρόνου. Εξωτερική παρέμβαση θα μπορούσε να θεωρηθεί το περίπτερο (πρατήριο τσιγάρων και ψιλικών) που βρίσκεται στην οδό Μπελλινού το οποίο εφάπτεται στο κτήριο και έχει στηρίξει για τις ανάγκες του καταστήματος τις τέντες χρειάζονται.

Εσωτερικά, πολλά καταστήματα έχουν εγκαταλειφτεί με αποτέλεσμα τα κουφώματα να είναι σε στάδιο αποσύνθεσης, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω οι εσωτερικές τοιχοποιίες που διαχωρίζουν τα καταστήματα σε πολλά σημεία έχουν αφαιρεθεί για να δημιουργηθούν μεγαλύτεροι χώροι. Σε πολλά σημεία και ιδιαίτερα από την

ανατολική πλευρά του κτηρίου έχουμε περισσότερες επεμβάσεις καλαμωτές επιφάνειες μεταλλικές κατασκευές για εξαερισμό και καμινάδες, αλλαγή στάθμης με ξύλινο πάλκο, επιπρόσθετο στέγαστρο με ύφασμα κινέζικου ύφους φωτιστικά. Άλλη σημαντική παρέμβαση και ανθυγιεινή που έχει γίνει στο κτήριο είναι η τοποθέτηση πράσινης λινάτσας στην βάση του μεταλλικού στεγάστρου και η αιτία ήταν ο μεγάλος αριθμός περιστεριών που συγκέντρωνε στα ζευκτά της κατασκευής.

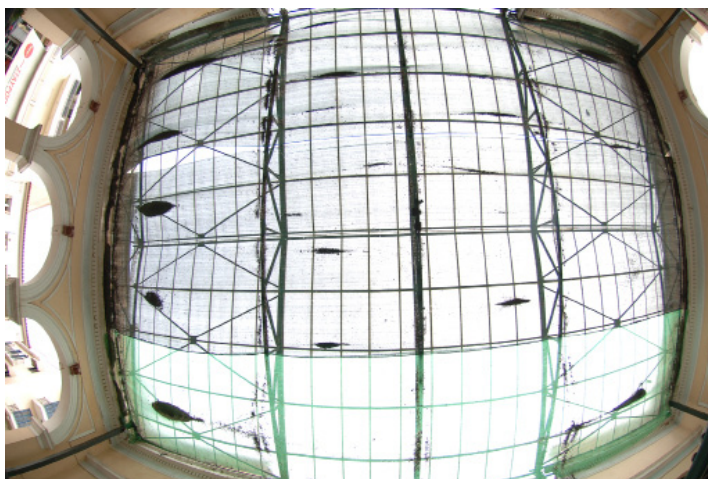

2.4 Κατασκευαστική ανάλυση Φέρων οργανισμός

Ο κατακόρυφος φέρων οργανισμός του κτηρίου είναι ουσιαστικά το κέλυφος του καθώς οι εξωτερικοί του τοίχοι έχουν πάχος 0,75μ. στοιχείο που τους καθιστά ικανούς να δεχτούν τα φορτία του. Το κτήριο είναι ερμαφρόδιτο, πρόκειται για μεικτή κατασκευή, τα τοιχώματα αποτελούνται από οπτόπλινθους δεν είναι καθόλου μονολιθική υπάρχουν μαρτυρίες ότι είχαν εντοπιστεί λίθοι από το αρχαίο τοίχος του Άργους. Σημαντικό ρόλο αποτελούν και οι κολώνες των καμάρων του μεσαίου κλίτους στο μοίρασμα των φορτίων.

Φέρων οργανισμός όσον αφορά την κάλυψη του εσωτερικού υπαίθριου χώρου της Δημοτικής αγοράς το κεντρικό διάστημα του χώρου είναι 13.55μ. επί 18.60μ. και εκατέρωθεν άλλα δύο συμμετρικά διαστάσεων 20.50μ. επί 8.40μ. έκαστο. Τοποθετήθηκε σιδερένια κατασκευή αποτελούμενη από α) επικάλυψη επιφανειών τζαμιού σε "τελάρα" διαστάσεων 1.45μ. , β) τεγίδες σε απόσταση 1.45μ. (κεκλιμένη), γ) ζευκτά αποτελούμενα σε διατομές $\perp$ $\perp$ ή $\perp$ Γ ή $\perp$ Γ με ενδιάμεση λάμα πάχους 6 χιλιοστών δ) Στύλους επί των οποίων απαρτίζονται τα ζευκτά από δοκούς διατομής εδράσεως 150X150X5.

Η κεντρική στέγη αποτελείται από 4 ανοίγματα, 5 ζευκτά. Τα 3 κεντρικά ζευκτά αυτής, εδράζονται στα ειδικά διασκευασμένα ζευκτά των ακραίων τμημάτων (εσωτερικά ζευκτά). Όλο το βάρος της στέγης υπολογίζεται (περιλαμβανομένων και των φορτίων επικάλυψης) σε 60 τόνους περίπου και στηρίζεται συνολικά σε 28 στύλους. Με τη γενική διάταξη, τελικά διαμορφώνονται τα εξής είδη ζευκτών. Κεντρική Στέγη. 1) δύο ακραία ζευκτά, ανοίγματος 13.55μ. τα οποία στηρίζονται σε κοιλοδοκούς σε απόσταση 0.80μ. από τα άκρα. 2) Τρία μεσαία ζευκτά, ανοίγματος 13.55μ. τα οποία στηρίζονται στα ειδικώς διαμορφωμένα ακραία εσωτερικά ανοίγματα των ακραίων τμημάτων της στέγης. Η στήριξη σε αυτά γίνεται στην άκρη και όχι στους 0.80μ. **Ακραία τμήματα στέγης.** 1) Τυπικό ζευκτό ανοίγματος 8.40μ. από τα άκρα. 2) Ακραία εσωτερικά ζευκτά τα οποία διαμορφώνονται εν είδει "τελάρου" για να

δεχθούν τη στήριξη των 3 ζευκτών της μεσαίας στέγης. **Θεμελίωση.** Οι κοιλοδοκοί μέσω πλακός εδράσεως θεμελιώνονται με οπλισμένο σκυρόδεμα στο έδαφος με τάση εδάφους 2kg/m².

Τοιχοποιίες.

Οι τοίχοι πληρώσεως (εσωτερικοί ενδιάμεσοι) στο κέντρο του κτηρίου πάχους 0,65μ. είναι από αργολιθοδομή ενώ οι διαχωριστικοί τοίχοι πληρώσεως των καταστημάτων είναι μικρότερης διατομής της τάξεως των 0,28μ. Η στέψη του κτηρίου (εκεί δηλαδή που τοποθετούνται τα γείσα) στο μεσαίο κλίτος γίνεται με πιο ελαφριά κατασκευή οπτοπλινθοδομής η οποία ουσιαστικά “πατάει” στην μεικτή αργολιθοδομή.

Επιχρίσματα / Επενδύσεις / Χρωματισμοί.

Εξωτερικά αλλά και εσωτερικά το κτήριο είναι επιχρισμένο μια εσωτερική στρώση τσιμεντοκονίας και στην επιφάνεια με ασβεστοκονία. Η σηματοδότηση των αγκωναριών στις ακμές του κτηρίου εξωτερικά γίνεται με μια τεχνική επίχρισης που ονομάζεται πελεκητή ή το λεγόμενο αρτιφισέλ, και το επίχρισμα που χρησιμοποιείται είναι και πάλι τσιμεντοκονία εσωτερικά και ασβεστοκονίαμα στην επιφάνεια. Τα γείσα στην μάσκα του κτηρίου είναι από σκυρόδεμα όπως τα τραβηχτά, οι κορνίζες και τα κυμάτια. Οι χρωματισμοί του κτηρίου είναι εξωτερικά στο χρώμα του μπεζ με λευκά κιονόκρανα και γείσα, στην στέψη του ανάμεσα στα γείσα υπάρχει μια γαλάζια κορδέλα που αγκαλιάζει το κτήριο.

Δάπεδα.

Το δάπεδο είναι από πλάκες οπλισμένου σκυροδέματος 0.50μ. επί 0.50μ. το οποίο τοποθετήθηκε μετέπειτα. Έχουν γίνει παρεμβάσεις στο εσωτερικό των δαπέδων των καταστημάτων και έχουν επικαλύψει το μωσαϊκό με κεραμικά πλακίδια ή ξύλινο δάπεδο.

Στέγη.

Η στέγη στο κτήριο μας είναι δύο τύπων, ο πρώτος που στεγάζει τις μακρόστενες πλευρές σε κάθε τεταρτημόριο είναι ύψους 1,25μ. είναι δίρριχτη κεραμοσκεπή με κόκκινα ρωμαϊκά κεραμίδια εδράζεται στην φέρουσα τοιχοποιία από οπτόπλινθους, ο σκελετός της είναι ξύλινος, χωρίς να μπορεί να γίνει ακριβής η περιγραφή της, καθώς δεν υπάρχει πρόσβαση σε αυτό το σημείο. Ο δεύτερος

τύπος που στεγάζει τα τέσσερα περίπτερα του κτηρίου έχει ύψος 1,04μ. και είναι τετράρριχτη κεραμοσκεπή με ορθογωνική κάτοψη με κόκκινα ρωμαϊκή κεραμίδια και αυτή. Η έδραση της γίνεται στην φέρουσα τοιχοποιία από λιθοδομή και ο

σκελετός της είναι από ξύλινα σταυρωτά ζευκτά.

Κλίμακες.

Η πρόσβαση στους υπόγειους χώρους και στα πατάρια μέσω τεσσάρων κλιμάκων στο εσωτερικό των περιπτέρων γίνεται με κλίμακα περιστροφική αλλά με τετράγωνη κάτοψη 37 πατημάτων και πλάτους 0,40μ. και ξύλινη κουπαστή.

Κουφώματα / Ανοίγματα.

Τα ανοίγματα εξωτερικά και εσωτερικά είναι ορθογωνικά και ξύλινα, με ενσωματωμένα στην κατασκευή τους πατζούρια και πάνω από το κούφωμα ένας φεγγίτης σε σχήμα τόξου και μεταλλική λεπτομέρεια κάγκελου.

Σύστημα απορροής όμβριων υδάτων.

Είναι εσωτερικό και περιλαμβάνει τέσσερις υδρορροές που ξεκινούν από το κεντρικό κλίτος του υπερυψωμένου τμήματος της στοάς και καταλήγουν σε κεντρικά φρεάτια στο δάπεδο της τα οποία είναι 64.

3. Κατάσταση διατήρησης.

Γενικά η κατάσταση του κτηρίου είναι μέτρια, παρουσιάζει βλάβες γενικού αλλά και τοπικού χαρακτήρα. Παρατηρούνται τριχοειδής αλλά και επιφανειακές ρωγμές καθώς και ελάχιστες καταρρεύσεις στοιχείων. Εμφανής είναι η παρουσία της υγρασίας, δημιουργώντας αποκολλήσεις επιχρισμάτων. Οι φθορές που σημειώνονται παρακάτω είναι φυσιολογικές για κτήρια δικής του ηλικίας αν λάβουμε υπόψιν και το διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία αποκατάσταση. Η αυξημένη υγρασία η ανεπαρκής και κακή συντήρησή του, αποτελούν σε ένα βαθμό στην σημερινή κατάσταση του κτηρίου.

Φέρων οργανισμός.

Ο κατακόρυφος φέρων οργανισμός δεν έχει πληγεί σημαντικά εκτός από την βάση του στο εσωτερικό του καθώς γίνεται καθημερινά ρίψη νερών σε όλο το αίθριο από τους καταστηματαρχες. Στον οριζόντιο φέροντα οργανισμό συναντάμε παρόμοιες φθορές καθώς και κάποιες τριχοειδείς φθορές και επιφανειακές ρωγμές. Ορισμένες από τις φθορές έχουν επισκευαστεί πρόσφατα με τοπικό σοβάτισμα.

Τοιχοποιίες.

Οι τοίχοι πληρώσεως έχουν υποστεί ζημιές από τρύπες που έχουν ανοίξει για το πέρασμα σωληνώσεων υδραυλικών και ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων. Κάποιοι τοίχοι έχουν κατεδαφιστεί ή έχουν δημιουργεί ανοίγματα για λειτουργικούς λόγους των καταστημάτων.

Επιχρίσματα / Επενδύσεις / Χρωματισμοί.

Οι μεγαλύτερες φθορές του κτηρίου εντοπίζονται στα επιχρίσματα λόγω κυρίως της έντονης υγρασίας. Τμήματα εσωτερικών και εξωτερικών επιχρισμάτων έχουν φουσκώσει ή έχουν αποκολληθεί. Σε ορισμένα σημεία κυρίως από το ανατολικό κομμάτι του κτηρίου εξωτερικά και σχεδόν σε όλο το εσωτερικό του αίθριου

συναντάμε περισσότερο διευρυμένη υγρασία με αποκολλήσεις ολόκληρων τμημάτων επιχρισμάτων αποκαλύπτοντας μεγάλο μέρος της τοιχοποιίας κυρίως σε χαμηλό επίπεδο. Τμήματα της ορθομαρμάρωσης στις όψεις του κτηρίου στα τελειώματα του γείσου έχουν σπάσει ή έχουν αποκολληθεί. Οι χρωματισμοί εξωτερικά δεν έχουν ιδιαίτερες αλλοιώσεις εκτός από ορισμένα σημάδια υγρασίας καυσαερίου και graffiti που μερικά εκ των οποίων έχουν καλυφθεί με λευκή μπογιά. Εσωτερικά είναι πιο έντονες οι χρωματικές αλλοιώσεις και η ανάπτυξη μικροοργανισμών λόγω εντονότερης υγρασίας.

Δάπεδα.

Τα δάπεδα του αίθριου κυρίως γιατί τα υπόλοιπα έχουν αντικατασταθεί ή επικαλυφθεί, έχουν υποστεί διάβρωση, υπάρχουν ρωγμές, αποκοπή μικρών κομματιών και εμφάνιση φυτών ομβίων.

Στέγη.

Η επικεράμωση της στέγης διατηρείται σε καλή κατάσταση γενικά ίσως χρήζει μερική αντικατάσταση από σπασμένα κεραμίδια. Ο ξύλινος σκελετός ίσως να παρουσιάζει φθορές από σαράκι και υγρασία λόγω παλαιότητας ξύλου.

Κλίμακες.

Έχουν υποστεί μεγάλη φθορά από υγρασία και σαράκι δεν χρήζει ανάγκης συντήρησης στο σύνολο της ή τμήμα αυτής αλλά καθαίρεσης και αντικατάσταση της με κλίμακες ίδιου τύπου.

Κουφώματα / Ανοίγματα.

Αλλοιώσεις παρουσιάζουν και τα κουφώματα από την κακή συντήρηση, όπως σκουριά αποσάθρωση ή σάπισμα ξύλου ή συνολική απομάκρυνση.

Σύστημα απορροής όμβριων υδάτων.

Αιτία των περισσότερων προβλημάτων της παθολογίας του κτηρίου είναι η έντονη υγρασία του κτηρίου, πηγή της οποίας είναι η απορροής όμβριων υδάτων, αφού η ρήψη νερού είναι καθημερινή και οι περισσότερες υδρορροές είναι φραγμένες.

4. Αρχιτεκτονικά σχέδια Μακρή

Αυτό το υποκεφάλαιο περιλαμβάνει τα σχέδια της πρώτης φάσης που βρήκαμε από το αρχείο του Δήμου (βλέπε φάκελο: Σχέδια Μαρκή αρχεία PDF).

5. Αρχιτεκτονικά σχέδια υπάρχουσας κατάστασης

Αυτό το υποκεφάλαιο περιλαμβάνει την μελέτη της υπάρχουσας κατάστασης του κτηρίου της Αγοράς σε σχέδια (την δεύτερη φάση) όπου αποτυπώνουμε την παθολογία που παρουσιάζει καθώς και της παρεμβάσεις που έχει υποστεί (βλέπε φάκελο: Σχέδια υπάρχουσας κατάστασης αρχεία PDF).

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΕΡΕΥΝΑ – ΠΡΟΤΑΣΗ

Γ. Στάδιο Α

1. Αγορά – Δημοτικές Αγορές

Οι δημοτικές αγορές αποτελούν σημεία αναφοράς για κάθε πόλη, ανεξάρτητα από την αρχιτεκτονική αξία του κάθε κτηρίου που την στεγάζει. Στην έρευνα μας, επικεντρωθήκαμε περισσότερο στον χώρο των κτηρίων των δημοτικών αγορών και την σχέση του με την κοινωνικό ιστό της πόλης. Οι δημόσιες Αγορές αποτελούν στην ουσία ένα στεγασμένο δημόσιο πεζόδρομο, την στοά με τα καταστήματα να απλώνονται γύρω από αυτήν. Τις ώρες που δεν λειτουργεί τα καταστήματα σφραγίζονται και οι κεντρικές είσοδοι των αγορών παραμένουν ανοικτές και προσπελάσιμες. Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον σε ένα κτήριο δημόσιας αγοράς το εντοπίζουμε στον τρόπο που λειτουργούν ταυτόχρονα με την εμπορικότητα τους, ως ζωντανό χώρο επικοινωνίας και κοινωνικοποίησης των κατοίκων ενός αστικού περιβάλλοντος, που ακόμα και αυτές οι άλλοτε απλές ανθρώπινες ανάγκες αποτελούν σήμερα το δυσκολότερο και το μεγαλύτερο πρόβλημα μιας πόλης. Ερευνήσαμε κτήρια παλιών δημόσιων αγορών, η διάθρωση των κτηρίων με το αίθριο εξυπηρετούσε τις χρήσεις ουσιαστικά που είναι εμπορικές όπως και στις περισσότερες δημοτικές αγορές που δημιουργήθηκαν στην Ελλάδα περίπου την ίδια εποχή για φιλοξενούν τέτοιες λειτουργίες ώστε να μεταφερθούν κυρίως τα κρεοπωλεία και τα ψαράδικα που βρισκόταν μέσα στην πόλη ώστε να “εξυγιανθεί” το κέντρο από τις “οσμές”. Η χρήση με ποιά λειτουργούν σήμερα σύμφωνα με τις παρεμβάσεις που έγιναν σε αυτά, διατήρησαν εκτός από τα μορφολογικά στοιχεία του κτηρίου και εκείνα τα τυπολογικά στοιχεία που διατηρούν την ψυχή του κτηρίου, δηλαδή του ανοικτού και δημόσιου εμπορικού και κυρίως κοινωνικού χώρου της αγοράς. Μελετήσαμε παραδείγματα ιστορικών δημόσιων αγορών, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και με ποιές χρήσεις λειτουργούν σήμερα. Μερικές από αυτές είναι οι Δημοτικές αγορές της Βαρβάκειου, των Χανίων, της Πάτρας της Λεμεσού, που κρατούν καθαρά την εμπορική τους χρήση με τα τελευταία χρόνια όμως να εγκαταλείπονται σταδιακά και από τον δήμο και από τους καταστηματοάρχες. Η δημόσια Αγορά Santa Caterina στη Βαρκελώνη αποκαταστάθηκε και υψώνοντας ένα εμπορικό στέγαστρο, τόνωσε τον εμπορικό της χαρακτήρα με την διασκέδαση ανοίγοντας μπαρ και ρεστοράν. Με τον ίδιο τρόπο κινήθηκε και ο δήμος του Λονδίνου συνδυάζοντας στον χώρο του ιστορικού κτηρίου της Convent Garden την αγορά, με την διασκέδαση, την τέχνη και την ψυχαγωγία. Ιστορικά κτήρια δημοτικών Αγορών που αποκαταστάθηκαν με διαφορετική χρήση είναι η δημοτική αγορά Αίγιου, Πύργου και της Καλαμάτας μετατρέποντας του χώρους σε αρχαιολογικά μουσεία. Μια τέτοια λύση αν και θα λαμβανόταν ως ιδανική αφού αποκαθίσταται και επαναχρησιμοποιεί το κτήριο, με μια άλλη ερμηνεία αλλοιώνει σε τέτοιο βαθμό τους χώρους της αγορά που απαιτούνται σε ένα αρχαιολογικό μουσείο με αποτέλεσμα να χάνεται η μνήμη της χρήσης του κτηρίου και πολλές φορές να αδυνατεί αν ανταπεξέλθει λειτουργικά. Ένα τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η παλιά δημοτική αγορά Καλαμάτας που μετατράπηκε σε αρχαιολογικό μουσείο με τον εσωτερικό χώρο του αίθριου να καλύπτει την έκθεση και τους περιμετρικούς χώρους των καταστημάτων να στεγάζουν τα γραφεία και τα εργαστήρια. Το κτήριο λόγω της πολυγωνικής του κάτοψης και του τρόπου που επανασχεδιάστηκε ως αρχαιολογικό μουσείο, δεν αφήνει τον επισκέπτη να το κατανοήσει ως μνημείο, αφού βλέπει μόνο το αίθριο με ογκώδη πάνελ προθηκών χωρίς να αντιλαμβάνεται ότι πίσω από τους περιμετρικούς τοίχους υπάρχουν άλλοι χώροι από κάποτε ήταν της αγοράς.

Τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί η ανάγκη για δημόσιους χώρους στα αστικά κέντρα που δεν εστιάζουν στην εμπορευματοποίηση αλλά στην επικοινωνία στην ανταλλαγή στην αλληλεγγύη, στην δωρεάν ψυχαγωγία και στην έκφραση.

2. Έρευνα – αποτελέσματα

Η έρευνα μας δεν αφορούσε μόνο την παρατήρηση του χώρου και του περιβάλλοντος του, αλλά και των ανθρώπων που την πλαισιώνουν, ζουν μέσα σε αυτή σπαταλώντας χρόνο από την καθημερινότητά τους. Η προσέγγιση σε αυτή την μερίδα ανθρώπων έγινε μέσω φόρμας 16 ερωτήσεων (βλ. παράρτημα) που κατατέθηκε σε κατοίκους του Άργους, σε θαμώνες της αγοράς, συχνούς επισκέπτες, σε παράγοντες του Άργους σε και σε ανθρώπους που πολιτεύονται. Τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου ήταν πολύ θετικά και ενθαρρυντικά για την συνέχεια της μελέτης ως προς την αποκατάσταση και επανάχρηση του κτηρίου με διαφορετικές χρήσεις από τις σημερινές. Η αναζήτηση στοιχείων συνεχίστηκε με την βοήθεια τοπικών φορέων και ανθρώπων που ήταν πρόθυμοι να μας δώσουν στοιχεία για το κτήριο και από την εποχή της ανοικοδόμησης του μέχρι σήμερα. Επισκεφτήκαμε την βιβλιοθήκη Δαναός στο Άργος την Δ' ΕΠΚΑ στο Ναύπλιο, την Αργολική βιβλιοθήκη, την εφορία κλασικών αρχαιοτήτων στην Πάτρα όπου εκεί βρέθηκαν τα σχέδια, στου Στρατώνες του Καποδίστρια όπου στεγάζεται η 25η εφ. Βυζαντινών, στην Πολεοδομία του Άργους. Μιλήσαμε εκτενέστερα για το έργο με τον κ. Ξηνταρόπουλο, μηχανικό που είχε απασχοληθεί παλαιότερα με αυτό, ακόμα με την κα. Μάρκου καθηγήτρια στο Μετσόβιο πολυτεχνείο ειδική στις αναπλάσεις και αποκαταστάσεις ιστορικό μνημείων και συνόλων, επίσης με τον κ. Παπαϊωάννου αντιδήμαρχο του Άργους, καθώς επίσης με τον κ. Αντωνιάδη πρώην δημοτικό σύμβουλο.

3. Το Άργος και η Δημοτική Αγορά στο σήμερα

Σαν νέοι του '14 ζούμε το "πίσω στο σπίτι" ένεκα οικονομικής κρίσης, έτσι και το Άργος όπως και κάθε επαρχία έχει αυξήσει τα ποσοστά των νέων κατοίκων πλέον, που επιστρέφουν στην πόλη που γεννήθηκαν με πτυχίο και άνεργοι σε ένα περιβάλλον που μπορεί από μόνο του να προσφέρει ποιότητα ζωής λόγω της μικρότερης κλίμακας και της φύσης που την περιβάλλει βιώνοντας όμως την απουσία της ζωντανής καθημερινότητας. Αυτή είναι η μία πλευρά της επαρχίας, όμως το μεγαλύτερο μέρος της, το αποτελούν οικογένειες και ηλικιωμένοι. Σε όλες τις εκφάνσεις την μάζα εκλείπει η πολιτιστική δραστηριότητα και τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί η ανάγκη για δημόσιους χώρους στα αστικά κέντρα, που δεν εστιάζουν στην εμπορευματοποίηση, αλλά στην επικοινωνία, στην ανταλλαγή, στην αλληλεγγύη, στην δωρεάν ψυχαγωγία και στην έκφραση. Ανοικτούς χώρους που ανήκουν στον κάτοικο και εστιάζουν στον πολιτισμό και στην κοινωνικότητα και μεταμορφώνεται από αυτή. Η λογική του συστήματος να ορίζει και να διαχειρίζεται το χώρο προς όφελος του, δίχως να ερευνά το βιοτικό και κοινωνικό επίπεδο της κοινότητας, αφηφώντας τις πραγματικές ανάγκες του κατοίκου. Αυτό έχει ως συνέπεια να αλλάζει ο χαρακτήρας ολόκληρων περιοχών της πόλης μέσω των αναπλάσεων και των πολεοδομικών σχεδιασμών απομονώνοντας και αργότερα αποκλείοντας κοινωνικές ομάδες, μέσω της διαδικασίας gentrification (= εξευγενισμός). Σε πολλές πόλεις κυρίως στο εξωτερικό έχουν δημιουργηθεί κοινωνικοί χώροι ανοιχτοί ή στεγασμένοι σχεδιασμένοι από κατοίκους, καλλιτέχνες, αρχιτέκτονες και πολεοδόμους που λειτουργούν μέσα από την αυτοδιαχείριση των ίδιων των κατοίκων και των χρηστών. Υπάρχουν παραδείγματα αυτοδιαχείρισης που δείχνουν ότι μπορούμε να διαχειριστούμε τον χώρο ισότιμα και αντιεμπορευματικά, με βάση την κοινωνική οργάνωση, αλληλεγγύη, συμμετοχή, ανταλλαγή δημιουργώντας μια ζωντανή κοινότητα που χτίζεται πάνω στις σχέσεις και δημιουργεί πολιτισμό.

4. Κεντρική ιδέα - Αποκατάσταση και προτάσεις παρεμβάσεων για την επανάχρησή του

Στόχος μας δεν είναι να κατασκευάσουμε ένα προϊόν, αλλά να δημιουργήσουμε μια διαρκή κατάσταση που μπορεί να φιλοξενήσει τις επιθυμίες των ανθρώπων και να παράγει διαρκώς νέες μορφές κοινωνικών σχέσεων. Η παρουσία τέτοιων χώρων είναι ένα διακύβευμα για την πόλη, αφού ούτε οι επίσημοι φορείς ούτε η τοπική κοινότητα μπορεί να προεξοφλήσει το αποτέλεσμα της χρήσης τους.

Οι αρχαίοι Έλληνες συνήθιζαν να συναντιούνται σ' ένα μέρος της πόλης που ονομάζονταν Αγορά (αγορά < αγείρω = συγκεντρώνω), για να καλύψουν τις επικοινωνιακές και κοινωνικές ανάγκες. Αν και στην Αγορά έκαναν αγοραπωλησίες, εξού και η σύγχρονη σημασία της λέξης, αυτή ήταν κυρίως το μέρος συζητούσαν, έκαναν καινούργιες γνωριμίες, μελετούσαν, μηχανεύονταν, δημιουργούσαν. Η Δημοτική Αγορά Άργους ως κτήριο εμπορικής χρήσης που λειτούργησε από το 1889 έως σήμερα, τα αποτελέσματα τις έρευνας αφορούν ένα κτήριο κοινωνικής και πολιτιστικής λειτουργίας που θα δίνει στον κάτοικο όλα εκείνα τα δικαιώματα λειτουργίας που χαρακτηρίζουν έναν δημόσιο χώρο. Η πρόταση της επανάχρησης της Αγοράς βασίζεται στα ίδια δεδομένα που θα χαρακτηρίζουν τον χώρο της δημοτικής Αγοράς έναν ανοικτό και ελεύθερο δημόσιο χώρο που θα καλύπτει θεμελιώδεις ανθρώπινες ανάγκες και ελευθεριών έκφρασης, εκπαίδευσης, πολιτισμού, ψυχαγωγίας, τέχνης, επικοινωνίας, έκθεσης, φιλοξενίας και εμπορίου. Ο χώρος της Αγοράς παραμένει ένας χώρος ανοικτός, σαν μια στεγασμένη πλατεία και με ταυτόχρονη λειτουργία πολλών και διαφορετικών χρήσεων από διαφορετικούς δέκτες αναπτύσσοντας την συνεργασία και την αμοιβαιότητα μεταξύ των πολιτών. Ένας τέτοιος χώρος θα βοηθήσει τους κατοίκους της πόλης να θυμηθούν ξανά την αξία του να μοιράζεσαι και να έχεις κοινότητα σκοπών και αναγκών που θα οδηγήσει στον σεβασμό για τον δημόσιο χώρο που έχει χαθεί τα τελευταία χρόνια.

Το κτήριο μας έχει ουσιαστικά ένα επίπεδο όπου το χωρίζουμε σε 4 ελεύθερες ζώνες που είναι θεματικές και σε αυτό βασίζεται όλη ή πρόταση της επανάχρησης που θα ονομαστεί "free thinking zone" όπου θα φιλοξενεί ταυτόχρονα λειτουργίες χώρου ενημέρωσης, εκμάθησης και εκπαίδευσης, τέχνης, παιχνιδιού, χώρου εργασίας, έκθεσης τέχνης, παραγωγής και χώρου εμπορίας. Θα δημιουργηθεί μια προσθήκη επιπέδου στο αίθριο με γυάλινη θολωτή στέγαση όπου να περιλαμβάνει χρήσεις για κατοίκους που πολιτεύονται και αυτούς που θέλουν να συμμετέχουν σε αυτή την διαδικασία καθώς και ένας χώρος προβολών – παρουσιάσεων.

Αποκατάσταση και προτάσεις παρεμβάσεων για την επανάχρησή του

Οι επεμβάσεις που θα γίνουν, πρέπει να μην αφαιρούν, αλλοιώνουν ή καταστρέφουν τα επιμέρους αρχιτεκτονικά ή καλλιτεχνικά διακοσμητικά στοιχεία του. Επιτρέπονται η επισκευή, ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων, η ενίσχυση του φέροντα οργανισμού, η εσωτερική διαρρύθμιση, η αλλαγή της χρήσης, καθώς και επεμβάσεις για λόγους λειτουργίας και χρήσης των διατηρητέων κτιρίων, εφόσον δεν αλλοιώνεται ο γενικός αρχιτεκτονικός χαρακτήρας του και δεν θίγονται τα διατηρητέα στοιχεία του. Για την οποιαδήποτε επέμβαση στο εξωτερικό και εσωτερικό του κτιρίου και στον περιβάλλοντα χώρο του, καθώς και για την τοποθέτηση επιγραφών, απαιτείται η έγκριση της Επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ).

Οι επεμβάσεις όπως προαναφέρθηκε, διέπονται από περιορισμούς και απαγορεύσεις από το ΦΕΚ χαρακτηρισμού ως διατηρητέου. Επιπρόσθετα: Α) η διατήρηση της τυπολογίας και το γεωμετρικών χαρακτηριστικών του κτηρίου και η ανάδειξη του μέσα από τις νέες λειτουργικές απαιτήσεις που θέτει η χρήση του ως πολυχώρος. Β) Η διατήρηση της υφιστάμενης διάρθρωσης των χώρων και ο τονισμός της συμβολικής

αξίας μέσα από την χωροθέτηση των χρήσεων και τις λειτουργικές τους σχέσεις. Γ) Διατήρηση και επανάχρηση του αρχικού υλικού όπως επιχρίσματα, κουφώματα, κεραμίδια, διακοσμητικά κ.α. Δ) Αφαίρεση στοιχείων νεότερων επεμβάσεων. Στο υφιστάμενο κτήριο υπάρχει ενιαία κατασκευαστική σύνθεση και απουσιάζουν οι ετερόκλητες χρονικά κατασκευές άλλων φάσεων. Ε) Θα δοθεί προσοχή στη χρήση των νέων υλικών και προσπάθεια ένταξης τους στα υφιστάμενα με συμβατό τρόπο. Το επόμενο στάδιο είναι η προετοιμασία του εργοταξίου, όπου είναι αναγκαία η τοποθέτηση σταθερών μεταλλικών ικριωμάτων περιμετρικά του κτηρίου που θα πρέπει να καλύπτονται κατακόρυφα με λινάτσες και τα δάπεδα εργασίας θα είναι τουλάχιστον 0,6μ. με πλευρική προστασία. Τα ικριώματα πρέπει να επιθεωρούνται από τον επιβλέποντα μηχανικό μετά από σεισμικές δονήσεις, αχρησία, κακοκαιρία. Να τοποθετηθεί κάδος κατεδαφίσεων για τη απόρριψη μπαζών με κλειστούς αγωγούς αποκομιδής (καναλέτα), υπό γωνία μεγαλύτερη των 45^ο ως προς την οριζόντια. Συγκρότηση εξειδικευμένων συνεργείων που ασχολούνται με αποκαταστάσεις και έχουν εμπειρία στο αντικείμενο, όσον αφορά τις τοιχοποιίες, κονιάματα, ηλεκτρικών και μηχανολογικών εγκαταστάσεων.

Προμήθεια, μεταφορά και αποθήκευση νέων υλικών όπως και των υλικών που θα επαναχρησιμοποιηθούν, όπως τα κεραμίδια μερικά πλακίδια να μεταφερθούν χωρίς να μην υποστούν μεγάλες φθορές. Ανάρτηση πινακίδας άδειας εργασιών και πινακίδων οδηγιών για τα επιτρεπόμενα στο χώρο, για τους εργαζομένους ή μη. Πρόσθετα μέτρα ασφαλείας θα παίρνονται από τους εργαζομένους σύμφωνα με το ΠΔ: 778/80, Περί των μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών, (ΦΕΚ 193/Β/26-8-80).

Ερευνητικές εργασίες θα γίνουν πριν την έναρξη των εργασιών για την διάγνωση της κατάστασης των δομικών και άλλων στοιχείων του κτηρίου.

Απομάκρυνση άχρηστων υλικών.

Τα άχρηστα υλικά θα απομακρυνθούν από εργάτες και εργαλεία χειρός ή με χρήση ειδικών μηχανημάτων όπου είναι δυνατόν, γιατί πρέπει να γίνει προσοχή και εκτίμηση κάθε υλικού που πιθανόν να επαναχρησιμοποιηθεί.

Καθαιρέσεις επιχρισμάτων.

Όλα τα εσωτερικά και εξωτερικά επιχρίσματα θα καθαιρεθούν με χειροκίνητο τρόπο, μέχρι του σημείου να αποκαλυφθεί η τοιχοποιία πλήρωσης λόγω εκτεταμένης φθοράς σε ορισμένα σημεία.

Καθαιρέσεις οριζόντιων φορέων.

Τα ξύλινα πατάρια θα καθαιρεθούν, όπως και οι ψευδοροφές που υπάρχουν από παρεμβάσεις πρόσφατες που έχουν γίνει και θα αντικατασταθούν με νέες κατασκευές.

Καθαίρεση κουφωμάτων.

Τα κουφώματα θα αφαιρεθούν από την θέση τους, για να συντηρηθούν. Για όσα δεν είναι δυνατή η επισκευή τους θα κατασκευαστούν νέα στην θέση τους.

Δομική αποκατάσταση. Θεμέλια.

Δεν γνωρίζουμε την ακριβή κατάσταση των θεμελίων αλλά μετά από ερευνητικές εργασίες που καλό θα ήταν να πραγματοποιηθούν, θα παρθούν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να ενισχυθούν αν είναι απαραίτητο. Η ενίσχυση αν χρειαστεί θα γίνει με τον εξής τρόπο: Α) Υποστύλωση, Β) Καθαίρεση συνδετικών υλικών που έχουν αποδιοργανωθεί, Γ) Συγκόλληση νέου οπλισμού και πυκνών κλειστών συνδετήρων, Δ) Τοποθέτηση δομικού πλέγματος ή και ενίσχυση με ενσωματωμένη μεταλλική κατασκευή από γωνιακά ελάσματα και οριζόντια ελάσματα, Ε) Διάστρωση σκυροδέματος έγχυτου ή εκτοξευμένου ή εκτοξευμένου για την δημιουργία του μανδύα, ή και εκτοξευμένου για την δημιουργία του μανδύα, ή και έτοιμου

κονιάματος σε σακιά.

Τοιχοποιία.

Η εξωτερική τοιχοποιία πρέπει να αποκατασταθεί στα σημεία που παρουσιάζει ρηγματώσεις μικρές ή μεγάλες. Θα γίνει ολική καθαίρεση του εσωτερικού επιχρίσματος και εν συνεχεία θα εξεταστεί το βάθος των ρωγμών στην οπτοπλινθοδομή, θα χρησιμοποιηθεί η ακολουθεί τεχνική. Α) Αφαίρεση των επιχρισμάτων όπως προαναφέρθηκε, Β) Πλύσιμο με νερό με πίεση και διαβροχή των επιφανειών της ρωγμής μέχρι την προηγούμενη μέρα από την εφαρμογή του κονιάματος, Γ) Εισαγωγή πλούσιου τσιμεντοκονιάματος με ψιλό μυστρί όσο γίνεται βαθύτερα στις ρωγμές με τα την δύγρυσή τους. Δ) Εξωτερικό αρμολόγημα και τελικό επίχρισμα. Ε) Μετά τοποθετείται σύρμα σε πλέξη πολύ τεντωμένο σε επαφή επάνω στον τοίχο και καρφώνεται στο σκελετό του φέροντος οργανισμού με ατσάλοκαρφα και πάνω στον τοίχο με φουρκέτες που έχουν τοποθετηθεί στο κονίαμα των αρμών του. ΣΤ) Κάλυψη του συνόλου με πεταχτό πηχτό τσιμεντοκονίαμα ή εκτοξευμένο σκυρόδεμα. Για την επιτυχία της επισκευής με τσιμεντοκονίαμα πρέπει να χρησιμοποιούνται υγρά μίγματα με μικρή περιεκτικότητα σε τσιμέντο.

Επεμβάσεις οικοδομικής αποκατάστασης – Αποκατάσταση

Ανακατασκευή στέγης. Στη στέγη στις μακρόστενες πλευρές τις δεν ήταν δυνατή η πρόσβαση, παρόλο αυτά δεν έχουμε εντοπίσει ανοίγματα στην στέγη και εφόσον έχει εξασφαλιστεί η στεγανότητα δεν θα έχει υποστεί μεγάλες φθορές ο σκελετός. Αν κρίνουμε από την αυτοψία στα ζευκτά ενός από τα περίπτερα τις αγοράς δεν θα χρειαστούν πολλές επεμβάσεις, σε μερικά σημεία ενίσχυση των ξύλων η των συνδέσεων καθώς και ενίσχυση του τοίχου στα σημεία επαφής με τον φέρον οργανισμό γιατί όπως διαπιστώσαμε στην παθολογία υπάρχει εκτεταμένη αποσάθρωση συνδετικού υλικού και κονιάματος. Θα γίνει λήψη μέτρων προστασίας του ξύλου με μυκητοκτόνα, εντομοκτόνα. Στα κεραμίδια θα γίνει διαλογή και όσα είναι γερά θα τοποθετηθούν ξανά.

Δάπεδα.

Τα δάπεδα θα αντικατασταθούν γενικά όλα λόγω παρεμβάσεων που έχουν γίνει από τους εκάστοτε ενοικιαστές και θα τοποθετηθούν παλαιού τύπου πλακίδια και ξύλινα παρκέ στο εσωτερικό

Κλίμακες.

Οι τέσσερις μικρές κλίμακες που υπάρχουν στα περίπτερα θα αντικατασταθούν με νέου τύπου κλίμακες ανάλογα με τις ανάγκες των νέων χρήσεων.

Ανακατασκευή επιχρισμάτων.

Τα επιχρίσματα θα αποκατασταθούν σε ορισμένα σημεία με πολύ προσοχή, με συμβατά κονιάματα με τα οποία θα αναλυθούν μετά από ερευνητικές εργασίες ενώ σε άλλα για ενισχυθεί η τοιχοποιία θα καθαιρεθούν.

Ανακατασκευή υδρορροών. Σε ορισμένα σημεία θα χρησιμοποιηθούν εν μέρει οι ίδιες, καθώς σε άλλα θα αντικατασταθούν ή θα συμπληρωθούν.

Χρωματισμοί.

Τα χρώματα που θα επιλεγθούν είναι τα πρότυπα της νεοκλασικής αρχιτεκτονικής, δηλαδή χρώματα παστέλ αποχρώσεις του μπεζ και του λευκού για τους τοίχους και των διακοσμητικών στοιχείων αντίστοιχα, ενώ θα τοποθετηθεί πολύ ανοιχτό γαλάζιο στην κορνίζα.

Εγκαταστάσεις δίκτυα.

Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος. Το κτήριο είναι ήδη συνδεδεμένο με το δημόσιο δίκτυο ηλεκτρικού. Θα χρειαστούν καινούργιες εγκαταστάσεις σύμφωνα με τις τελευταίες προδιαγραφές ασφαλείας, και όπως θα καθοριστούν οι ανάγκες της νέας

χρήσης.

Παροχή νερού – αποχέτευση.

Το δίκτυο ύδρευσης αποχέτευσης θα αντικατασταθεί εξ ολοκλήρου καθώς στο παλιό οι σωληνώσεις έχουν οξειδωθεί ή είναι κομμένες. Επίσης οι νέες δεν θα είναι εμφανείς όπως οι παλιές.

Κλιματισμός.

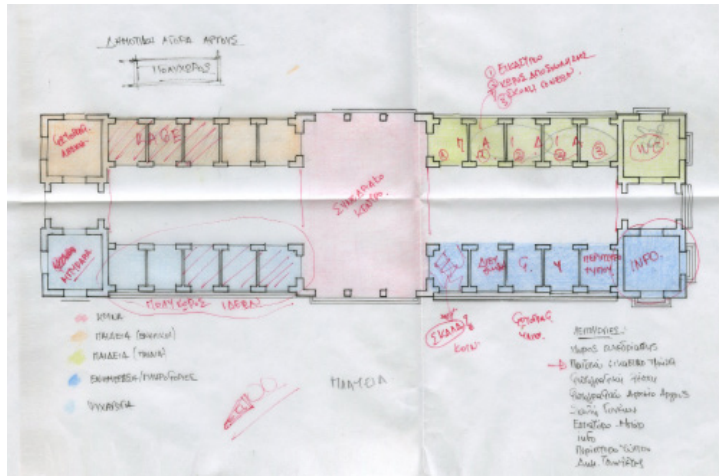
Οι κλιματιστικές εγκαταστάσεις θα γίνει προσπάθεια να μην είναι εμφανείς στις προσόψεις αλλά θα τοποθετηθούν εσωτερικά στο αίθριο και σε ψιλότερο επίπεδο.

Φωτισμός ανάδειξη κτηρίου.

Θα τοποθετηθούν σημειακές φωτεινές πηγές στο εξωτερικό του κτηρίου ώστε τις νυχτερινές ώρες να αναδεικνύουν τη μορφή του χωρίς να τη παραμορφώνουν.

Γ. Στάδιο Β Νέες χρήσεις - Περιβάλλον Χώρος

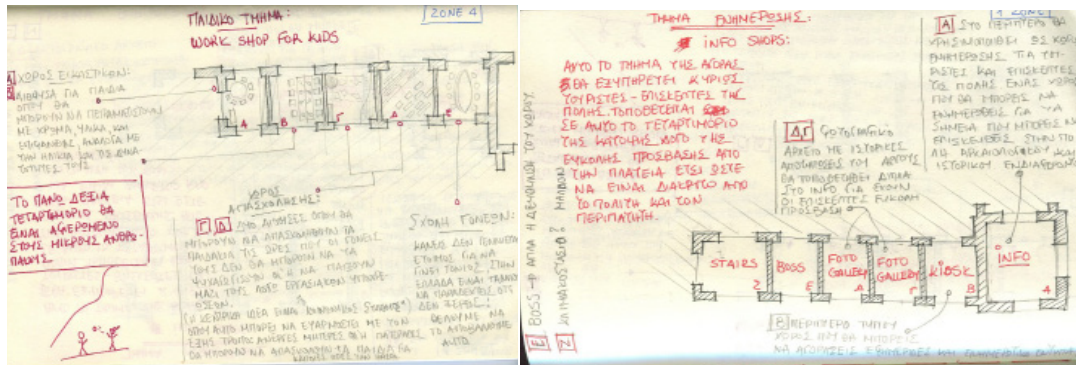

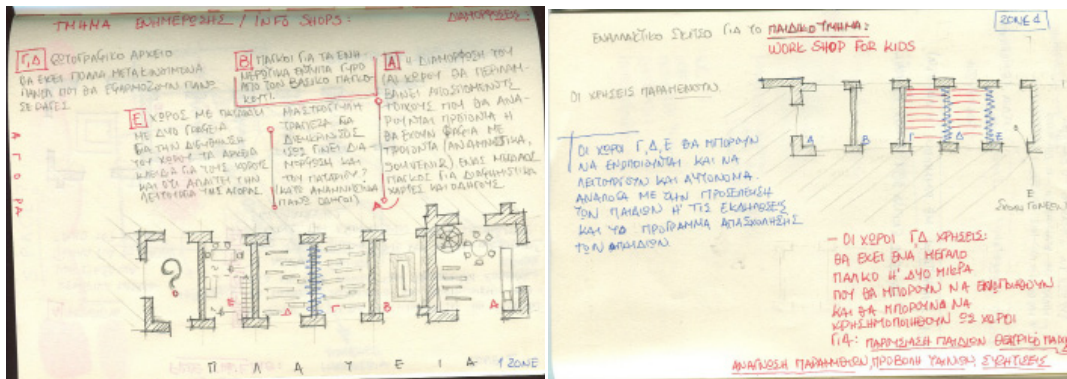
ZONE A:

Καλύπτει το ανατολικό τμήμα του κτηρίου βρίσκεται επί της πλατείας Δημοκρατίας και καταλαμβάνει 120τ.μ. Θα φιλοξενεί info shops και σε αυτό το τμήμα θα εξυπηρετούνται κυρίως τουρίστες – επισκέπτες της πόλης και της Αγοράς, ένας χώρος που δεν υπάρχει στο Άργος για να κατευθύνει τον άνθρωπο στα σωστά σημεία πολιτισμικού ενδιαφέροντος, εκπαίδευσης ψυχαγωγίας, έκφρασης, τέχνης, φιλοξενίας επικοινωνίας και εμπορίου μέσα στην πόλη. Τοποθετείται σε αυτό το σημείο λόγω της εύκολης πρόσβασης από την πλατεία έτσι ώστε να είναι ορατό από τον πολίτη και τον κάτοικο. Πιο συγκεκριμένα θα περιλαμβάνει το info shop θα φιλοξενεί και press kiosk, νοτιότερα οι επόμενοι δύο χώροι που θα χωρίζονται με πτυσσόμενους τοίχους θα αφιερώνονται σε επίκαιρες εκθέσεις τέχνης και τέλος ένας χώρος του γραφείου διαχείρισης της Αγοράς.

ZONE B:

Βρίσκεται στο νότιο τμήμα του κτηρίου επί της πλατείας Δημοκρατίας και έχει κάλυψη 120τ.μ. Θα φιλοξενεί τις ψυχαγωγικές, επικοινωνιακές και καλλιτεχνικές ανάγκες των κατοίκων. Το νότιο περίπτερο και δυο από τους επόμενους χώρους ανατολικότερα είναι break house για ένα γρήγορο διάλειμμα των χρηστών της Αγοράς στο μπαρ, στην κουζίνα ή στον χώρο χρήσης διαδικτύου, τοποθετείται σε αυτό το σημείο για υπάρχει εύκολη πρόσβαση στην πλατεία και οπτική επαφή διότι σε αυτό το ύψος της πλατείας θα δημιουργηθεί χώρος ψυχαγωγίας παιδιών έτσι ώστε να μπορούν οι γονείς να είναι κοντά στα παιδιά τους αλλά όχι μαζί τους. Ανατολικότερα

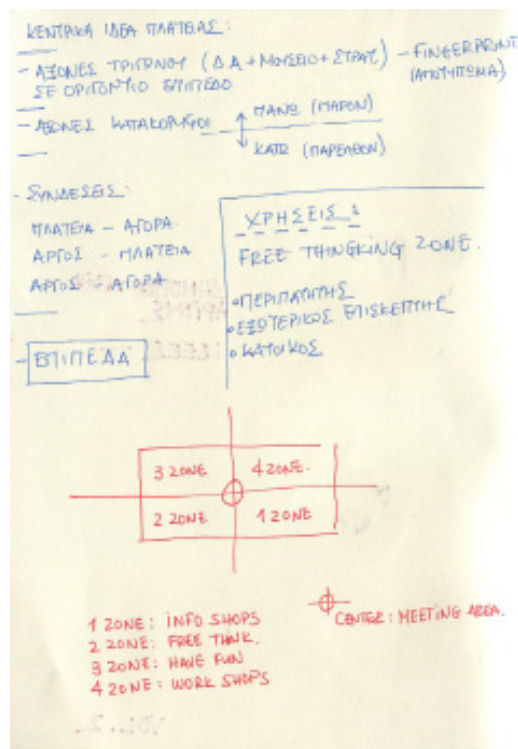
στους τρεις επόμενους χώρους που αναπτύσσονται υπάρχει το free zone χώρος τέχνης που μπορεί να διαμορφωθεί ανάλογα με τις ανάγκες και τις διαφορετικές λειτουργίες όπως ο χώρος μικρών παραστάσεων, φιλοξενίας καλλιτεχνών, χώρος παραγωγής project με βασική διαρρύθμιση χώρου από μετακινούμενους τοίχους.

ZONE C:

Το μεγαλύτερο κομμάτι αφιερώνεται σε εκπαιδευτική χρήση που υπάρχει ήδη ενώ το υπόλοιπο στην κοινωνική χρήση. Καλύπτει το δυτικό τμήμα της Αγοράς επί της οδού Τσόκλη με εμβαδόν 120τ.μ. Το δυτικό περίπτερο και οι επόμενοι δύο χώροι προς το βορρά θα είναι cook school θα παραμείνει δηλαδή η χρήση που ήδη υπάρχει και στεγάζει η σχολή τουριστικών επαγγελματιών το τμήμα μαγειρικής. Ο στόχος της πρότασης μας είναι να καλύπτει όλο το φάσμα των ηλικιών και είναι πολύ σημαντικό κομμάτι για τη βιωσιμότητα ενός τέτοιου χώρου και ιδιαίτερα μικρότερες ηλικίες. Στους τρεις βορειότερους χώρους εντάσσονται κοινωνικές χρήσεις και συνδιαλλαγές με την εφαρμογή κοινωνικού παντοπωλείου για άτομα και οικογένειες που έχουν πολύ χαμηλό εισόδημα και θα μπορούν να προμηθευτούν από αυτό τον χώρο είδη πρώτης ανάγκης (τρόφιμα, ρουχισμό).

ZONE D:

Το βόρειο τμήμα επί της οδού Τσόκλη όπου καλύπτει την επιφάνεια των 120τ.μ. είναι playhouse αφιερώνεται στα παιδιά και προσφέρει ψυχαγωγικές, καλλιτεχνικές και εκπαιδευτικές ανάγκες των μικρών ηλικιών των κατοίκων του Άργους. Κάθε χώρος θα είναι θεματικός αλλά θα υπάρχει και η δυνατότητα ενοποίηση των χώρων όπως και στα υπόλοιπα τμήματα και οι ενέργειες σε αυτούς τους χώρους θα αφορούν την απασχόληση των μικρών παιδιών από άνεργους γονείς που θα έχουν χρόνο να αφιερώσουν παραγωγικά και θα πραγματοποιούνται δραστηριότητες όπως παιχνίδι, συζητήσεις, καλλιτεχνική έκφραση με παραγωγικό τμήμα. Το μικρό σχολείο απαιτεί και σχολείο για τους μεγάλους έτσι το βόρειο περίπτερο της Αγοράς στεγάζει σχολή γονέων.

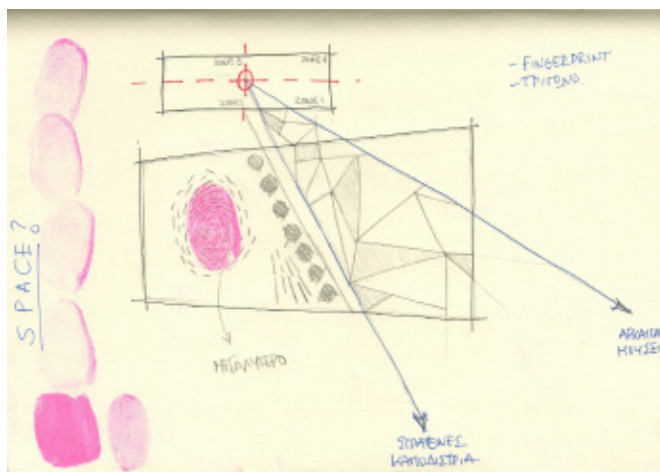

MAIN ZONE:

Είναι το πρόσθετο τμήμα που προέκυψε από την στέγαση του αίθριου με γυάλινη θολωτή κατασκευή κατά 7,07μ. ψηλότερα από την στάθμη του ισογείου. Η πρόσβαση στον όροφο γίνεται είτε με ανελκυστήρα είτε με σκάλα που το αγκαλιάζει με σφηνοειδή πατήματα, ένας πολύ φωτεινός χώρος με θέα, και διαιρείται σε τρεις χώρους την υποδοχή και σε δύο μεγάλες αίθουσες. Στη βορειοδυτική αίθουσα πραγματοποιούνται συνελεύσεις του τοπικού συμβουλίου με δυνατότητα παρακολούθησης της διαδικασίας από τους πολίτες και η νοτιοανατολική αίθουσα φιλοξενεί ομιλίες, promotion και προβολές

Περιβάλλον χώρος.

Το κενό είναι μια αφηρημένη έννοια που “δεν μπορεί να προσδιοριστεί (...) διότι ορίζοντας το, συγκεκριμενοποιείται. Η κοινωνικοί απελευθέρωση του κενού, οφείλεται στην έλλειψη αναγνώρισης του και στην επακόλουθη αδιαφορία προς αυτό.”¹⁸ Κενό είναι αυτό που πάσχει από νόημα, από νοητικό

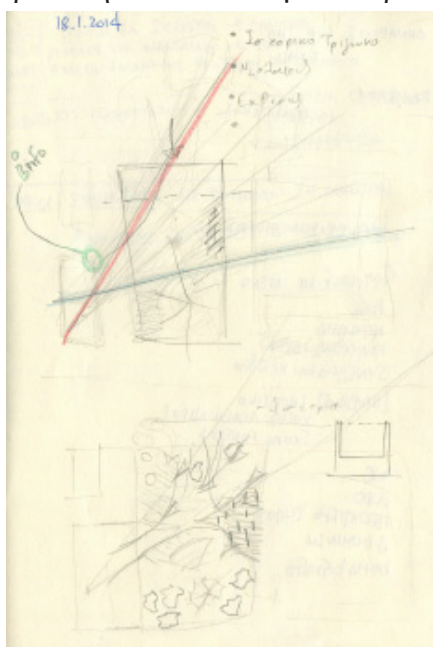
και φυσικό περιεχόμενο και χαρακτηρίζεται από την απουσία το δομημένου, του σχηματισμένου και του προκαθορισμένου. Ταυτόχρονα, είναι ο άπειρος συνδυασμός δυνατοτήτων και ο χώρος όπου ενεργοποιείται φαντασία. Σε ένα άλλο επίπεδο ανάγνωσης, κενό είναι το χώρο-χρονικό φαινόμενο της σιωπής ή της παύσης μιας παράστασης, μιας ταινίας, μιας φωτογραφίας, μιας μελωδίας, ενός διαγράμματος όπου νοηματοδοτείται αυτό που προηγείται και αυτό που έπεται. Μέσω του κενού γίνεται αντιληπτή η σημασία της συνέχειας, της επανάληψης και της έντασης, είτε αυτό αφορά τη μουσική, είτε το σχεδιασμό. Οι κενοί χώροι στον ιστό της πόλης δεν είναι χώροι με την αφηρημένη έννοια του όρου αλλά είναι τόποι με πραγματικές διαστάσεις, με πραγματικές υφές και υλικότητες. Αστικός κενός τόπος επομένως, είναι ο κενός τόπος επομένως, είναι ο κενός τόπος χωροθετημένος στον ιστό της πόλης. Στην έννοια “αστικός” εμπεριέχεται ο προγραμματισμός, ο συνωστισμός, το συγκεκριμένο και το δομημένο, στο οποίο ο περιπατητής χάνεται ανάμεσα στις δομημένες μονάδες. Με την έννοια “κενός”, από την άλλη μεριά, περιγράφεται ο τόπος όπου λείπει το αστικό φαινόμενο αυτοί που έχουν “νεκρωθεί” κατά την διάρκεια του χρόνου ή αυτοί που είναι χρηστικοί μόνο μερικές μέρες το χρόνο, καθώς και τα τμήματα της πόλης που έχουν προκύψει από σχεδιαστικές παρεμβάσεις, χωρίς

¹⁸ “The void cannot be earmarked as ‘nature reserve’, ‘succession habitat’, ‘recreational field’, or any other such designate, because to name it is to claim it in some way. And what is potentially more socially liberating about the void is precisely the absence of recognition and the subsequent indifference toward it. One simply does not ‘see’ it, even though it surrounds and enables performance, and is itself sustained by invisible mechanism and regulatory infra- structures.” Corner, James (2001). Landscaping. In Daskalakis, Georgia et al. (Eds.). (2001). Stalking Detroit. Barcelona: ACTAR, 124.

όμως να έχει προσδιοριστεί το περιεχόμενο τους.

Σύμφωνα με τον Giambattista Noli η πόλη είναι ένα καθαρό σύστημα από κενά και πλήρη, όπως ισχυρίζεται, μέσα από την διαγραμματική απεικόνιση της Ρώμης προσπαθεί να τονίσει τη σπουδαιότητα του δημόσιου χώρο. Είναι ο χώρος της ελεύθερης έκφρασης και διακίνησης των ιδεών, ο χώρος συνάντησης, ο κενός χώρος άπειρων δυνατοτήτων, ένας χώρος ζωτικής σημασίας την πόλη. Κατά την εικονογράφηση του Noli, η ουσία του αστικού φαινομένου βρίσκεται στο κενό. Συσχετίζει το κλειστό – ανοικτό ως ιδιωτικό – δημόσιο αντίστοιχα, τονίζοντας το κενό ως χώρο συλλογικότητας και ελεύθερης προσβασιμότητας. Κατά τους Koolhaas και Geuze, το κενό δεν εκλαμβάνεται ως αρνητικό, αλλά αντίθετα τονίζεται η σημασία του ως τόπος του σχεδιασμένου και του προγραμματισμένου. Η πόλη δομεί το κενό στο “Generic city” ο Rem Koolhaas αναφέρει πως “τα κενά είναι ουσιαστικός χώρος της πόλης”, ο χώρος αλληλεπίδρασης και ο θετικός, παραγωγικός τόπος. Αναφέρει ακόμα πως, “τα αστικά κενά είναι οι χώροι που μπορούν να κάνουν τους ανθρώπους να ενδιαφερθούν για την πόλη. Πρώτον, είναι ευκολότερο να χειριστείς τον ελεγχόμενο κενό σε σχέση με τις μη ελεγχόμενες συσσωρευμένες μάζες. Δεύτερο, είναι η κενότητα το τοπίο και ο χώρος (...) μπορούν να χρησιμεύσουν ως πεδία μάχης και να αντλήσουν γενική υποστήριξη από όλους.”¹⁹

Κατά συνέπεια οι χρήσεις που εντάσσονται μέσα στην Αγορά επηρεάζουν τον περιβάλλον χώρο και ιδιαίτερα την πλατεία Δημοκρατίας που βρίσκεται νοτιοανατολικά τις Αγοράς. Στόχος μας είναι να τονιστεί η σπουδαιότητα του δημόσιου χώρου και να ενταθεί η σημασία του κενού χώρου με την δημιουργία χρήσεων, λειτουργιών και αναγκών έτσι ώστε να γίνει η “πλήρωση της κενότητας” μεταφέροντας τις χρήσεις από το εσωτερικό της Αγοράς και στο εξωτερικό περιβάλλον. Η ανάπλαση της πλατείας Δημοκρατίας περιλαμβάνει αρχικά την απομάκρυνση των θέσεων στάθμευσης που μετέτρεπε την πλατεία σε μια δύσβατη αχανής μετ’ εμποδίων έκταση και την μείωση των πάγκων λαϊκής αγοράς που φιλοξενούσε δύο μέρες την εβδομάδα. Οι επεμβάσεις αφορούν όλες τις ηλικίες των κατοίκων και των επισκεπτών θα είναι ένας τόπος ξεκούρασης, αναψυχής, επικοινωνίας, δραστηριοτήτων, εμπορικών συνδιαλλαγών. Θα δημιουργεί κατευθύνσεις για την πόλη και την Αγορά θα διαχωρίζει τις πολύ μικρές ηλικίες, θα υπάρχουν πολλοί χώροι για έκφραση και για δημιουργία καθώς και θα εμφανίζεται το στοιχείο του πρασίνου που απουσιάζει από την πλατεία. Επικεντρωθήκαμε στο πώς αυτή η σύνθεση των στοιχείων, στα κενά, στα πλήρη αλλά και στην ύπαρξη δυνάμεων να συγκρατηθεί σε ισορροπία στο σύστημα και στην λειτουργία της πόλης εντείνοντας το αίσθημα της συλλογικότητας.

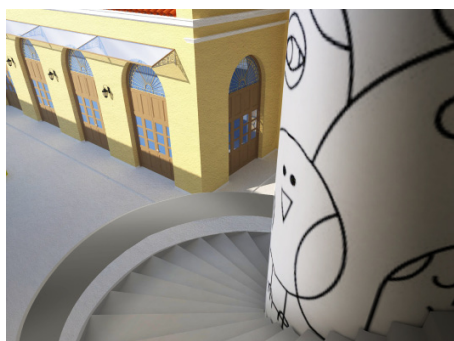
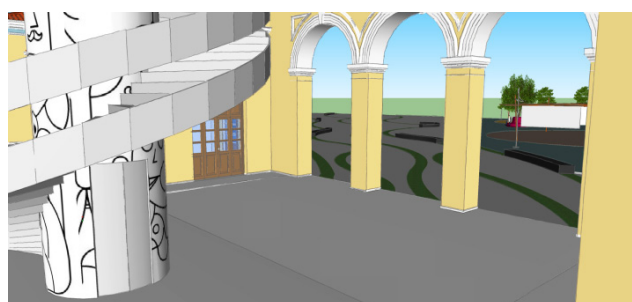

2. Αρχιτεκτονικά σχέδια Πρότασης

Αυτό το υποκεφάλαιο περιλαμβάνει τα σχέδια της πρότασης μας για την αποκατάσταση και την επανάχρηση του χώρου. (βλέπε φάκελο: Σχέδια πρότασης αρχεία PDF).

¹⁹ Koolhaas, Rem (1989). Toward the Contemporary City. Design Book Review 17 (winter),

3. Φωτορεαλιστικό αποτέλεσμα

4. Φωτογραφική τεκμηρίωση

ΛΙΣΤΑ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ

1. ΦΕΡΟΥΣΑ ΤΟΙΧΟΠΟΙΑ

- ΦΤ01 Απλή ρηγμάτωση
- ΦΤ02 Αποσάθρωση συνθετικού κονιάματος
- ΦΤ03 Πρόσθεση συνθετικού κονιάματος
- ΦΤ04 Εμφάνιση αλάτων λόγω υγρασίας

2. ΑΠΛΗ ΤΟΙΧΟΠΟΙΑ

- ΤΧ01 Απλή ρηγμάτωση
- ΤΧ02 Αποκόλληση συνθετικού κονιάματος

3. ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΑ

- ΕΠ01 Αποκόλληση επιχρίσματος
- ΕΠ02 Τριχοειδείς ρωγμές
- ΕΠ03 Εμφάνιση αλάτων λόγω υγρασίας

4. ΔΑΠΕΔΑ

- ΔΑ01 Ρηγμάτωση πλακιδίων
- ΔΑ02 Ανάπτυξη χλωρίδας
- ΔΑ03 Διάβρωση πλακιδίων
- ΔΑ04 Εμφάνιση αλάτων λόγω υγρασίας

5. ΟΡΟΦΕΣ

- ΟΡ01 Προσθήκη κακοτεχνίας κατασκευής

6. ΣΤΕΓΑΣΗ

- ΣΤ01 Εύλινα στοιχεία

7. ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ

- ΚΦ01 Αποσάθρωση ξύλινων στοιχείων
- ΚΦ02 Θραύση υαλοπινάκων
- ΚΦ03 Απώλεια στοιχείων

8. ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ-ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

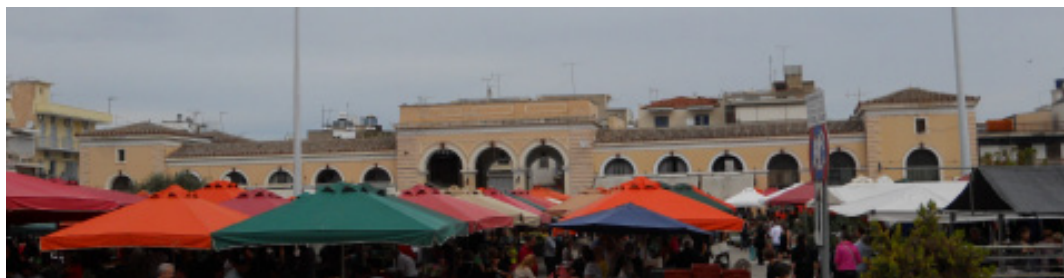
8.1 ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- ΔΣ01 Αποκόλληση κυματίων
- ΔΣ02 Διάβρωση τραβηχτών
- ΔΣ03 Δημιουργία μαύρης κρούστας

8.2 ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙ

- ΧΡ01 Ξεφλούδισμα

(Για το σκαρίφημα των λήψεων βλέπε φάκελο: Φωτογραφική Τεκμηρίωση με αρχείο PDF)

ΕΞ01

ΕΞ02

ΕΞ03

ΕΞ04

ΕΞ05

ΕΞ06

ΕΞ07

ΕΞ08

ΕΞ09

ΕΞ10

ΕΞ11

ΕΞ12

ΕΞ13-ΦΤ01

ΕΞ14-ΚΦ01

ΕΞ15-ΚΦ02

ΕΞ16-ΕΠ03

ΕΞ17-ΕΠ01- ΕΠ03

ΕΞ18-ΕΠ01- ΕΠ03

ΕΞ19-ΦΤ02

ΕΞ20-ΦΤ02

ΕΞ21-ΕΠ01-ΧΡ01

ΕΞ22-ΕΠ01-ΧΡ01

ΕΞ23-ΦΤ02-ΕΠ01

ΕΞ24-ΦΤ02-ΕΠ01

ΕΞ25-ΕΠ01

ΕΞ26-ΦΤ02-ΕΠ01

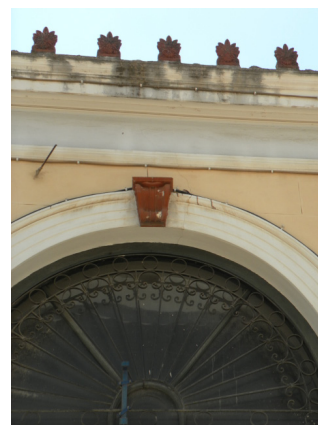
ΕΞ27-ΦΤ03

ΕΞ28-ΚΦ01

ΕΞ29-ΦΤ03

ΕΞ30-ΔΣ03

ΕΞ31-ΔΣ03

ΕΞ32-ΧΡ01

ΕΞ33-ΦΤ01

ΕΣ01

ΕΣ02

ΕΣ03

ΕΣ04

ΕΣ05

ΕΣ06

ΕΣ07

ΕΣ08

ΕΣ09

ΕΣ10-ΟΡ01

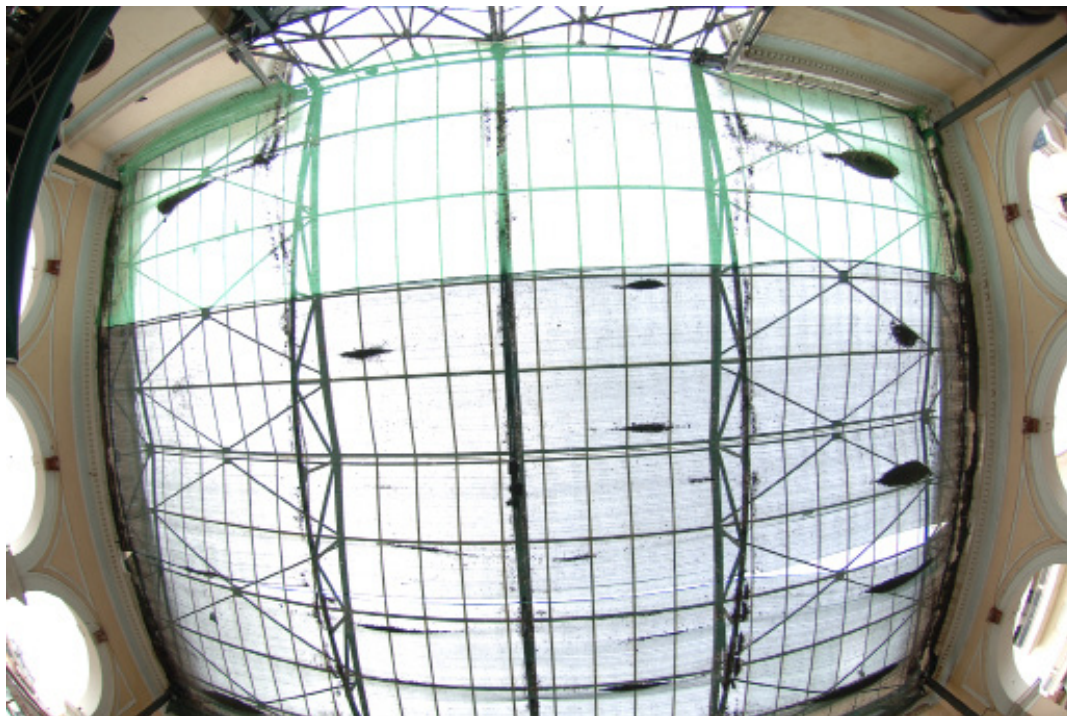
ΕΣ11-ΟΡ01

ΕΣ12-ΟΡ01

ΕΣ13-ΟΡ01

ΕΣ14-ΟΡ01

ΕΣ15

ΕΣ16-ΕΠ03-ΦΤ03

ΕΣ17-ΕΠ03-ΦΤ03

ΕΣ18-ΕΠ03-ΦΤ03

ΕΣ19-ΕΠ03-ΦΤ03

ΕΣ20-ΕΠ03-ΦΤ03

ΕΣ21-ΕΠ03-ΦΤ03

ΕΣ22-ΕΠ03-ΦΤ03-ΚΦ02

ΕΣ23-ΤΧ01-ΕΠ03-ΔΣ01

ΕΣ24-ΤΧ01-ΕΠ03-ΔΣ01-ΔΣ02

ΕΣ25-ΔΑ01-ΔΑ04

ΕΣ26-ΕΠ03-ΦΤ03

ΕΣ27-ΦΤ01-ΦΤ03-ΕΠ03-ΔΣ02-ΔΣ03

ΕΣ28-ΕΠ02

ΕΣ29-ΕΠ03-ΔΣ03

ΕΣ30-ΣΤ01

ΕΣ31-ΣΤ01

ΕΣ32-ΣΤ01

ΕΣ33-ΣΤ01

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ιστορικές συνθήκες, Διεθνείς συμβάσεις Χάρτης της Βενετίας

Ο Χάρτης της Βενετίας για την Αποκατάσταση και Συντήρηση Μνημείων και Μνημειακών Συνόλων

Άρθρο 7. Το μνημείο είναι αναπόσπαστο από την ιστορική στιγμή που αντιπροσωπεύει και από τον χώρο που είναι τοποθετημένο. Επομένως η μετακίνηση του όλου ή τμήματος ενός μνημείου μπορεί να γίνει παραδεκτή μόνο αν επιβάλλεται από την ανάγκη διασώσεως του, ή δικαιολογείται από λόγους μεγάλης εθνικής ή διεθνούς σημασίας.

Άρθρο 8. Τα γλυπτικά, ζωγραφικά ή διακοσμητικά στοιχεία που είναι αναπόσπαστα δεμένα με το μνημείο, δεν μπορούν να διαχωριστούν παρά μόνο αν το μέτρο αυτό είναι η μοναδική διέξοδος για να εξασφαλιστεί η διάσωση τους.

Αποκατάσταση και Αναστύλωση

Άρθρο 9. Η διαδικασία της αποκαταστάσεως είναι μια επέμβαση υψηλής εξειδίκευσης που επιβάλλεται να γίνεται καθ' εξαίρεση. Έχει σαν στόχο να διατηρήσει και να αποκαλύψει τις ιστορικές και αισθητικές αξίες του μνημείου και βασίζεται στον σεβασμό προς την αρχική του υπόσταση και τα αυθεντικά του στοιχεία. Σταματάει στο σημείο που αρχίζουν να υπάρχουν υποθέσεις. Πέρα από αυτό το σημείο, οποιαδήποτε εργασία που ενδεχομένως θα θεωρηθεί απαραίτητη για τεχνικούς ή αισθητικούς λόγους, θα πρέπει να διαχωρίζεται από την αρχική αρχιτεκτονική σύνθεση και να φέρνει την σφραγίδα της εποχής μας. Σε όλες τις περιπτώσεις η αρχαιολογική μελέτη θα προηγείται της αποκατάστασης και θα την ακολουθεί.

Άρθρο 10. Όταν οι παραδοσιακές τεχνικές αποδεικνύονται ανεπαρκείς, η στερέωση ενός μνημείου μπορεί να εξασφαλιστεί με την προσφυγή σε όλες σε όλες τις σύγχρονες τεχνικές συντηρήσεως και κατασκευές, που η αποτελεσματικότητα θα έχει αποδειχθεί από τα επιστημονικά δεδομένα και τις οποίες θα εγγυάται η πείρα της εφαρμογής τους.

Άρθρο 11. Οι αξιολογες προσθήκες όλων των εποχών στη σημερινή υπόσταση ενός μνημείου πρέπει να γίνουν σεβαστές, γιατί σκοπός της αποκαταστάσεως του δεν είναι η ενότητα του αρχικού του ρυθμού. Όταν ένα κτίριο φέρνει υπερκείμενες φάσεις διαφόρων εποχών, η επαναφορά στην αρχική του κατάσταση δεν δικαιολογείται παρά μόνο κατ' εξαίρεση. Αν, δηλαδή, τα στοιχεία που θα αφαιρεθούν έχουν πολύ μικρή σημασία και η σύνθεση που θα αποκαλυφθεί είναι μεγάλης ιστορικής, αρχαιολογικής ή αισθητικής αξίας κι ακόμη αν η κατάσταση της διατηρήσεως του μνημείου κριθεί αρκετά ικανοποιητική. Η κρίση σχετικά με την αξιολόγηση των μεταγενέστερων στοιχείων και η απόφαση για την απάλειψή τους, δεν θα πρέπει να εξαρτώνται μόνο από το άτομο που ανέλαβε την μελέτη του έργου.

Άρθρο 12. Τα στοιχεία που προορίζονται να αντικαταστήσουν τμήματα του μνημείου που έχουν καταστραφεί, πρέπει να ενσωματώνονται αρμονικά στο σύνολο, αλλά και να διακρίνονται από τα αυθεντικά μέρη, έτσι ώστε να μην πλαστογραφούνται τα καλλιτεχνικά και ιστορικά τεκμήρια του κτιρίου.

Άρθρο 13. Οι προσθήκες δεν μπορεί να γίνουν ανεκτές παρά μόνο αν σέβονται όλα τα ενδιαφέροντα μέρη του κτιρίου, το παραδοσιακό του πλαίσιο, την ισορροπία της συνθέσεως του και τις σχέσεις του με τον περιβάλλοντα χώρο.

Μνημειακά Σύνολα

καταρτίστηκε κατά τη διάρκεια του δευτέρου Διεθνούς Συνεδρίου Αρχιτεκτόνων και Τεχνικών των Ιστορικών Μνημείων, που πραγματοποιήθηκε στη Βενετία στις

25-31 Μαΐου 1964 και που διοργανώθηκε από το Διεθνές Συμβούλιο Μνημείων και Τοποθεσιών (ICOMOS). Ο Χάρτης αναγνωρίζεται διεθνώς ως ένα διαχρονικό πλαίσιο κατευθυντήριων αρχών που διέπουν την θεωρία και κυρίως την πράξη της Αποκατάστασης και της Συντήρησης κάθε είδους Μνημείων.

Ορισμοί

Άρθρο 1. Η έννοια ενός ιστορικού μνημείου δεν καλύπτει μόνο το μεμονωμένο αρχιτεκτονικό έργο αλλά και την αστική ή την αγροτική τοποθεσία που μαρτυρεί ένα ιδιαίτερο πολιτισμό μια ενδεικτική εξέλιξη ή ένα ιστορικό γεγονός. Αυτό ισχύει όχι μόνο για τις μεγάλες δημιουργίες αλλά και για τα ταπεινά έργα που με τον καιρό απέκτησαν πολιτιστική σημασία.

Άρθρο 2. Η συντήρηση και η αποκατάσταση των μνημείων, αποτελεί έναν επιστημονικό κλάδο ο οποίος πρέπει να αποτείνεται στη συνεργασία όλων των επιστημών και όλων των τεχνών που μπορούν να συνεισφέρουν στη μελέτη και τη διάσωση της μνημειακής κληρονομιάς.

Στόχος

Άρθρο 3. Η συντήρηση και η αποκατάσταση των μνημείων αποσκοπούν να διασώσουν τόσο σαν έργα τέχνης όσο και σαν ιστορικές μαρτυρίες .

Συντήρηση

Άρθρο 4. Η συντήρηση των μνημείων έχει σαν πρωταρχική απαίτηση τη συνεχή και μόνιμη φροντίδα για την διατήρησή τους.

Άρθρο 5. Η συντήρηση των μνημείων ευνοείται πάντοτε από την καταλληλότητα τους να χρησιμοποιηθούν για κάποιο σκοπό ωφέλιμο στην κοινωνία. Μια τέτοια χρησιμοποίηση είναι βέβαια επιθυμητή, αλλά δεν πρέπει να αλλάζουν την διάρθρωση ή την διακόσμηση των κτιρίων. Οι διαρρυθμίσεις που επιβάλλει η αλλαγή της λειτουργίας τους (από νέες χρήσεις) πρέπει να αντιμετωπίζονται και ενδεχομένως να επιτρέπονται μέσα σ' αυτά τα όρια.

Άρθρο 6. Η συντήρηση ενός μνημείου συνεπάγεται την διατήρηση του άμεσου περιβάλλοντος του, στην κλίμακα του. Αν το παραδοσιακό πλαίσιο δεν έχει εξαφανισθεί, έχουμε καθήκον να το διατηρήσουμε αλλά και ταυτόχρονα να αποκλείσουμε κάθε άλλη προσθήκη, κάθε κατεδάφιση και κάθε αλλαγή που θα μπορούσε να αλλάξει τις σχέσεις των όγκων και των χρωμάτων.

Άρθρο 14. Τα μνημειακά σύνολα πρέπει να γίνουν αντικείμενο ειδικών φροντίδων για να σωθεί η ακεραιότητά τους και να εξασφαλισθεί η εξυγίανσή τους, η διαρρύθμιση και η αξιοποίηση τους. Οι εργασίες για την συντήρηση και την αποκατάστασή τους, πρέπει να εμπνέονται από τις αρχές που διατυπώνονται στα προηγούμενα άρθρα.

Ανασκαφές

Άρθρο 15. Οι ανασκαφές πρέπει να γίνονται σύμφωνα με τους επιστημονικούς κανόνες και καθώς ορίζουν οι "συστάσεις για τους διεθνείς όρους που πρέπει να εφαρμόζονται στις αρχαιολογικές ανασκαφές" τις οποίες υιοθέτησε η UNESCO το 1956. Επιβάλλεται να γίνεται διευθέτηση των ερειπίων και να λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα για την συντήρηση και την μόνιμη προστασία των αρχιτεκτονικών στοιχείων και των ευρημάτων. Εξάλλου, θα είναι ευπρόσδεκτη κάθε πρωτοβουλία που θα διευκολύνει την κατανόηση του μνημείου χωρίς να παραμορφώνει την σημασία του. Ωστόσο, κάθε εργασία ανακατασκευής θα πρέπει να αποκλείεται εκ των προτέρων. Μόνο η αναστήλωση μπορεί να αντιμετωπισθεί, δηλαδή η ανασύνθεση μελών που σώθηκαν αλλά έχουν μετακινηθεί. Οι συμπληρώσεις όμως θα είναι πάντα αναγνωρίσιμες και θα αντιπροσωπεύουν το ελάχιστο που απαιτείται για να εξασφαλιστούν οι συνθήκες συντηρήσεως του μνημείου και να αποκατασταθεί η μορφολογική του συνέχεια.

Τεκμηρίωση και δημοσιεύσεις

Άρθρο 16. Οι εργασίες συντηρήσεως, αποκαταστάσεως και ανασκαφής θα πρέπει να βασίζονται σε εξακριβωμένη τεκμηρίωση, δηλαδή σε αναλυτικές και κριτικές εκθέσεις, εικονογραφημένες με σχέδια και φωτογραφίες. Όλες οι φάσεις των εργασιών για την απάλειψη νεώτερων στοιχείων, την στερέωση, την ανασύνθεση και την ένταξη νέων (στοιχείων), καθώς και όλα τα τεχνικά και μορφολογικά στοιχεία που θα εξακριβώνονται κατά την διάρκεια των εργασιών, θα πρέπει να καταγράφονται λεπτομερειακά. Αυτή η τεκμηρίωση θα κατατίθεται στα αρχεία ενός δημοσίου ιδρύματος και θα είναι προσιτή στους ερευνητές. Προτείνεται η δημοσίευσή τους.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Η χωροταξία και η πολεοδομία μιας πόλης είναι δύο πολύ σημαντικές επιστήμες που καθιστούν την πόλη βιώσιμη, δημιουργούν και κατευθύνουν τις κινήσεις όπως και τα συναισθήματα του ανθρώπου. Πολύ σημαντικό στοιχείο είναι οι πλατείες, διότι είναι ένα από τα παραδοσιακά σημεία συγκέντρωσης ανθρώπων που έχουν χαρακτηρα αναψυχής, καθώς επίσης πλαισιώνονται από κέντρα εμπορικών συναλλαγών. Η πόλη του Άργους πληροί τις προϋποθέσεις για αστική επικοινωνία;

A) ΝΑΙ   B) ΟΧΙ

Θεωρείτε πως το Άργος είναι μια «συμπαγής» πόλη που καλύπτει τις ανάγκες του πολίτη;

A) ΝΑΙ   B) ΟΧΙ

Η πόλη του Άργους παρέχει κυρίως εμπορικές δραστηριότητες, σε αντίθεση με το Ναύπλιο που παρέχει ιδιωτικούς και δημόσιους χώρους αναψυχής. Πιστεύετε πως και το Άργος πρέπει να διαχωρίζεται σε δύο παροχές;

A) ΝΑΙ   B) ΟΧΙ

Το τελευταίο διάστημα παρατηρούμε στην Ελλάδα έντονη ανάγκη για αποκέντρωση, κυρίως από ηλικίες 25-30, αυτό δημιουργεί αυτόματα ανάγκη για περισσότερες πολιτιστικές και κοινωνικές δραστηριότητες. Το Άργος παρέχει τέτοιου είδους ευκαιρίες;

A) ΝΑΙ   B) ΟΧΙ

Οι Δημοτικές Αγορές στην Ελλάδα δημιουργήθηκαν αρχικά για την εξυγίανση της πόλης καθώς εμπορεύονταν κυρίως κρέας και ψάρι. Πλέον αυτές οι δύο προσφορές προϊόντων στεγάζονται σε ιδιωτικούς χώρους με αποτέλεσμα την εγκατάλειψή τους. Παρόλα αυτά το κτήριο αυτό είναι σημαντικό δείγμα της νεοκλασικής φάσης του Άργους. Θα ήσασταν θετικοί με την επαναχρησιμοποίηση του κτηρίου δίνοντας του μια τελειώς διαφορετική λειτουργία;

A) ΝΑΙ   B) ΟΧΙ

Αν στην Δημοτική Αγορά ενταχθούν πολιτιστικές και κοινωνικές δραστηριότητες, θα μπορούσε να γίνει σημείο αναφοράς και συνάντησης για την πόλη και τον κάτοικο;

A) ΝΑΙ   B) ΟΧΙ

Το παζάρι που λαμβάνει χώρο κάθε Τετάρτη και Σαββάτο στην πόλη του Άργους δημιουργεί ένα σημείο εμπορικών συναλλαγών που παρέχει οικονομική ευρωστία και είναι σε ένα παραδοσιακό σημείο συγκέντρωσης. Θα συμφωνούσατε με τη διαμόρφωση της πλατείας μπροστά από τη Δημοτική Αγορά για την αξιοποίηση της και τις υπόλοιπες ημέρες τις εβδομάδας;

A) ΝΑΙ   B) ΟΧΙ

Το παρκινγκ που τοποθετείται σε κεντρικό σημείο δημιουργεί ένα αστικό κενό στην πυκνότητα της πόλης. Είστε θετικοί με την μείωση των χώρων θέσεων στάθμευσης στην πλατεία με την προϋπόθεση να αξιοποιηθεί ένας χώρος με αυτήν την χρήση σε

λιγότερο κεντρικό σημείο;

A) ΝΑΙ B) ΟΧΙ

Η πλατεία μπροστά από την Δημοτική Αγορά είναι μία αφιλόξενη αχανής έκταση δομημένη από σκυρόδεμα. Είστε σύμφωνοι με την ένταξη και του πράσινου στοιχείου στην διαμόρφωση της;

A) ΝΑΙ B) ΟΧΙ Γ) ΑΛΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Η Δημοτική Αγορά και η πλατεία βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση και πληρούν βασικές παραμέτρους όπως η θέση και το μέγεθος για την φιλοξενία πολλών κατοίκων, έτσι σκοπεύουμε να δημιουργήσουμε ένα τόπο διαλείμματος από την καθημερινότητα και ένα σκηνικό αναψυχής και πολιτισμού που απουσιάζει από το Αργος. Πιστεύετε πως θα μπορούσε να υλοποιηθεί αυτή η πρόταση;

A) ΝΑΙ B) ΟΧΙ Γ) ΑΛΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Το Αργος έχει διαδεχθεί πολλές ιστορικές φάσεις. Πιστεύετε θα ήταν επιθυμητή μια συνθετική πρόταση στο κέντρο του τριγώνου (βλέπε σχήμα 1) που θα αναδεικνύει την ιστορικότητα και την σύνδεση του παρελθόντος με το παρόν, τόσο για τον κάτοικο όσο και για τον επισκέπτη;

A) ΝΑΙ B) ΟΧΙ Γ) ΑΛΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Πιστεύετε πως θα ήταν χρήσιμος ένας πολυχώρος που θα στέγαζε δραστηριότητες που θα αφορούν: α) στον κάτοικο – άτομο, β) στην οικογένεια – ομάδα, γ) στην κοινωνία – σύνολο και στον επισκέπτη της πόλης;

A) ΝΑΙ B) ΟΧΙ Γ) ΑΛΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Αυτή τη στιγμή η πόλη δεν διαθέτει χώρο για τη συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου. Ποια είναι η στάση σας απέναντι στην ένταξη ενός χώρου που θα πρόσφερε αυτή τη λειτουργία με τη δυνατότητα συμμετοχής του κοινού;

A) ΘΕΤΙΚΗ B) ΑΡΝΗΤΙΚΗ

Στις μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις υπάρχει συνήθως ένα infocenter για τους τουρίστες, ένας χώρος πολύ χρήσιμος για την ενημέρωση και την κατεύθυνση των επισκεπτών, κάτι το οποίο εκλείπει από το Αργος. Η ένταξη του στο κέντρο της πόλης σε έναν πολυχώρο, πιστεύετε πως θα ήταν σημαντική;

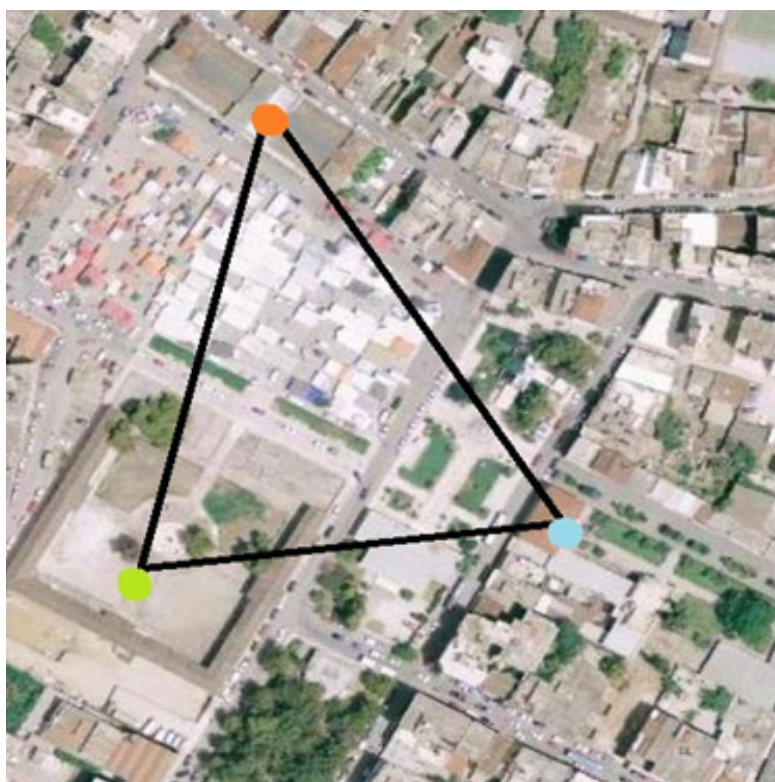
A) ΝΑΙ B) ΟΧΙ

Ο πολιτισμός και η παιδεία είναι δύο αξίες που σκοπεύουμε να εντάξουμε στις λειτουργίες του πολυχώρου, όπου θα μπορούν να απασχοληθούν πολύ μικρές ηλικίες σ' ένα προστατευμένο χώρο που διαθέτει η Δημοτική Αγορά, καθώς και ενήλικες με καλλιτεχνικές ανησυχίες. Συμφωνείτε;

A) ΝΑΙ B) ΟΧΙ Γ) ΑΛΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Πιστεύουμε πως η διατήρηση της “ιστορικής” ταυτότητας του κτηρίου είναι σημαντική, γι' αυτό προτείνουμε να ενταχθεί μια τελευταία χρήση του πολυχώρου που θα αφορά τη διατροφή. Είστε σύμφωνοι με αυτό;

A) ΝΑΙ B) ΟΧΙ Γ) ΑΛΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

- Δημοτική Αγορά
- Στρατώνες
- Αρχαιολογικό Μουσείο

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αρχαιολογικά Ανέλεκτα εξ Αθηνών XII τεύχος 2

Περιοδικό ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ, τριμηνιαίο περιοδικό τεύχος 29, Δεκέμβριος 1988

Φωτογραφικό Άλμπουμ “Δήμος Άργους” από δημοτική επιχείρηση πολιτισμού Άργους Δ.Ε.ΠΟ.ΑΡ

Ένας αιώνας Εμποροβιοτέχνες του Άργους, Γιώργος Αντωνίου, Εκδόσεις Δ. Μαγκλάρας & ΣΙΑ Ε.Ε.

Δωροβίνης 1988: Βασίλης Κ. Δωροβίνης «Η δημοτική νεοκλασική αγορά του Άργους» (1889 – 1989). Η κατασκευή και σύγχρονη περιπέτεια της.

Βασίλης Κ Δωροβίνης σε άρθρο του. Περιοδικό, «Αρχαιολογία και Τέχνες» τεύχος 29, Δεκέμβριος 1988

Πρακτικά της συνεδρίασής του τοπικού συμβουλίου Άργους της Κυριακής, 17 Ιουλίου 1888

Άρθρα από τις τοπικές εφημερίδες του Άργους “Αγαμέμνων” και “Άργος”

ARGOLIKOS ARCHIVAL LIBRARY HISTORY AND CULTURE Νοεμβρίου 16, 2011

Επέμβαση στην κεντρική περιοχή του Άργους. “Αρχιτεκτονικά θέματα” του 13/1979 σελ.90 – 91

Ιστορία του Ελλ. Έθνους, Εκδ. Αθηνών, τ. Β΄, σ. 42

Ιωάννου Κ. Κοφινιώτου, « Ιστορία του Άργους από των Αρχαιοτάτων Χρόνων Μέχρις Ημών», Εν Αθήναις, 1892.

Ιωάννου Ζεγκίνη, « Το Άργος Δια Μέσου των Αιώνων», Αθήναι, 1957.

Οδυσσέα Κουμαδωράκη, « Άργος το πολυδίψιον », Εκδόσεις «Εκ προοιμίου», Άργος, 2007.

Κοινωνική οργάνωση του Αστικού χώρου, Σήλια Παπαζήση, Εκδ. Παπαζήση.

Νεοκλασικισμός και Ιδεολογία, Άρθρο, Ελευθεροτυπία, Γιώργος Αριστινός, 04.07.2009

Μιχελής Π., η Αρχιτεκτονική ως Τέχνη, ζ΄ έκδοση Ίδρυμα Παναγιώτη και Έφης Μιχελή, Αθήνα 2002

Σ. Σταυρίδης, Μνήμη και εμπειρία του χώρου, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2006

Α. Κωνσταντινίδης, Η αρχιτεκτονική της αρχιτεκτονικής, γ' έκδοση, Άγρα, Αθήνα 2004

Ε. Φερεντίνου, Πηγή: Αρχιτεκτονικά θέματα 9/1975

ΦΑΤΟΥΡΟΣ Α. ΔΗΜΗΤΡΗΣ

Τχνη μετάβασης (η αρχιτεκτονική μέσα στη νέα πραγματικότητα), Καστανιώτη, Αθήνα 2009.

Η επιμονή της αρχιτεκτονικής, Καστανιώτη, Αθήνα 2003.

Ιχνος Χρόνου, Καστανιώτη, Αθήνα 2008.

ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ,

Πέντε δοκίμια για τον Άρη Κωνσταντινίδη, Libro, Αθήνα 1997.

Νεοελληνική Αρχιτεκτονική, Μέλισσα, Αθήνα 1984. επιμέλεια, Ανθολογία κειμένων ελληνικής αρχιτεκτονικής, Μέλισσα, Αθήνα 2006.

Αρχιτεκτονικές μεταμορφώσεις - Ι. μητροπολιτικά κέντρα, Μέλισσα, Αθήνα 2006.

Νεοκλασική Αρχιτεκτονική στην Ελλάδα, Μέλισσα, Αθήνα 2001. Μπίρης Μάνος, Καρδαμίτση – Αδάμη Μάρω.

Η ιδεολογική δομή των πόλεων, Πανεπιστημιακές εκδόσεις ΕΜΠ - NTUA press, Αθήνα 1997. Δεσποτόπουλος Ιωάννης.

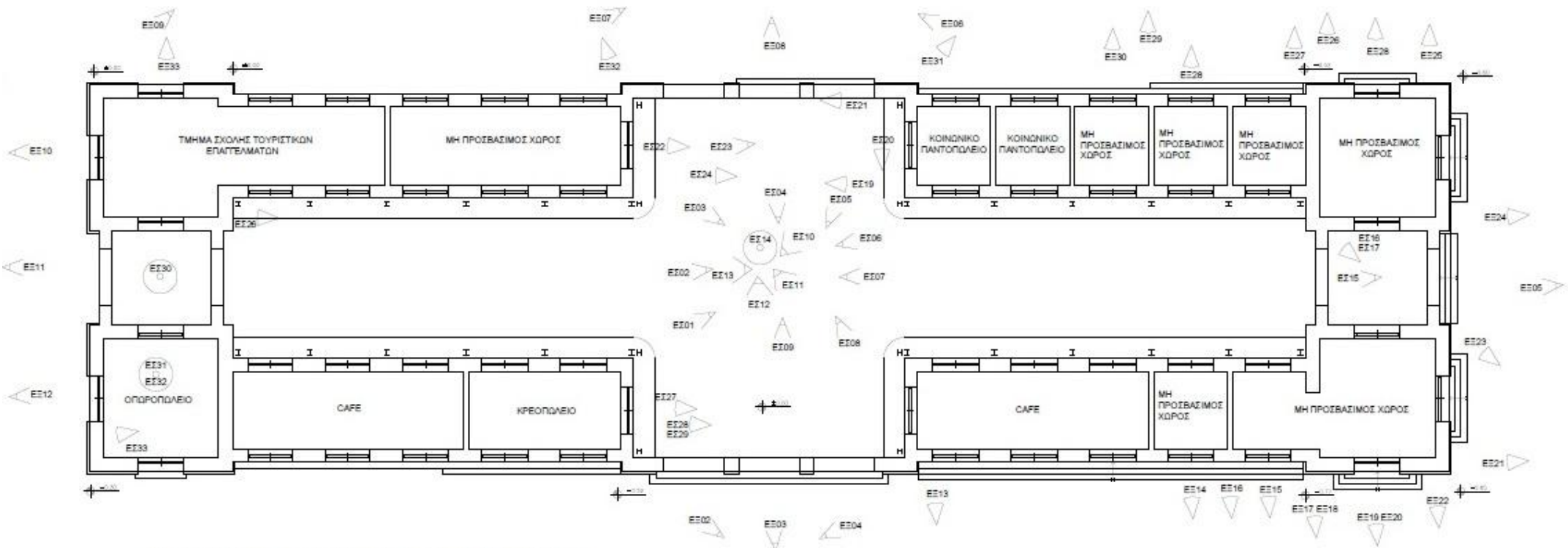
Μοντερνισμός και ελληνικότητα, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1997. Βαγενάς Τ, Κάπαλης Τ, Πιέρης Μ,

Public places urban spaces, the dimensions of urban design, Matthew Carmona, Tim Heath, Taner, Steve Tiesdell, Architectural Press

Gaston Bachelard, La Dialectique de la durée, Ed. Presses universitaires de France Paris 1993

Corner, James (2001). Landscraping. In Daskalakis, Georgia et al. (Eds.). (2001). Stalking Detroit. Barcelona: ACTAR, 124

Koolhaas, Rem (1989). Toward the Contemporary City. Design Book Review 17 (winter)

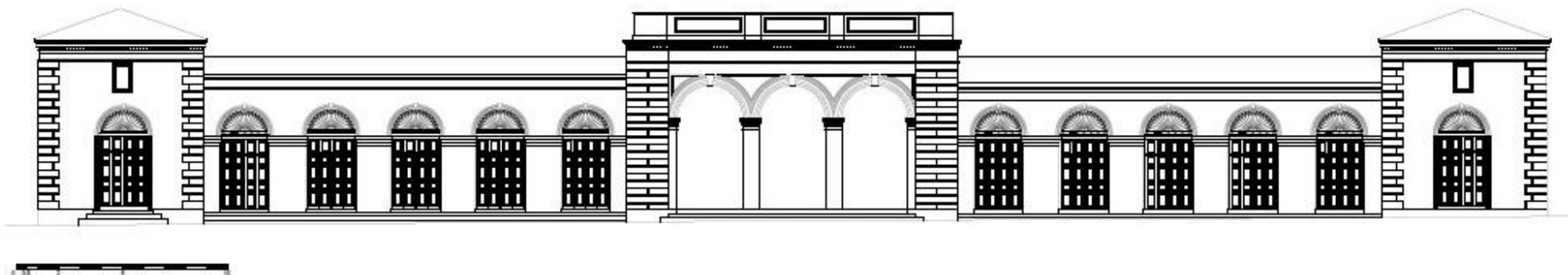

ΣΚΑΡΙΦΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

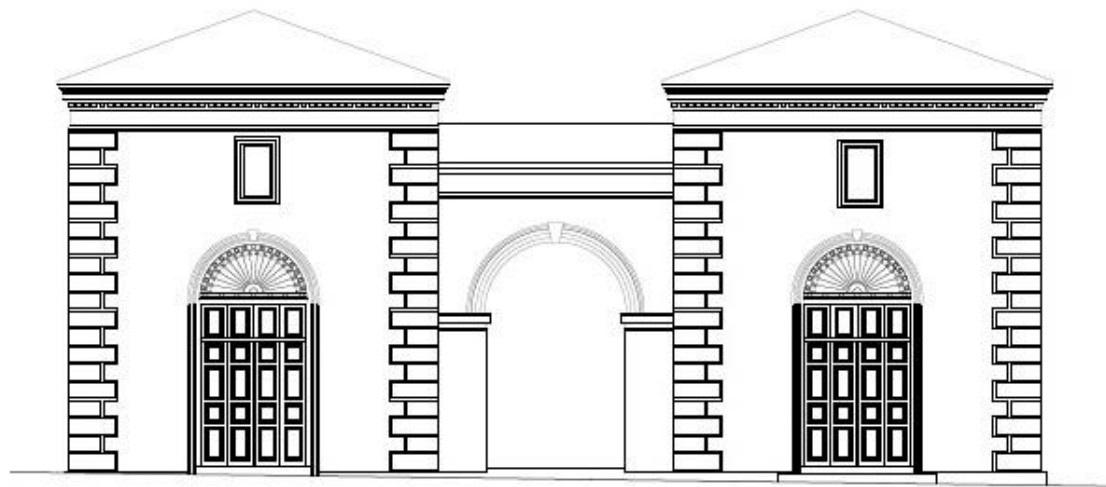

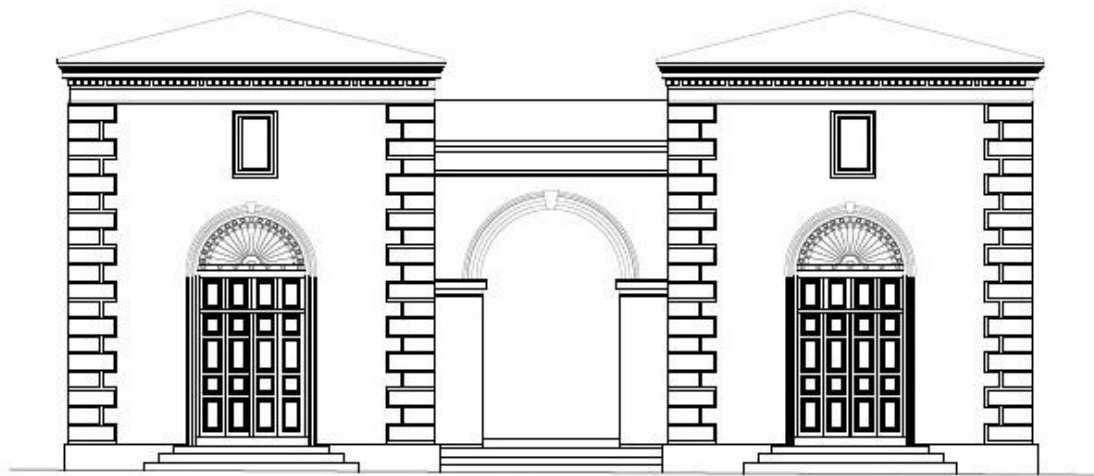

ALTEJ DATUM	MAGASIRHAI ALI AKKADATUTASHI KIVONOK	
ADATVAZIRI FORUMHAI	KÖNYVTÁR	
BVTS	FUNKCIÓKÉPZÉS ALI AKKADATUTASHI ALI AKKADATUTASHI ALI AKKADATUTASHI ALI AKKADATUTASHI ALI AKKADATUTASHI	
VI. SZ. TEREMEK ALI AKKADATUTASHI ALI AKKADATUTASHI	MÉREK	
MÉREK ALI AKKADATUTASHI ALI AKKADATUTASHI ALI AKKADATUTASHI	01	
ALAKMÉREK ALI AKKADATUTASHI ALI AKKADATUTASHI ALI AKKADATUTASHI ALI AKKADATUTASHI ALI AKKADATUTASHI	MÉREK	
KIVONOK		

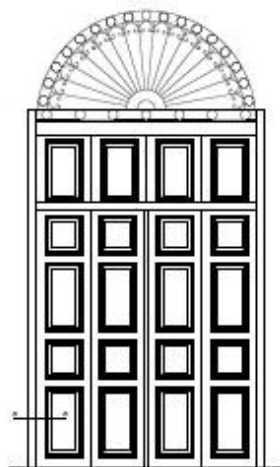

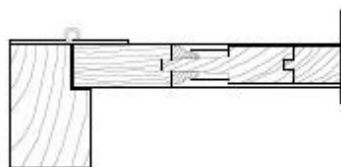
Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ	
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΡΟΥΜΠΕΣ		ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
ΕΡΓΟ	ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟΥ	
Ο.Τ. 028 ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΡΓΟΥΣ		ΒΕΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ	ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΔΗ ΜΑΚΡΗ 1/50	03
ΣΑΡΑΚΙΝΟΤΗ ΑΓΓΕΛΟΥ - ΛΥΔΙΑ Α.Μ. 5455 ΤΣΑΓΟΥΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑ		ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ
ΚΛΕΙΔΑ		

Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ	
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΡΟΥΜΠΕΝ	ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ	
ΕΡΓΟ	ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΩΓΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟΥ	
Ο.Τ. 828 ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΡΓΟΥΣ	ΘΕΣΗ	
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ	ΒΟΡΕΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΜΗ ΜΑΚΡΗ 1/50	04
ΣΑΡΑΚΙΝΩΤΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ - ΛΥΔΙΑ Α.Μ. 6485 ΤΣΑΓΓΟΥΡΗ ΔΗΜΗΤΡΑ Α.Μ. 6485	ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ	
ΚΛΕΙΔΑ		

εξωτερικό κούφωμα σε όψη

τομή Α-Α
εξωτερικού κουφώματος

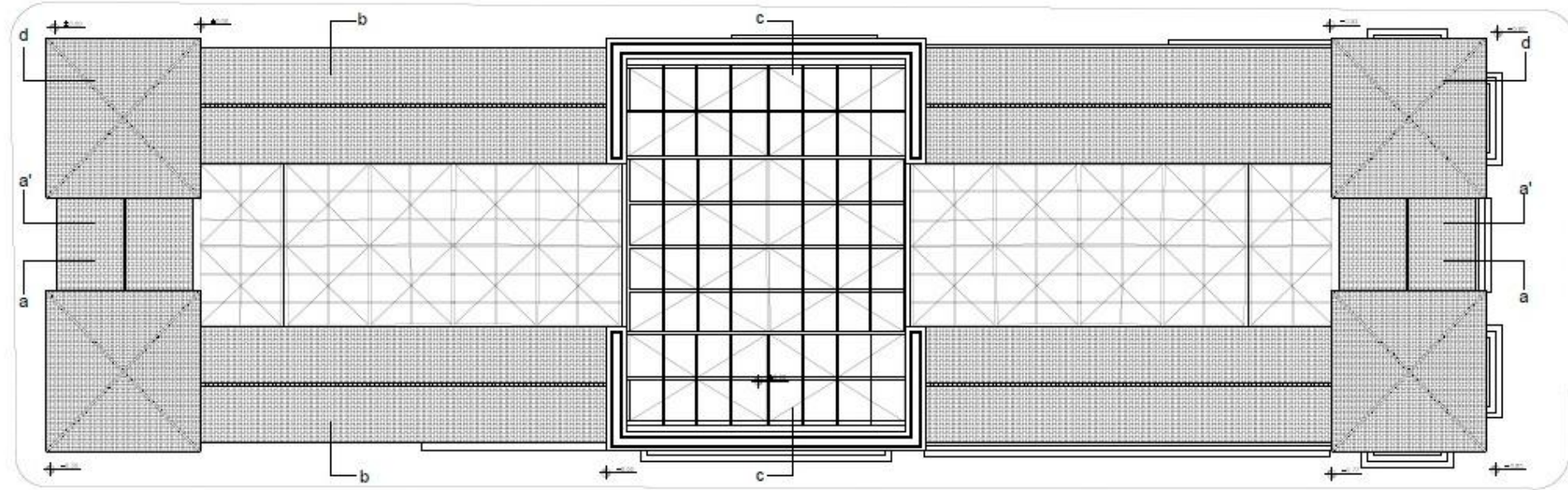
Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ	
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΡΟΥΜΠΙΕΝ		ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
ΕΡΓΟ	ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟΥ	
Ο.Τ. 82B ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΡΓΟΥΣ		ΘΕΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ	ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΚΟΥΦΩΜΑΤΟΣ ΜΑΚΡΗ 1/20	Λ1
ΣΑΡΑΚΙΝΙΩΤΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ - ΛΥΔΙΑ Α.Μ. 6495 ΤΣΑΓΓΟΥΡΗ ΔΗΜΗΤΡΑ Α.Μ. 6458		ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ
ΚΛΕΙΔΑ		

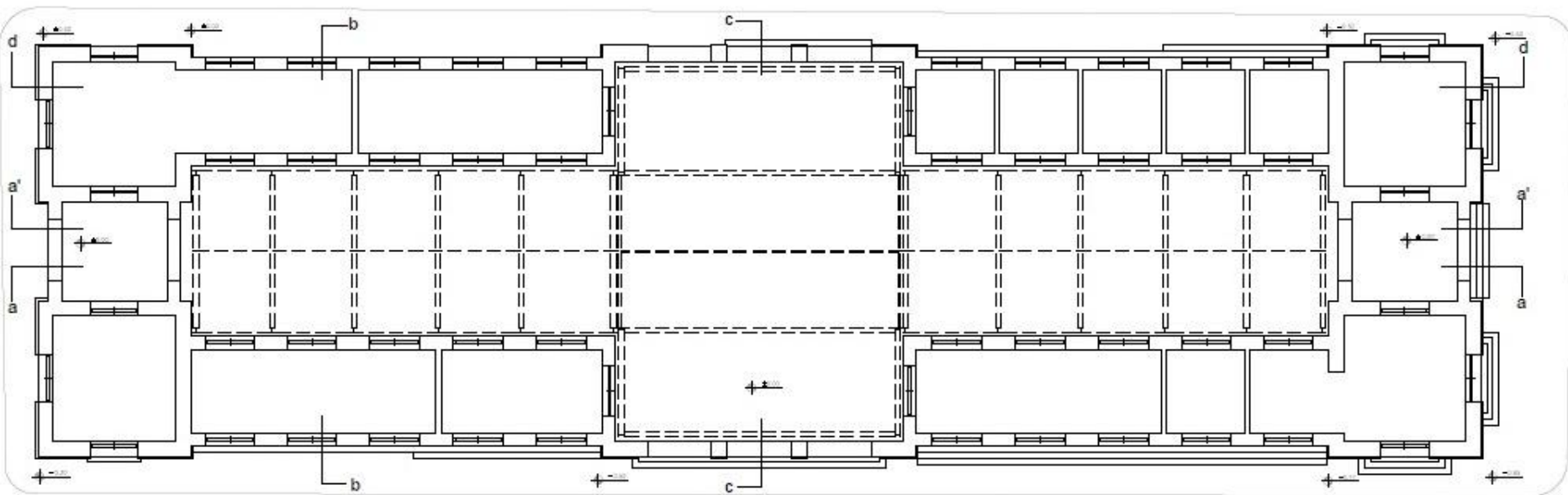
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΩΝ	ΑΝΑΚΑΙΝΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ	
ΔΙΟΝΥΣΟΣ ΡΟΥΜΠΕΝ		ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
ΕΡΓΟ	ΕΓΚΑΤΕΤΑΞΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟΥ	
Ο.Τ. Β2Β ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΡΓΟΥΣ		ΘΕΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ	ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1/200	ΤΔ
ΣΑΡΑΚΙΝΩΤΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ - ΛΥΔΙΑ Α.Μ. 6455 ΤΣΑΓΓΟΥΡΗ ΔΗΜΗΤΡΑ Α.Μ. 6458		ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ
ΚΛΕΙΔΑ		

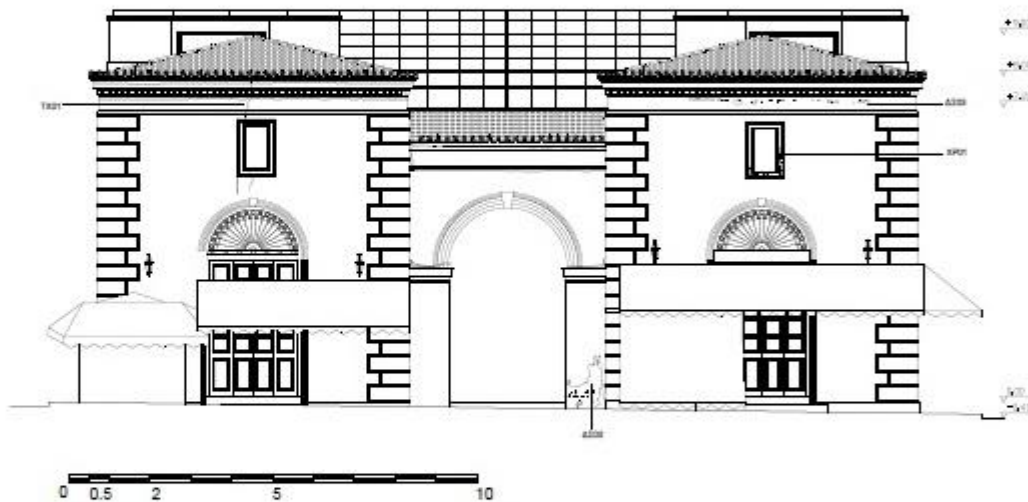
AKTIVITAS	ANALISIS DAN ALOKASIKAN STRUKTUR
LOKASI PERENCANAAN	BOGOR
PROJEKSI	REKONSTRUKSI DAN PERENCANAAN STRUKTUR BANGUNAN BERSEKUTUANG
NO. DAN TINGKAT BANGUNAN	MEDI
NAMA DESAIN	UNIVERSITAS
NO. DESAIN	YK2
KONDISI	REKONSTRUKSI
LOKASI PERENCANAAN	BOGOR
KURSI	

ΑΤΕΛΕΙΟΤΗΤΑ	ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΟΜΙΣΤΕΥΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ
ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΣΕΒΑΣΤΗΤΑΣ
ΕΡΓΟ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΟΜΙΣΤΕΥΣΗ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΟΥ
ΠΡΟΤΥΠΟ	ΜΕΣ
ΠΡΩΤΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ	Φ0
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΜΕ	ΜΕΤΑΤΥΠΩΣΗ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	

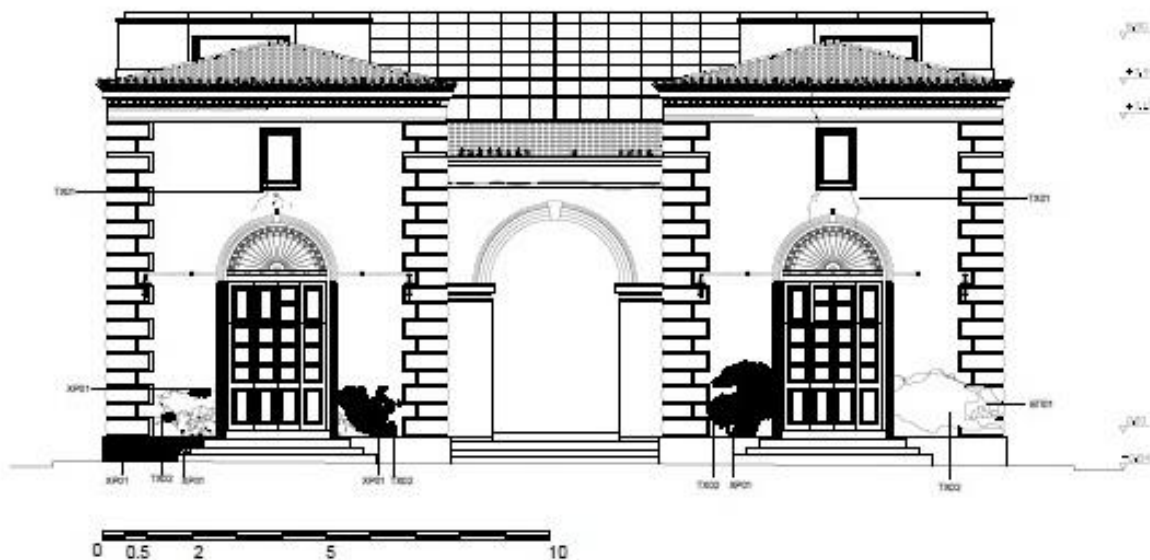

ΑΡ.	ΚΩΣΤΟΣ ΤΑΜΕΙΟΧΡΩΣ	ΩΝ ΤΑΜΕΙΟΧΡΩΣ
1	Υ02	ΑΥΤΟ ΠΟΡΤΟΥΚΙ
2	Υ03	ΑΠΟΜΑΥΣΤΟ ΚΑΘΑΡΟ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΑΤΙΚΟ
3	Υ01	ΑΠΟΜΑΥΣΤΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ
4	Υ02	ΤΥΓΧΕΛΩΣ ΠΟΡΤΕΣ
5	Υ03	ΚΑΘΑΡΟ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΑΤΙΚΟ
6	Α01	ΑΠΟΜΑΥΣΤΟ ΚΑΘΑΡΟ
7	Α02	ΑΠΟΜΑΥΣΤΟ ΚΑΘΑΡΟ
8	Α03	ΑΠΟΜΑΥΣΤΟ ΚΑΘΑΡΟ
9	Υ01	ΚΑΘΑΡΟ
10	Υ01	ΟΡΑΤΟ

Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ	
	ΔΟΜΗΣΙΟ ΠΟΛΥΜΕΡΗ	ΕΙΔΙΚΗΤΗΤΕΣ
ΕΡΓΟ	ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΓΙΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΑΨΥΧΗ ΤΕΡΜΑΤΑΚΕΡΑ ΣΟΦΩΝ	
	Ο.Τ. 608 ΤΣΑΛΙΣΑ ΔΗΜΟΤΕΙΑΣ ΑΡΓΙΟΥΣ	ΟΕΔΗ
ΟΜΑΔΑ ΔΙΕΚΔΟΥΣΑ ΑΡ. ΔΙΕΚΔΟΥΣΑ ΚΑΜΑΚΑ	ΜΕΤΕΚΔΟΥΣΗ ΟΡΓΗ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ 1/50	YO3
	ΣΥΜΒΟΥΧΟΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ - ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ	ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ
ΚΑΤΕΣΤΑΣΗ		

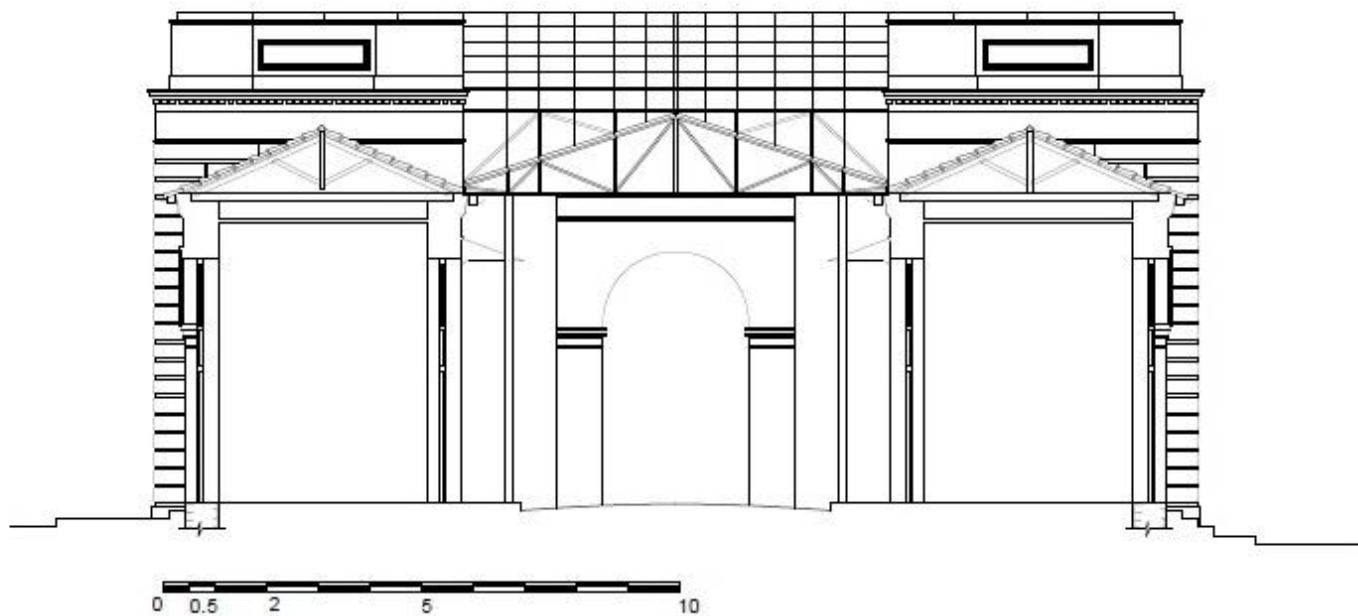
ΑΝ.	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
1	1001	Αίθρα Προσδωμάτων
2	1002	Αποθηκευτικό χώρο/αποθήκη υλικών/εργαλείων
3	6101	Αποθηκευτικό χώρο/αποθήκη υλικών/εργαλείων
4	6102	Υποκατάστημα
5	6103	Κυβερνητικό κτίριο/κτίριο υπηρεσιών
6	4201	Αποθηκευτικό χώρο/αποθήκη υλικών/εργαλείων
7	4202	Αποθηκευτικό χώρο/αποθήκη υλικών/εργαλείων
8	4203	Αποθηκευτικό χώρο/αποθήκη υλικών/εργαλείων
9	3001	Καταστήματα
10	1001	Οικόπεδο

Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ	ΑΝΑΚΑΙΝΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ	
ΣΧΕΔΙΑΣΤΗΣ ΠΡΟΜΕΤΡΗΣ		ΕΚΔΗΛΩΣΗ
ΕΡΓΟ	ΣΥΝΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΑΚΟΙΝΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΓΙΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΩΓΗ ΣΕΡΒΑΛΟΝΤΑ ΣΤΡΩΤΩ	
Ο.Τ. 606 ΠΥΛΩΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΓΙΟΥΣ		ΟΕΣΗ
ΔΕΜΑ ΕΚΧΕΙΜΩΤΩ ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΜΑΚΑ	ΒΟΡΕΙΟΑΝΤΙΣΤΡΕΦΟΝ ΟΡΓΗ ΥΠΟΚΡΟΥΣΕΩΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Y04 1.50	
ΣΑΡΜΕΝΩΣΗ ΑΓΓΕΛΩΝ - ΠΥΛΩΝ Α.Μ. 985 ΣΑΥΤΩΡΩΝ ΔΗΜΗΤΡΑ		ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ
ΚΑΔΩΣΑ		

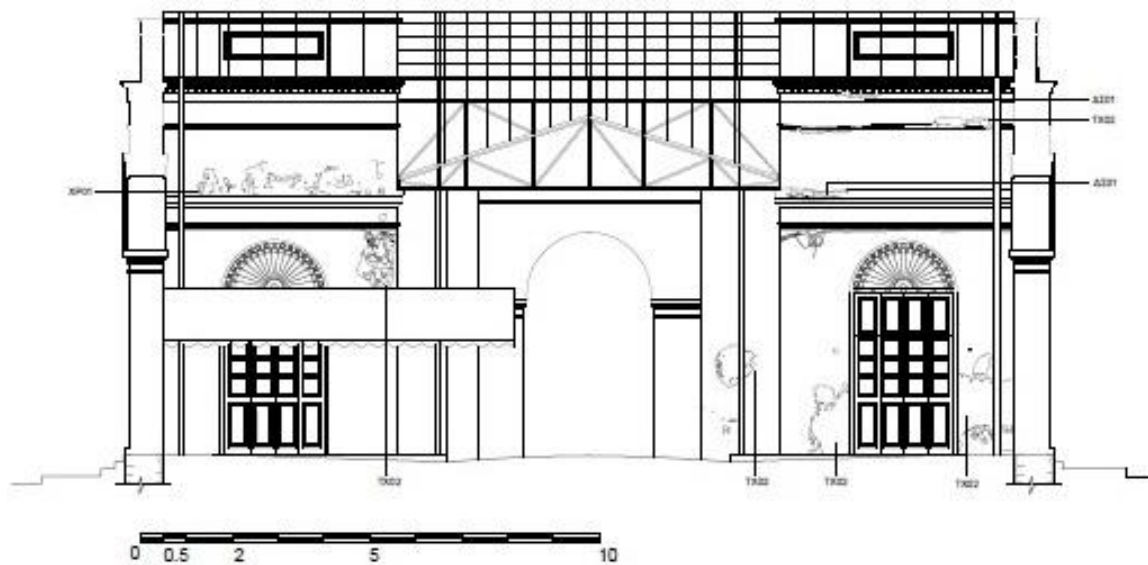

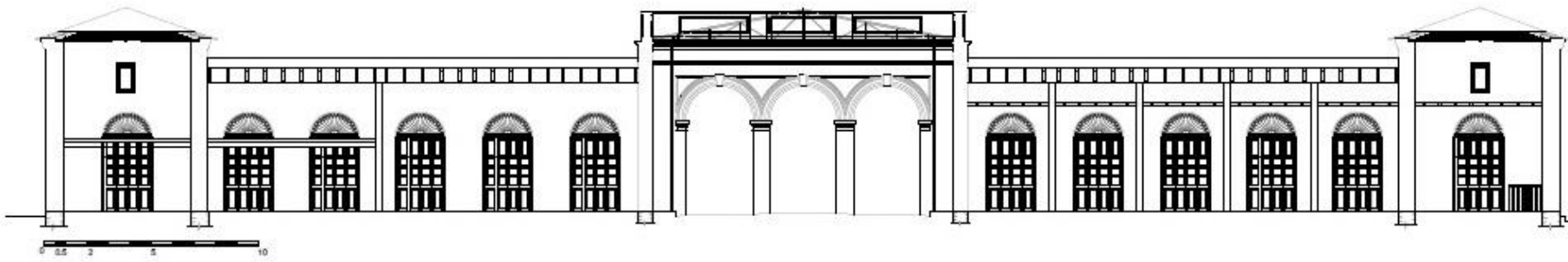

Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ	
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΡΟΥΜΠΕΝ		ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
ΕΡΓΟ	ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΛΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟΥ	
Ο.Τ. 628 ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΡΓΟΥΣ		ΘΕΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ	ΤΟΜΗ Β - Β 1/50	ΥΤ4
ΣΑΡΑΚΙΝΙΩΤΗ ΑΓΓΕΛΩΝΗ - ΛΥΔΙΑ Α.Μ. 6496 ΣΙΑΤΤΟΥΡΗ ΔΙΜΗΤΡΑ Α.Μ. 6498		ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ
ΚΛΕΙΔΑ		

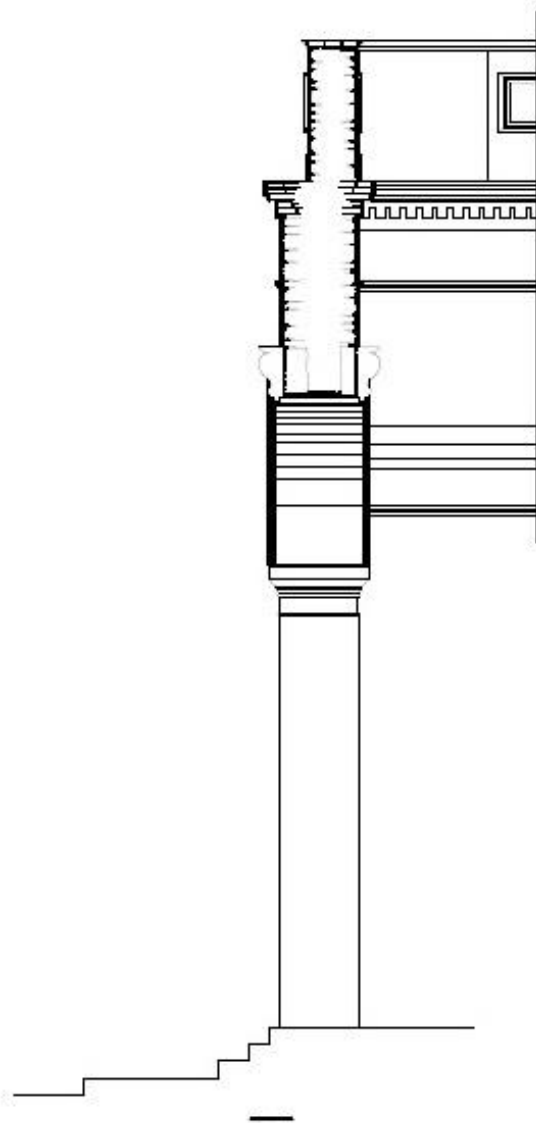

ΚΑ.	ΚΩΔΙΚΟΣ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ	ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ
1	T001	Αξον. Πυλωναίου
2	T002	Αποκλίση οριζόντιοι κοίτηρας
3	W01	Αποκλίση θροναρίου
4	W02	Τυπολόγος πυλώνος
5	W03	Αποκλίση οριζόντιοι κοίτηρας
6	A301	Αποκλίση κλίμακας
7	A302	Απόκλιση οριζόντιοι κοίτηρας
8	A303	Αποκλίση οριζόντιοι κοίτηρας
9	SP01	Σταθμολόγος
10	TP01	Ορόσημο

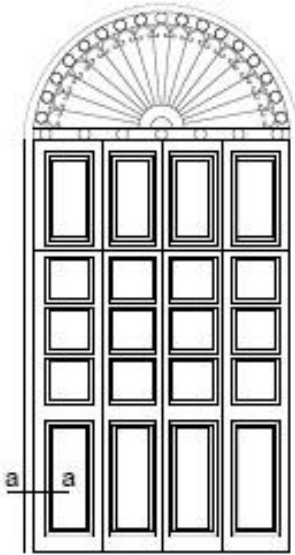
A.T.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ	ΑΝΑΚΑΙΝΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ	
ΔΙΟΝΥΣΙΟΙ ΡΟΜΦΩΝ		ΕΙΔΙΟΤΗΤΕΣ
ΕΡΓΟ	ΣΥΝΑΦΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΤΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΩΓΗ ΘΕΡΜΑΝΣΙΑΣ ΔΕΡΣΟΥ	
Ο.Υ. ΕΘ. ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΡΤΟΥΣ		ΘΕΣΗ
ΘΕΜΑ ΔΙΕΔΩΣΗ ΑΡ. ΔΙΕΔΩΣΗ ΚΑΙΜΑΚΑ	ΤΟΜΗ C-C 1/50	YT5
ΕΡΓΑΣΙΟΚΑΤΡΩΣΗ - ΑΥΔΑ Α.Σ. ΕΘ. ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΔΗΜΟΤΡΙΑ	ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ	
ΚΑΔΕΣΑ		

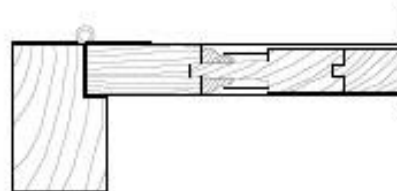
KT.ĒLĪDZĪBŅA	ANĀKŠDZĪVĒS ĶĀRTOJUMTĀDĪBĀS ĶĒRĒM	
ĀRĀRŠĒJĀS PĒRĒMĒS	ĒDĪBĒDZĪVĒ	
BTG	DZĪVĒMĒRĪTĪBĀS ĶĀRTOJUMS ĀRĀRŠĒJĀS PĒRĒMĒS ĶĒRĒMĒS	
ĪSTĒBĒS ĶĀRTOJUMS	MĒRĒ	
MĒRĒ DZĪVĒS ĀRĀRŠĒJĀS PĒRĒMĒS ĶĒRĒMĒS	YT3	
ĶĒRĒMĒS ĶĀRTOJUMS	MĒRĒMĒRĪTĪBĒS	
ĶĒRĒMĒS		

Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ	
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΡΟΥΜΠΙΕΝ		ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
ΕΡΓΟ	ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟΥ	
Ο.Τ. 82B ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΡΓΟΥΣ		ΘΕΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ	ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΓΕΙΣΟΥ 1/10	Λ5
ΣΑΡΑΚΙΝΙΩΤΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ - ΛΥΔΙΑ Α.Μ. 6495 ΤΣΑΓΓΟΥΡΗ ΔΗΜΗΤΡΑ Α.Μ. 6458		ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ
ΚΛΕΙΔΑ		

εξωτερικό κούφωμα σε όψη

τομή a-a
εξωτερικού κουφώματος

Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ	
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΡΟΥΜΠΙΕΝ		ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
ΕΡΓΟ	ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟΥ	
Ο.Τ. 82B ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΡΓΟΥΣ		ΘΕΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ	ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΚΟΥΦΩΜΑΤΟΣ 1/10	Λ6
ΣΑΡΑΚΙΝΙΩΤΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ - ΛΥΔΙΑ Α.Μ. 6495 ΤΣΑΓΓΟΥΡΗ ΔΗΜΗΤΡΑ Α.Μ. 6458		ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ
ΚΛΕΙΔΑ		

φουρούσι
καμαρόκλειδο
αξονομετρική άποψη

φουρούσι
καμαρόκλειδο
πρόσωση

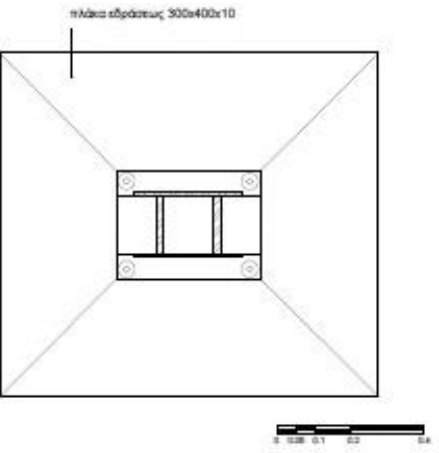

φουρούσι
καμαρόκλειδο
πλάγια όψη

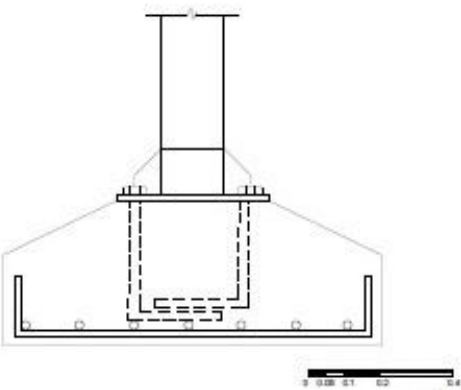
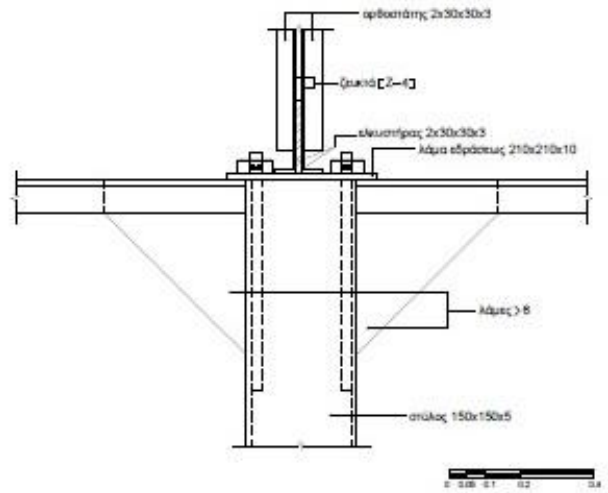

ακροκέραιο
Πόρου

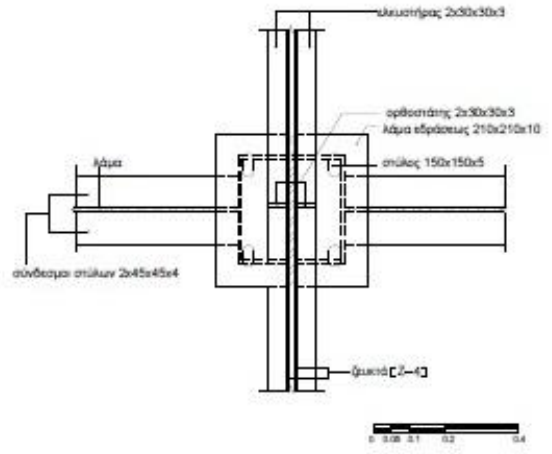
Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ	
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΡΟΥΜΠΙΕΝ		ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
ΕΡΓΟ	ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟΥ	
Ο.Τ. 82B ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΡΓΟΥΣ		ΘΕΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ	ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΑΚΡΟΚΕΡΑΜΩΝ 1/10	Λ4
ΣΑΡΑΚΙΝΙΩΤΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ - ΛΥΔΙΑ Α.Μ. 6495 ΤΣΑΛΓΟΥΡΗ ΔΗΜΗΤΡΑ Α.Μ. 6458		ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ
ΚΛΕΙΔΑ		

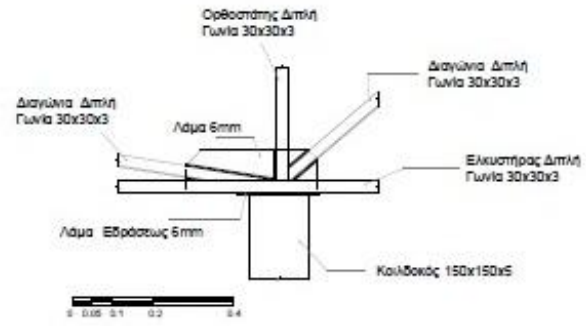
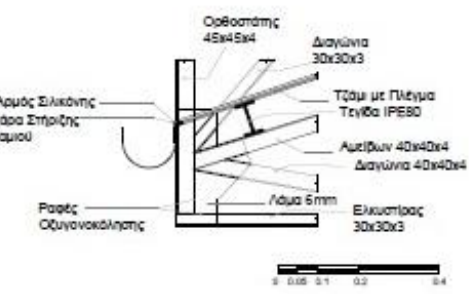
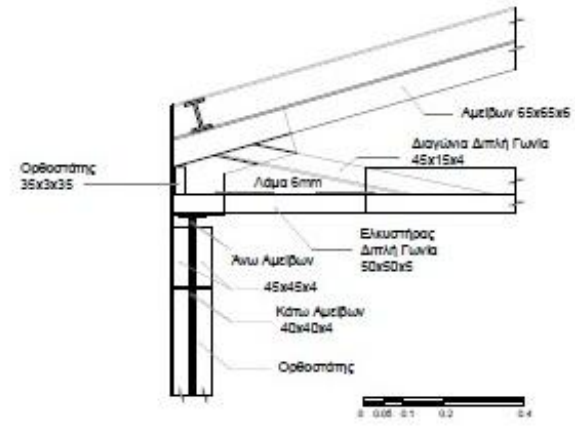
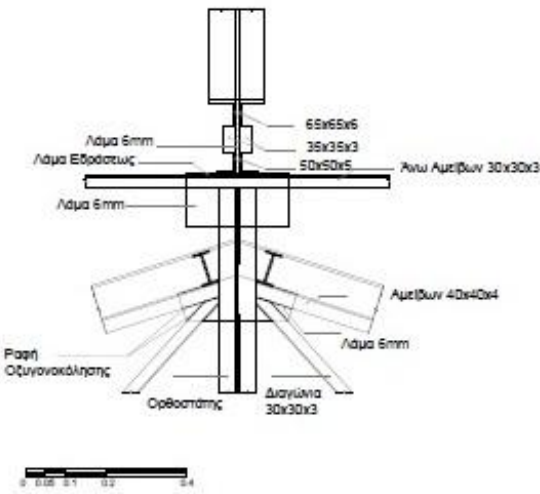
κάτοψη στο σημείο
εδράσεως ζευκτού

όψη του σημείου
έδρασης του ζευκτού

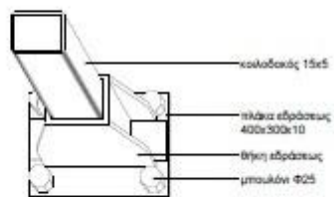

Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ	
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΡΟΥΜΠΙΣ		ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
ΕΡΓΟ	ΕΠΙΣΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΛΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟΥ	
Ο.Τ. 82Β ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΡΓΟΥΣ		ΘΕΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ	ΣΧΕΔΙΟ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΣ ΣΗΜΕΙΟ ΕΔΡΑΣΕΩΣ ΖΕΥΚΤΟΥ 1/10	Λ1
ΣΑΡΑΚΙΝΩΤΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ - ΛΥΔΙΑ Α.Μ. 8495 ΤΣΑΓΟΥΡΗ ΔΗΜΗΤΡΑ Α.Μ. 8458		ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ
ΚΛΕΙΔΑ		

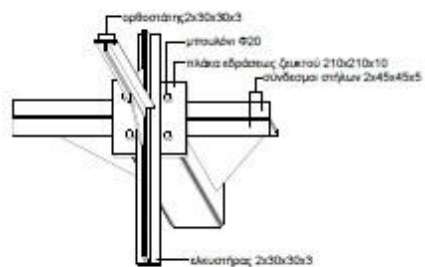

Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ	
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΡΟΥΜΠΙΝ		ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
ΕΡΓΟ	ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟΥ	
Ο.Τ. 828 ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΡΓΟΥΣ		ΘΕΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ	ΣΧΕΔΙΟ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΥ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ 1/10	Λ3
ΣΑΡΑΚΙΝΩΤΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ - ΛΥΔΙΑ Α.Μ. 6495 ΤΣΑΓΓΟΥΡΗ ΔΗΜΗΤΡΑ Α.Μ. 6458		ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ
ΚΛΕΙΔΑ		

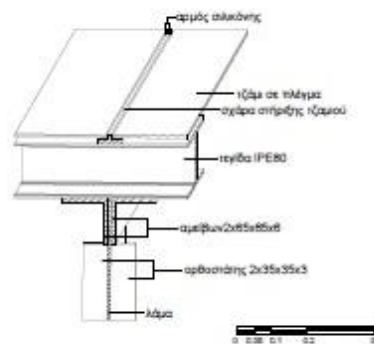

αξονομετρία στην έδραση του
κοιλοδοκού στο δάπεδο

αξονομετρία στην έδραση
του ζευκτού στον κοιλοδοκό

αξονομετρία στη στήριξη της
σχάρας του τζαμιού στο ζευκτό

Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ	
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΡΟΥΜΠΙΝ		ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
ΕΡΓΟ	ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟΥ	
Ο.Τ. 828 ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΡΓΟΥΣ	ΘΕΣΗ	
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ	ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΕΔΡΑΣΗΣ ΖΕΥΚΤΟΥ 1/10	Λ2
ΣΑΡΑΚΙΝΙΩΤΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ - ΛΥΔΙΑ Α.Μ. 8495 ΤΣΑΓΤΟΥΡΗ ΔΗΜΗΤΡΑ Α.Μ. 8458	ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ	
ΚΛΕΙΔΑ		

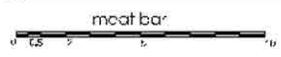
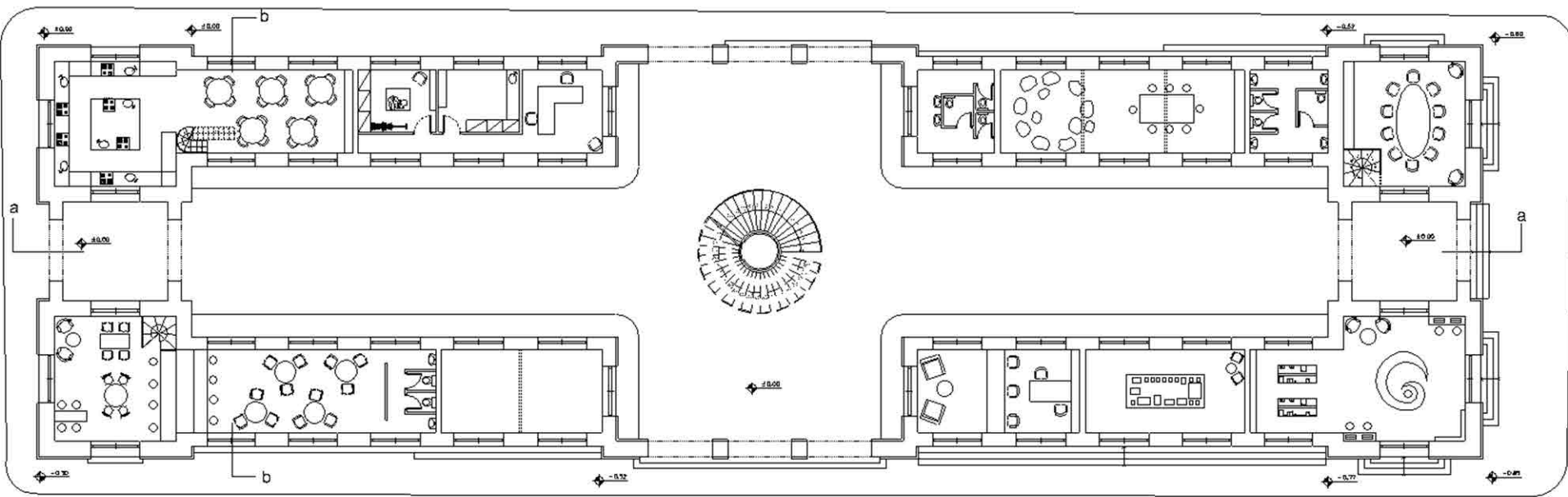

cook school

tree market

play house

only for parents

meat bar

cafe

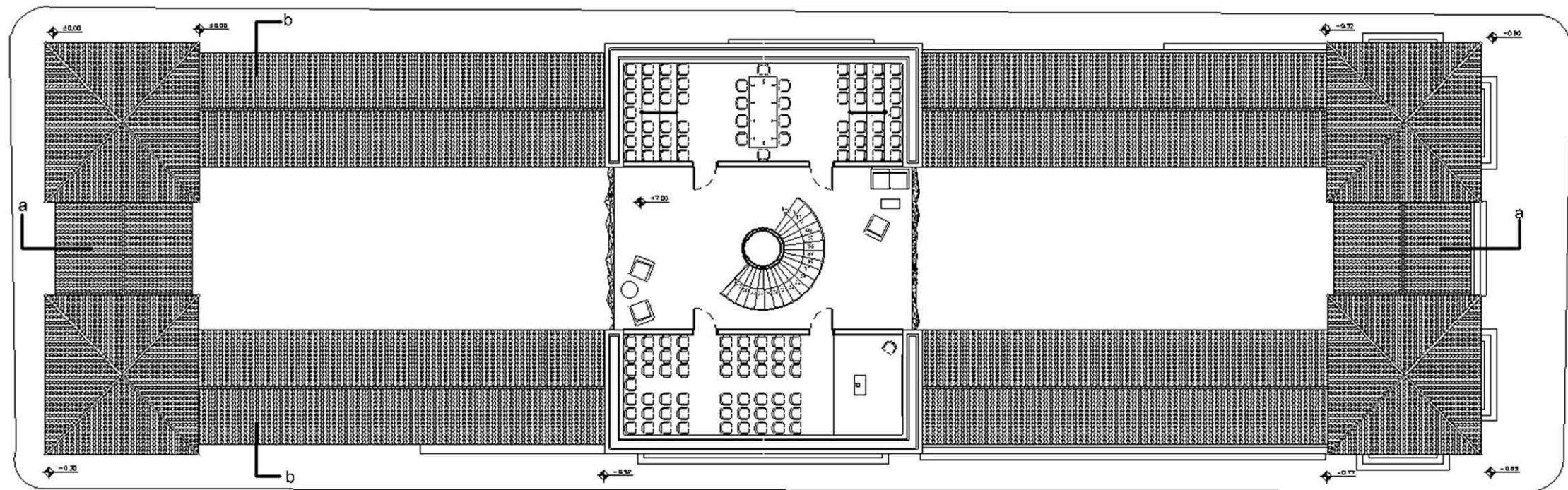
free room

boss

work shop

info shop

ADDRESS	ALSOBILI BUDAPESTI 112. SZ. UJ.
DESIGNER	PK1
DATE	2008. 06. 01. (2008. 06. 01. - 2008. 06. 01.)
SCALE	1:100
PROJECT	PK1
CLIENT	PK1
ARCHITECT	PK1
DATE	2008. 06. 01.

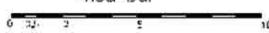
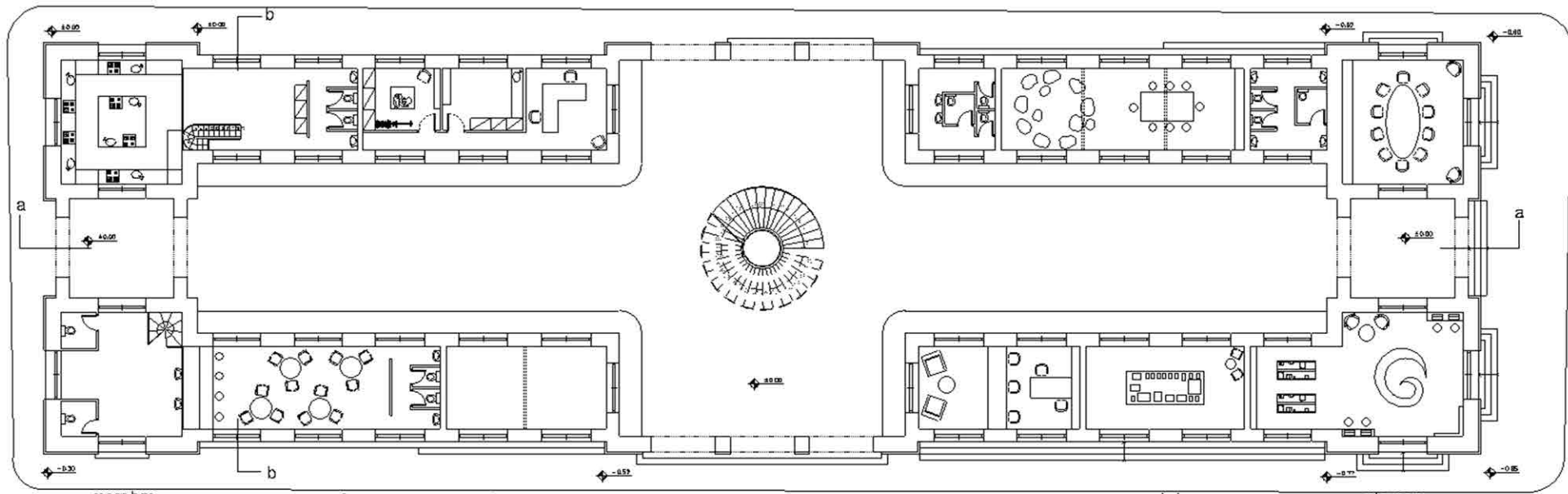

cook school

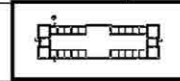
free market

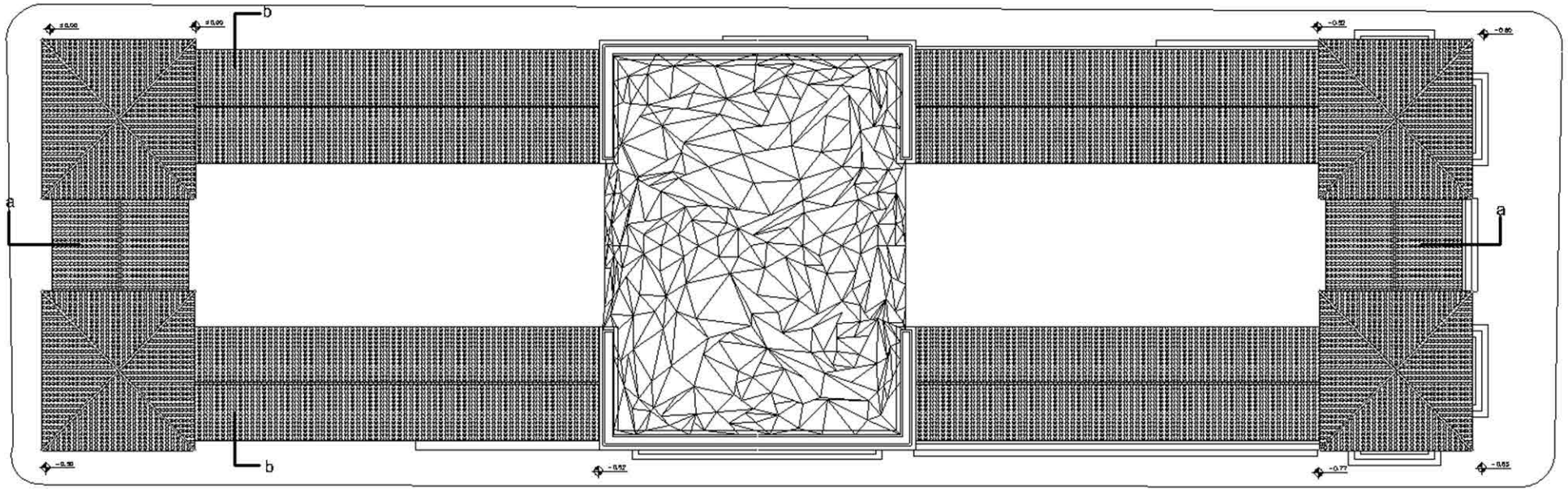
play house

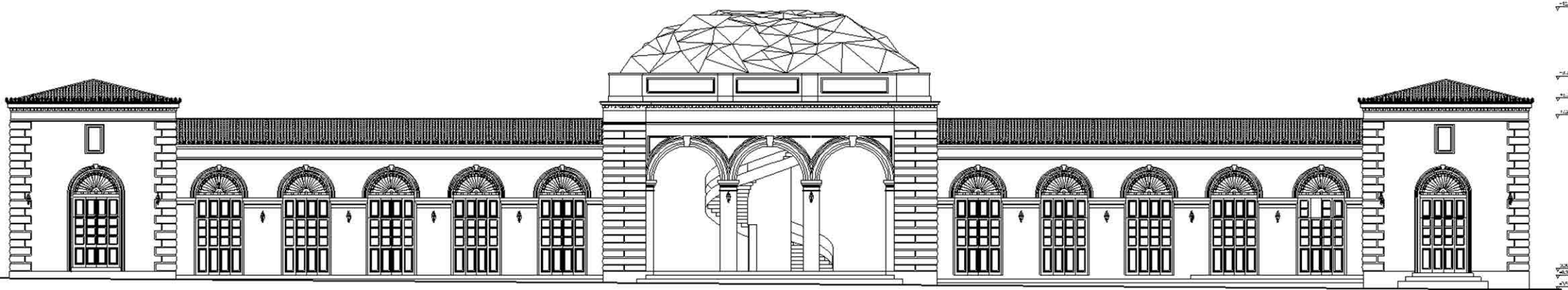
only for parents

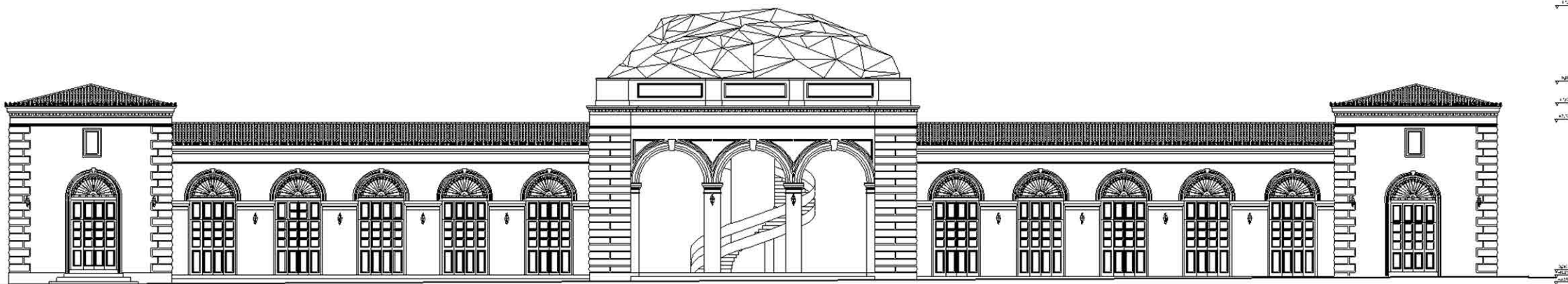
Содержание	ПРОЕКТ ПЛАНА ПЕРВОГО ЭТАЖА	
Архитектор	ООО "ИСК"	
ЭПМ	АРХИТЕКТУРНО-ПРОЕКТИРОВАТЕЛЬСКАЯ КОМПАНИЯ "ИСК"	
Исполнительный директор	ООО "ИСК"	
Объект строительства	Строительство	ПКЗ
Содержание проекта	План	
Информация об объекте	Информация об объекте	
Страницы	1-1	

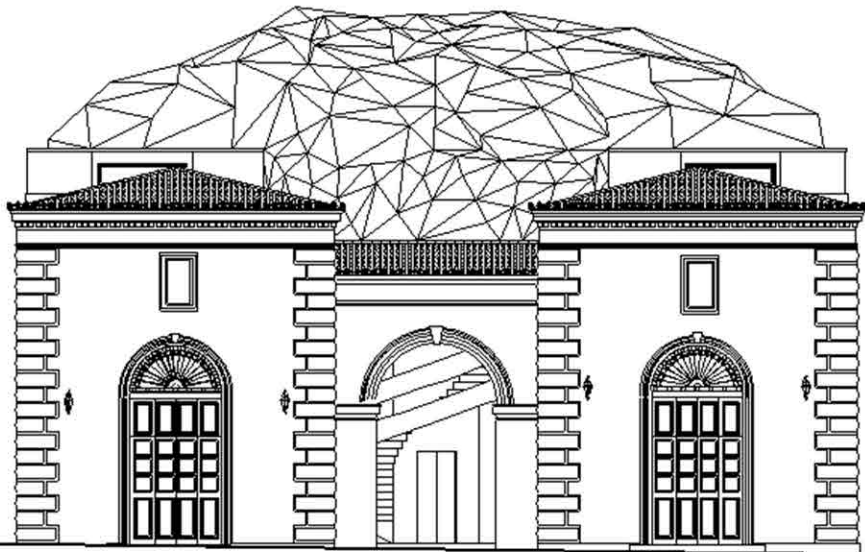

Architectural drawing details and annotations on the right side, including vertical lines and small text labels.

1.27
1.26
1.25
1.24

0 0.5 2 10

1:100

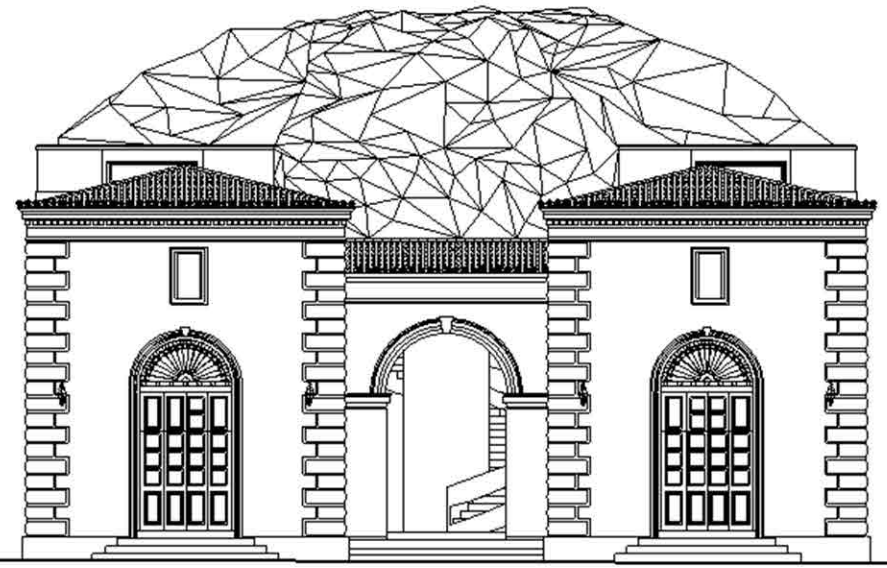
0.00

1.50

2.20

0.00

0 0.5 2 5 10

1:100

0.00

1.50

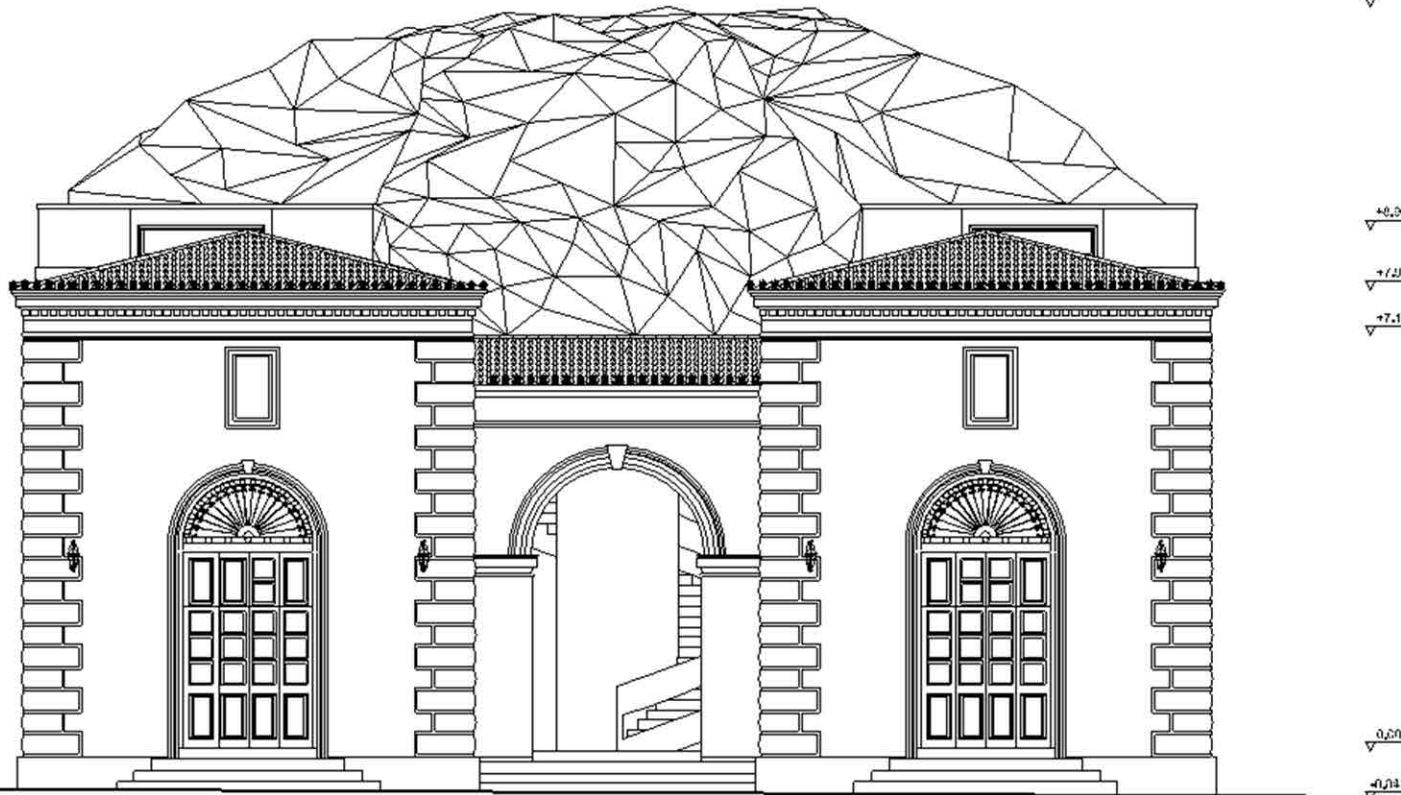
2.1

0.00

0.00

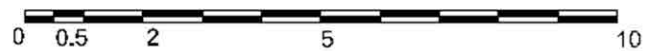
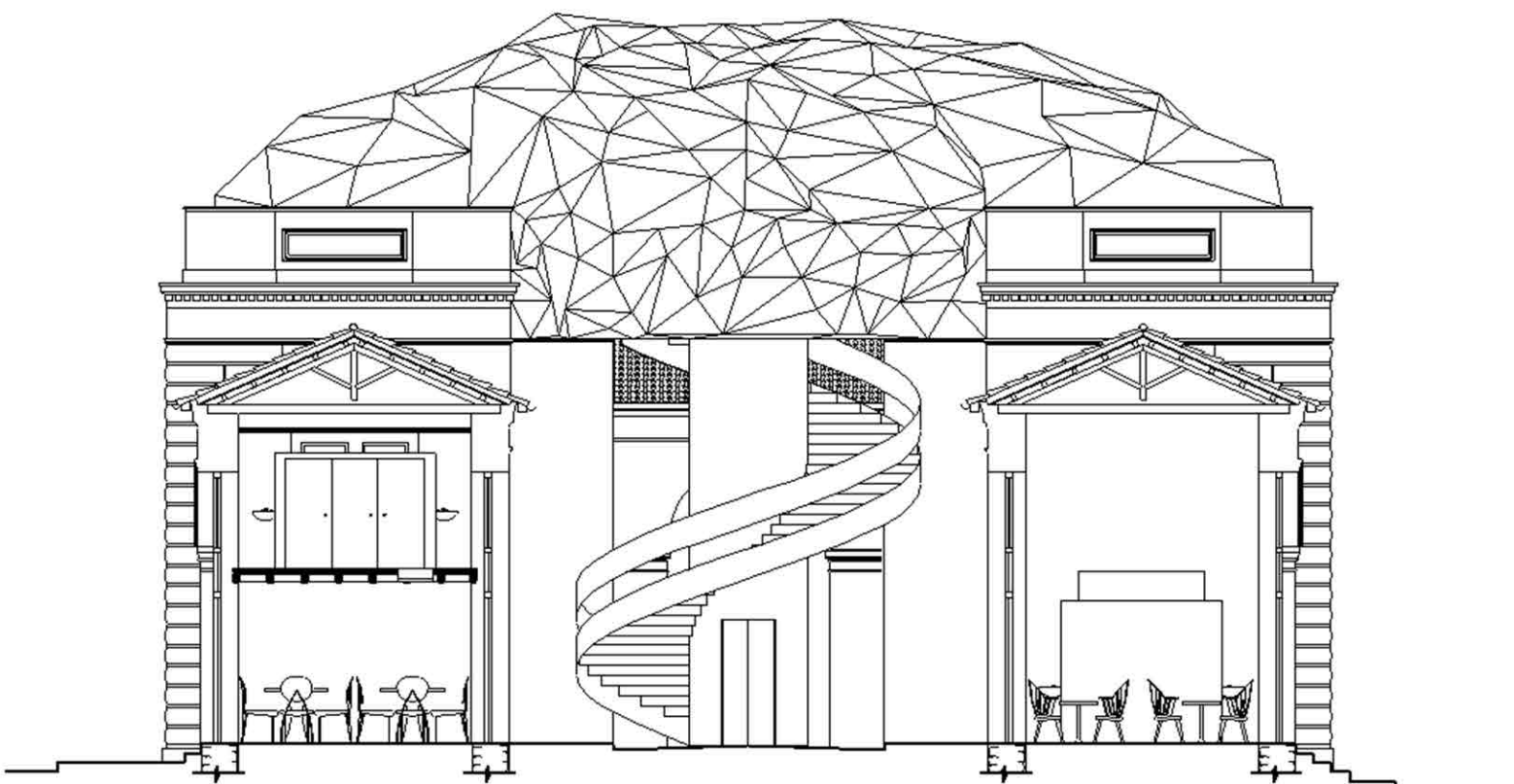
0 0.5 2 5 10

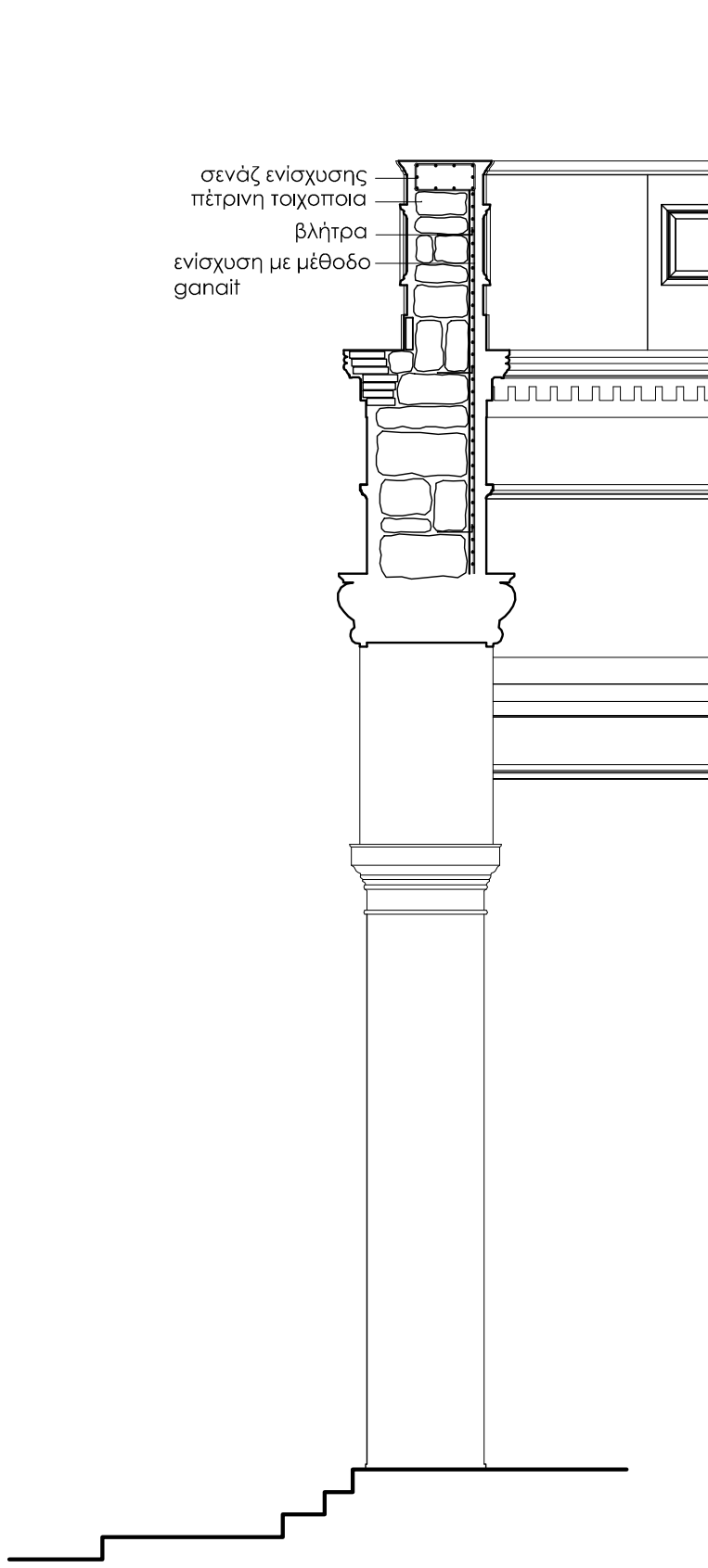
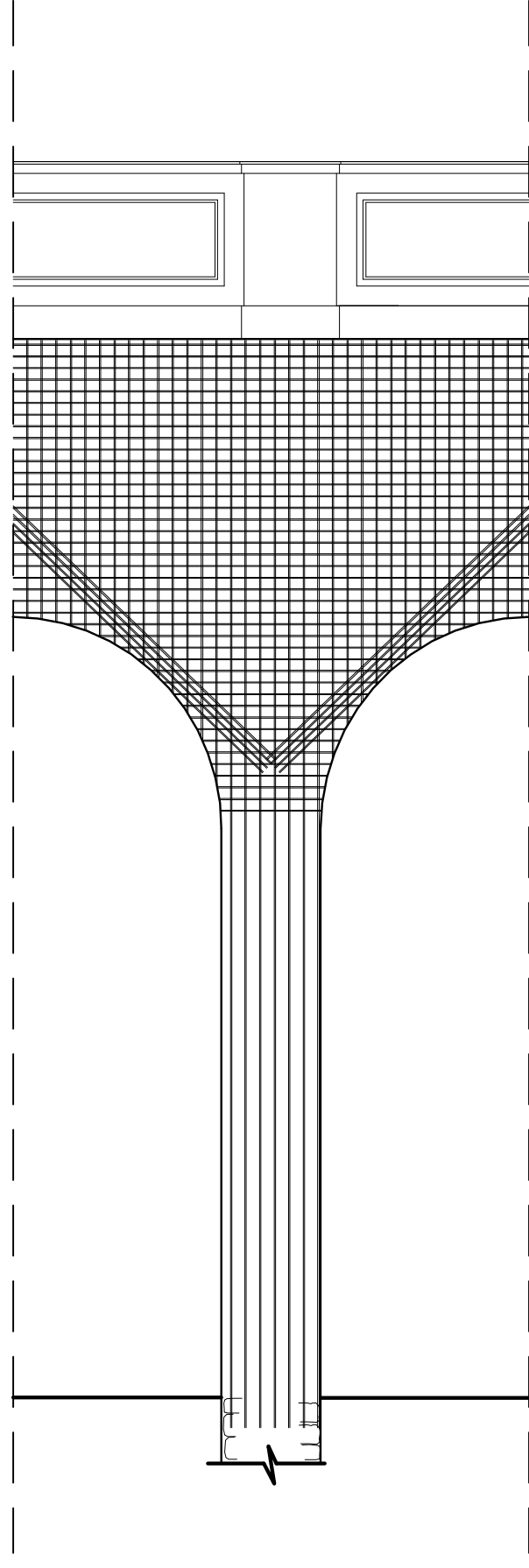
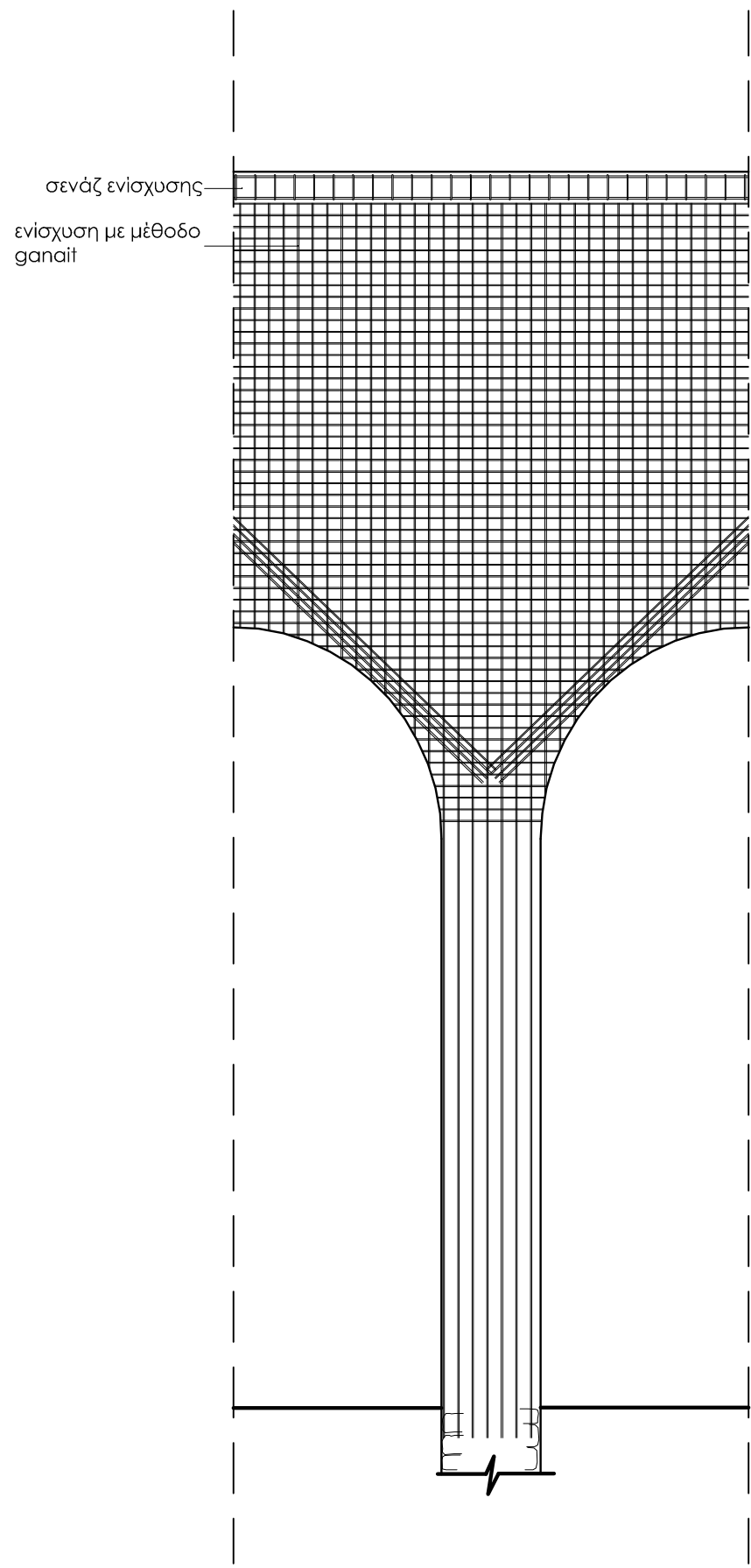

ΑΙΤΕΛΙΑ ΤΙΤΛΟΝ	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ	
	ΔΕΝΥΣΟΣ ΠΟΥΜΠΙΩΝ	ΠΙΣΗΓΗΤΗΣ
ΕΡΓΟ	ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΘΗΡΟΤΙΚΩΝ ΣΤΟΡΑΚΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΔΕΡΜΑΤΩΝ	
	Ο.Τ. 628 ΠΙΣΑΤΗΣ ΘΗΡΟΤΡΑΠΕΖΑΡΙΟΥΣ	ΘΕΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙΝΑΚΑ	ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ 1/50	Π04
	ΣΑΡΑ ΟΝΕΙΣΗ ΑΙΙ ΕΝΙΚ - - ΤΥΠΟΣ ΑΜΛ 6130 ΣΑΤ ΟΥΤΗ ΘΗΜΗ ΠΑ Α.Υ. 6138	ΜΕΓΑΛΗΤΕΡ
ΚΛΕΙΔΑ		

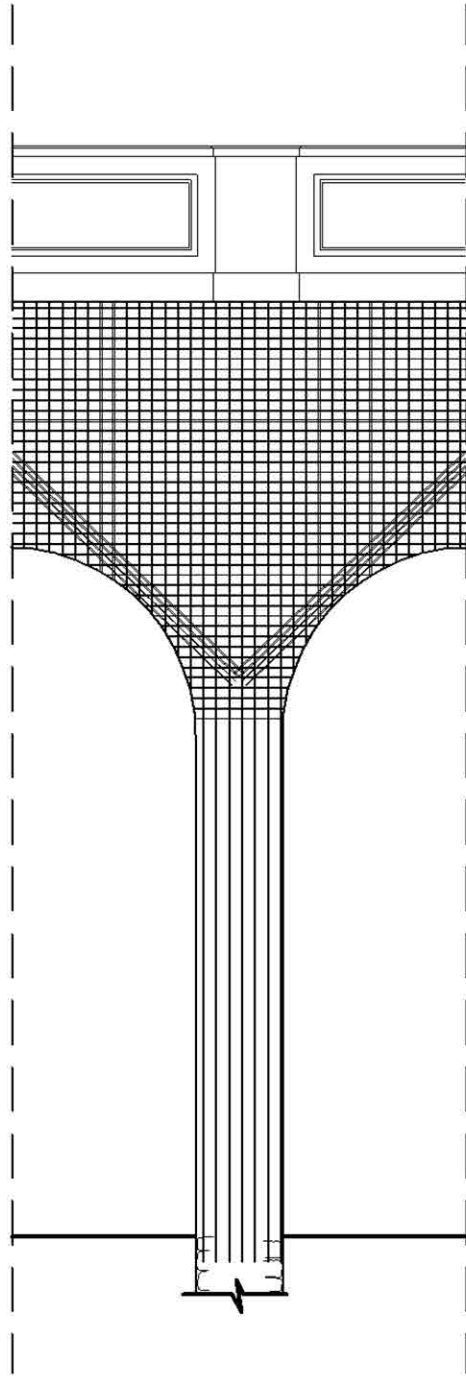
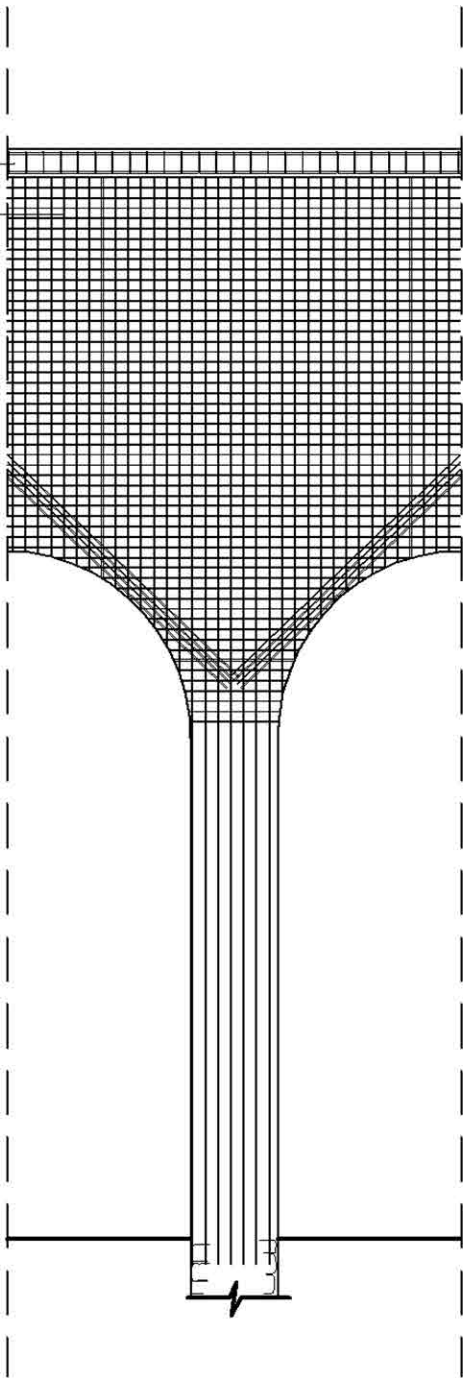

Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ	ΑΝΑΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ	
ΔΙΟΝΥΣΙΟΤΟΜΙΕΝ		ΕΙΣΙΠΤΙΣ
ΕΡΓΟ	ΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΙΘΡΑΣ ΑΡ. ΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΑΘΙ ΕΡΕΒΛΩΝΤΕ ΣΥΡΟΥ	
Ο.Τ. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΕΙΑΣ ΟΥΣ		ΘΕΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ Α.Ρ. ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙΝΑΚΑ	ΤΟΜΗ Β - Β 1/50	ΠΤ2
ΣΤΡΑΤΙΣΤ - Α ΤΕΛΙΚΗ - ΣΥΜΒ. Α.Δ. 8195 Γ.Α.Τ.ΟΥ Τ.Δ.ΗΡΗΠΙΑ		ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ
ΚΛΕΙΔΑ		

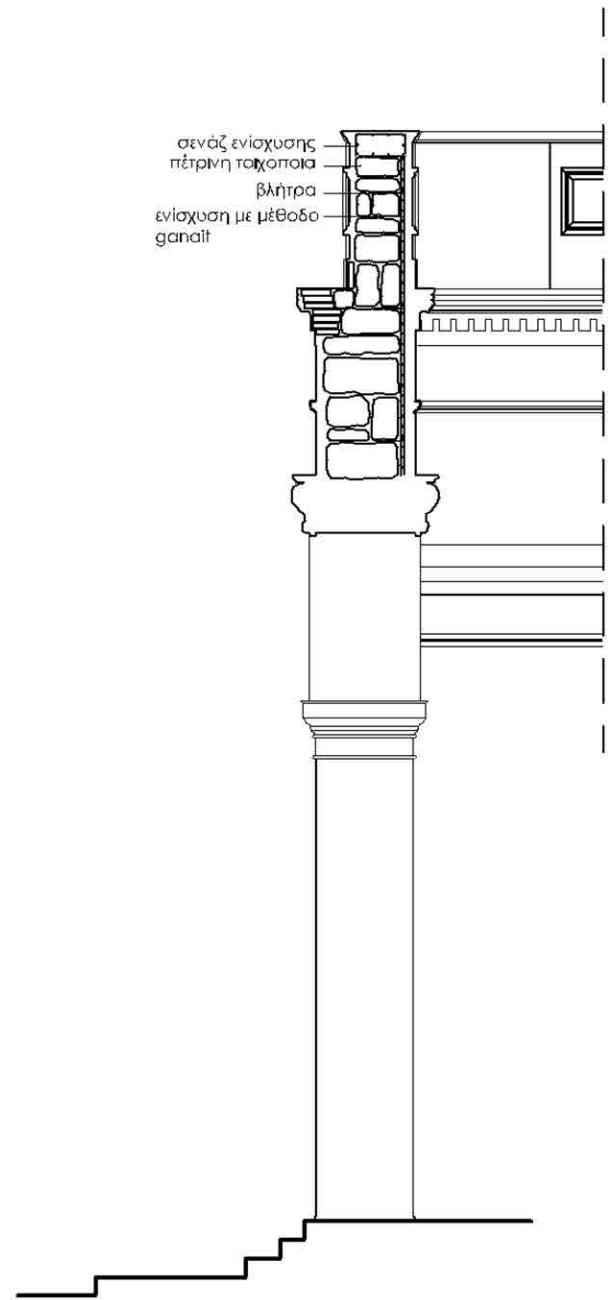

Ενίσχυση με μέθοδο ganait

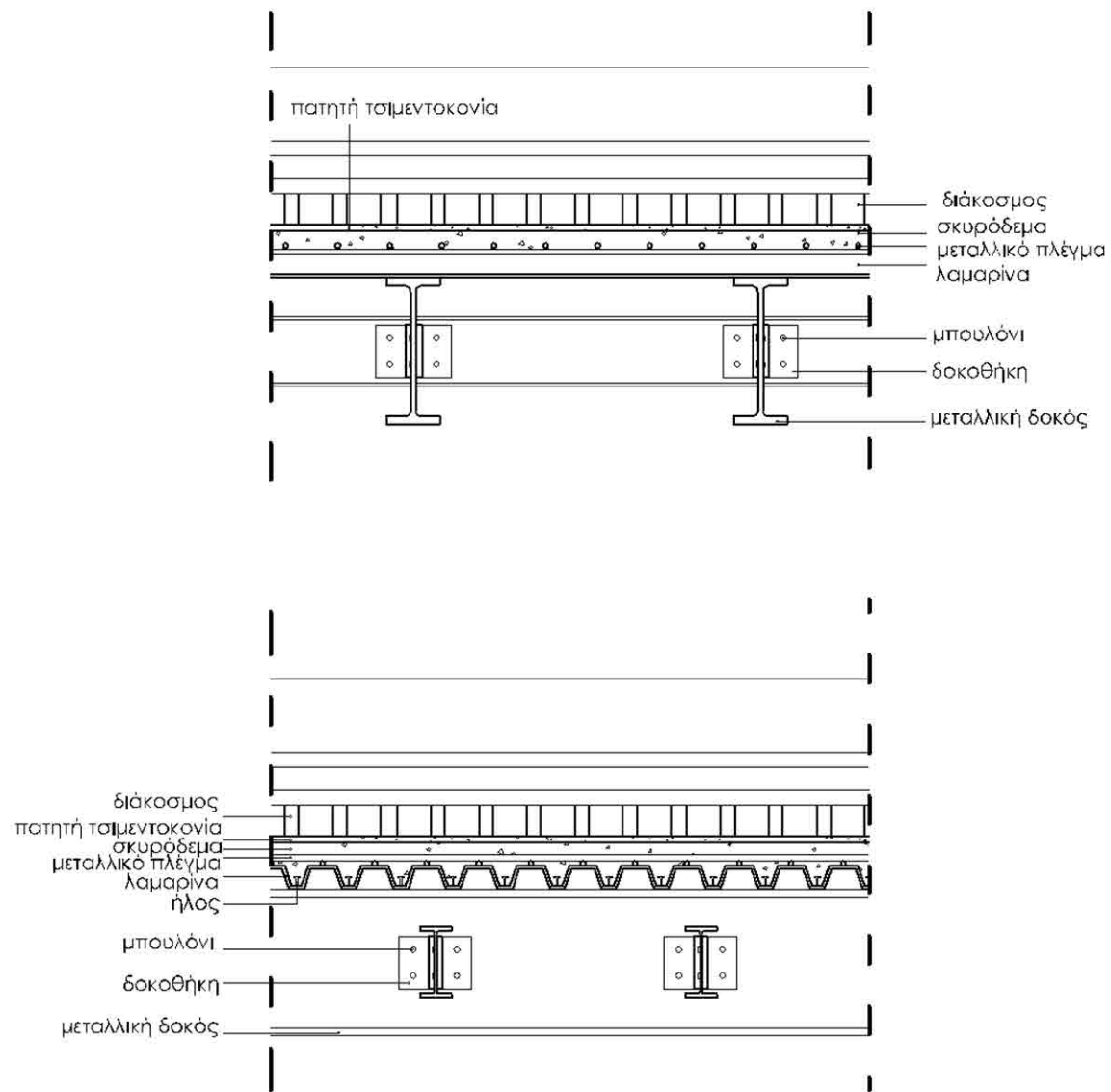
σενάζ ενίσχυσης
ενίσχυση με μέθοδο
ganait

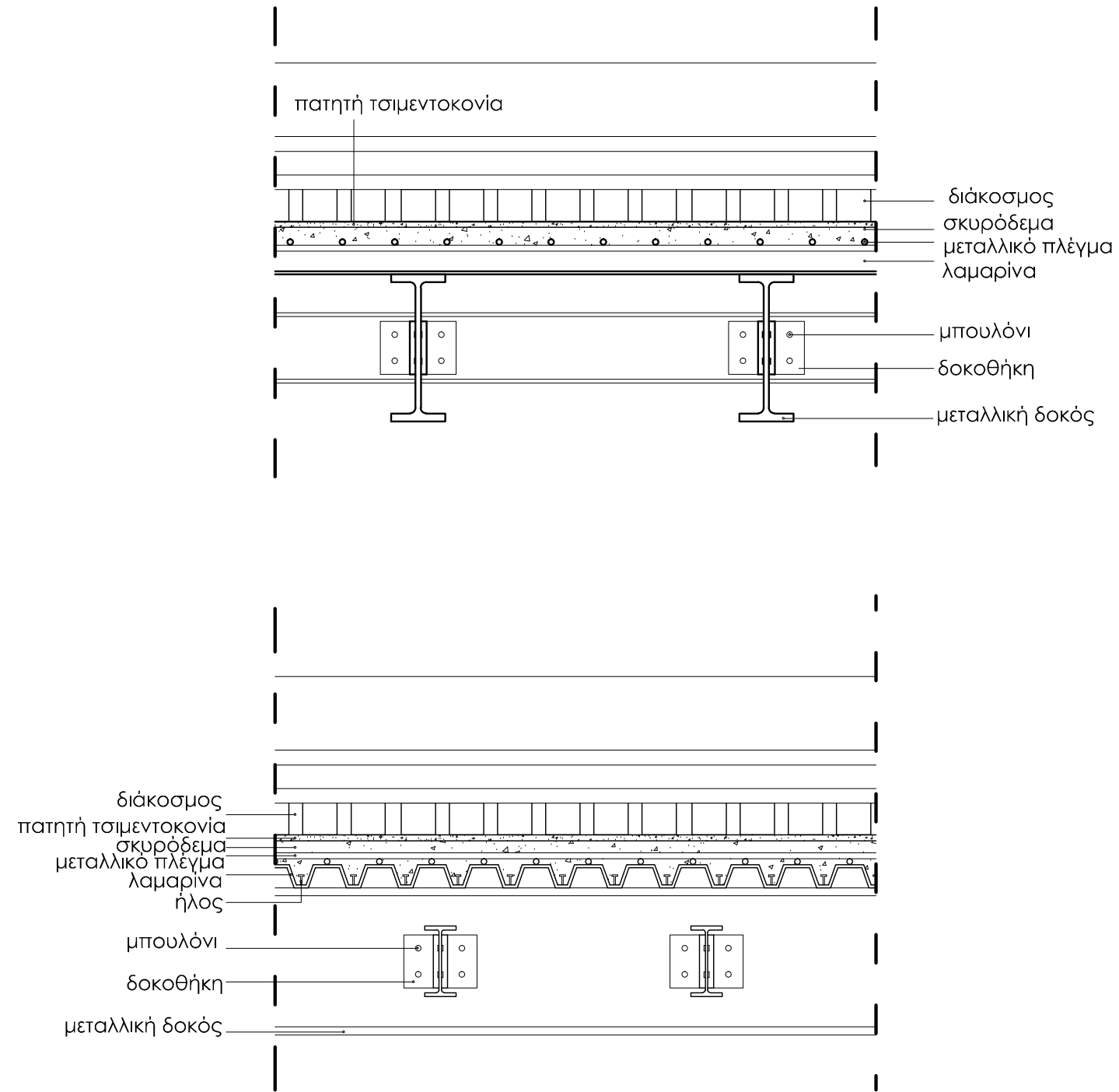
σενάζ ενίσχυσης
πέτρινη τοιχοποιία
βλήτρα
ενίσχυση με μέθοδο
ganait

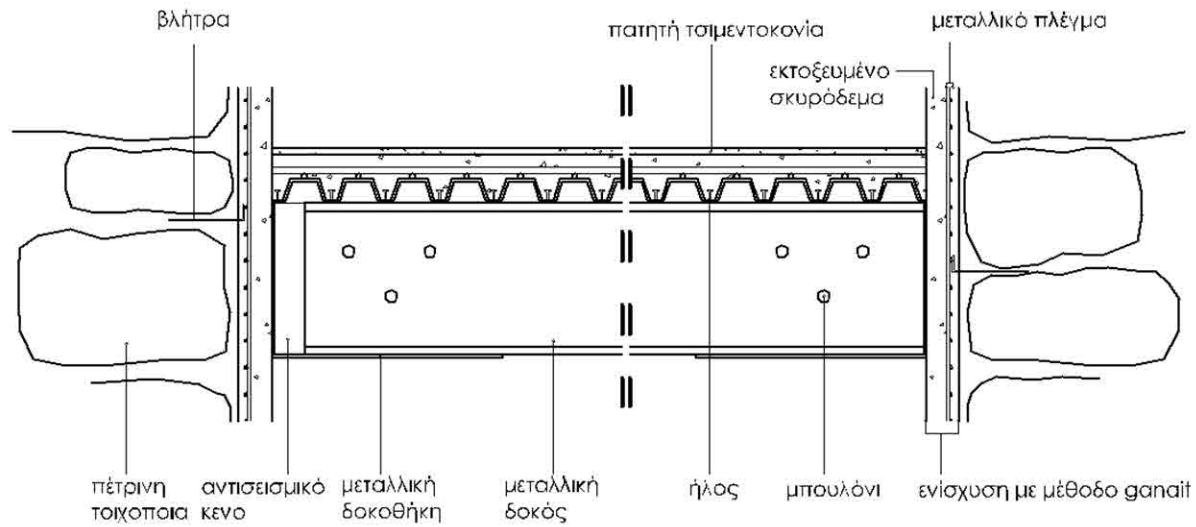
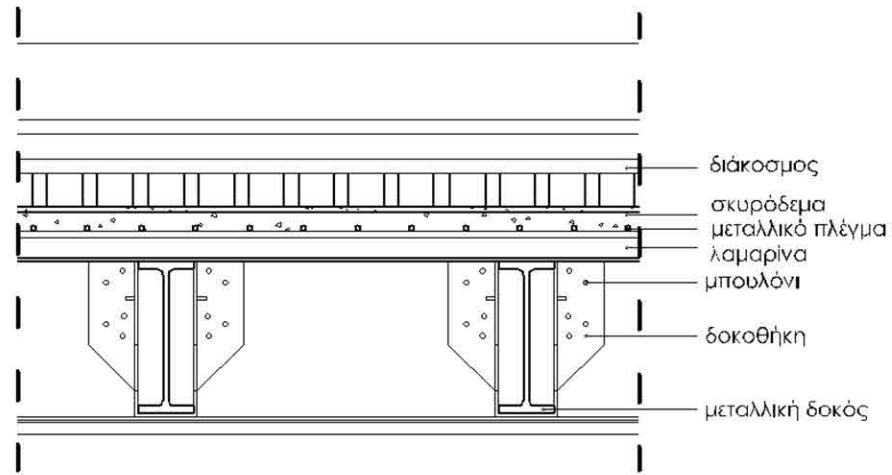
Ενίσχυση με μέθοδο ganait

Ένωση δοκών

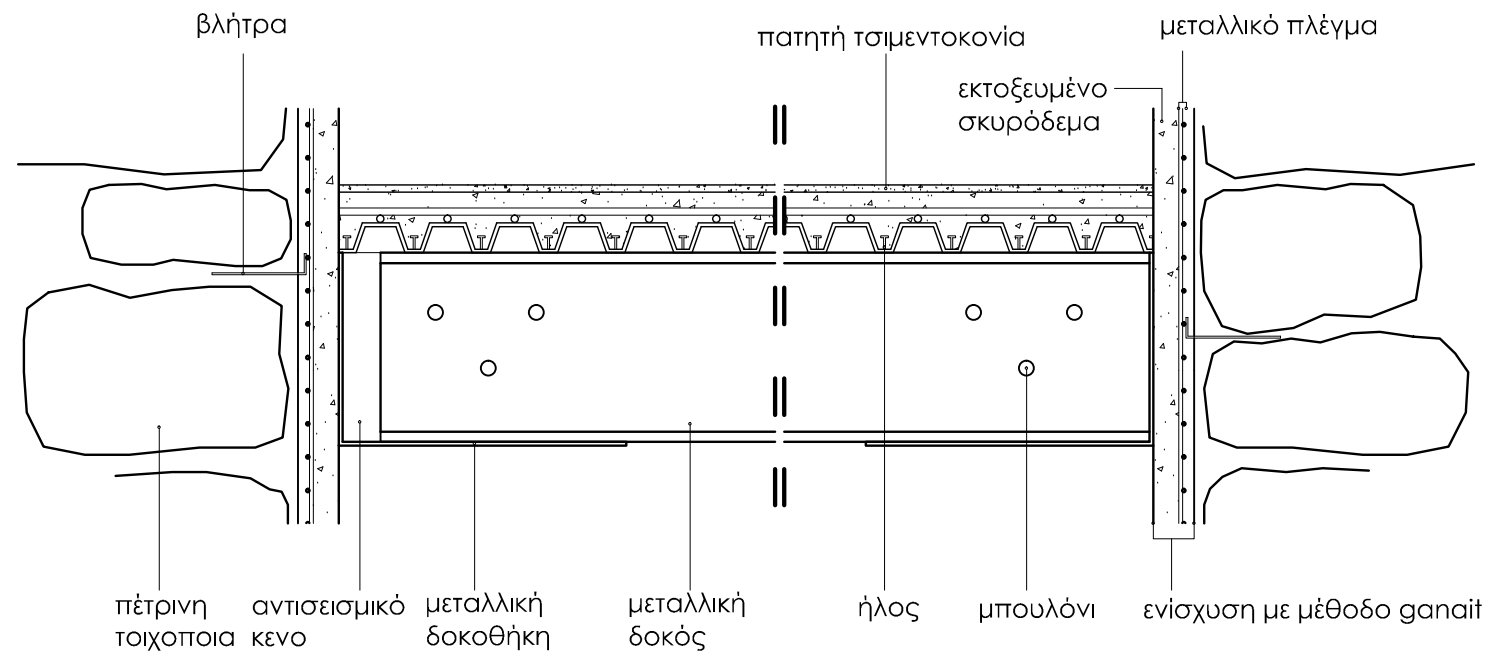
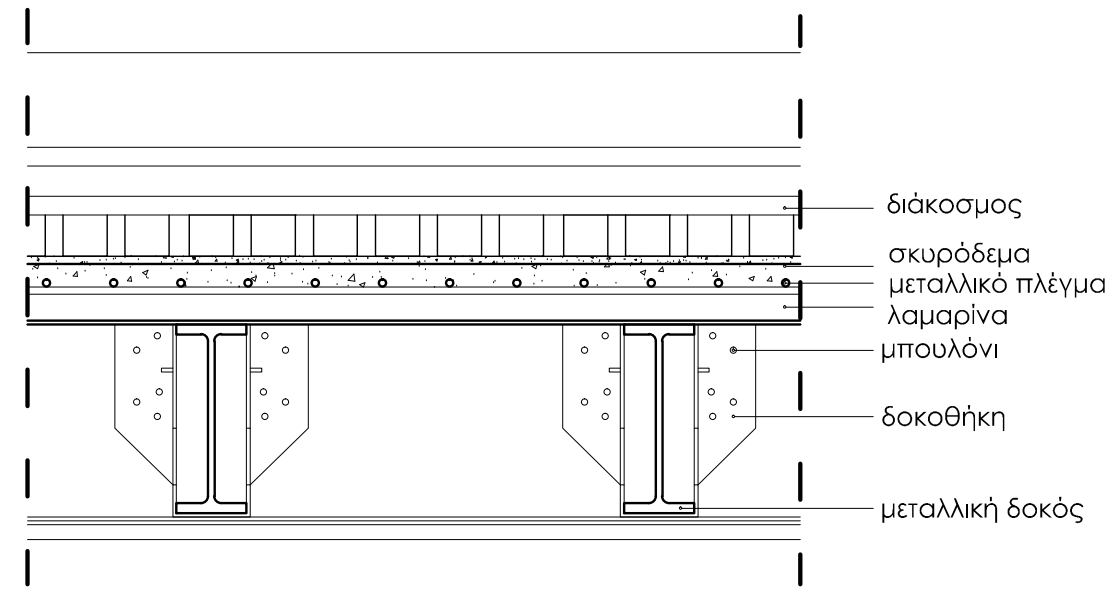

Ένωση δοκών

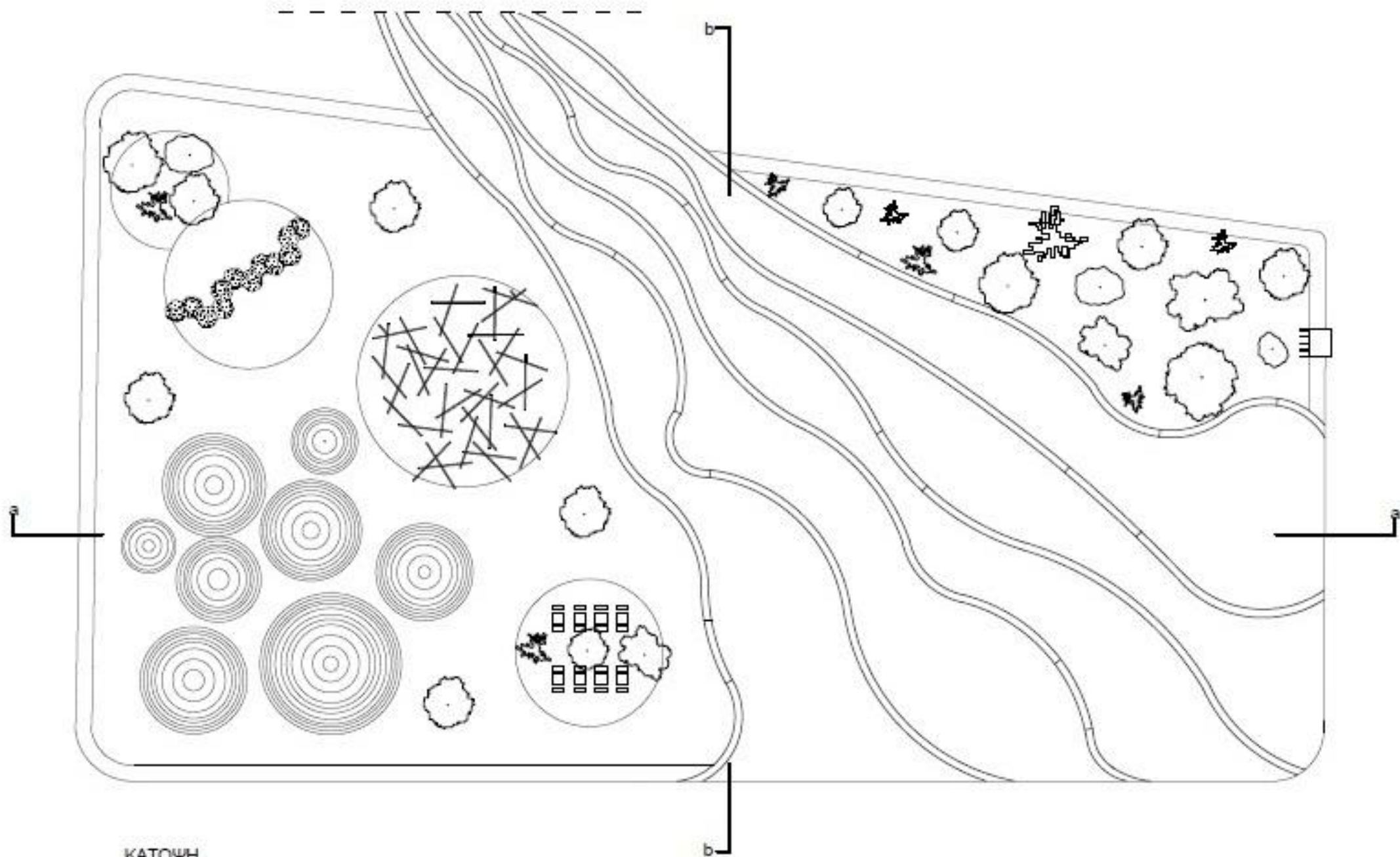

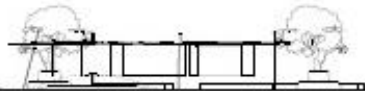
Ένωση δοκών με τοιχοποιία

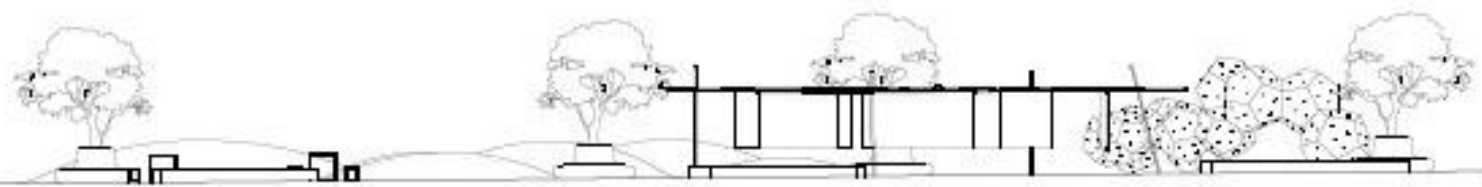

Ένωση δοκών με τοιχοποιία

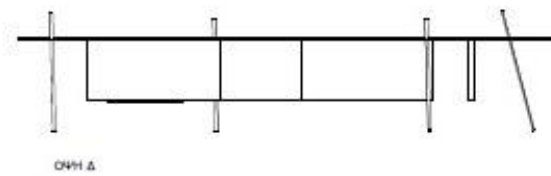
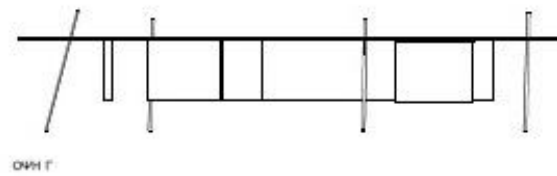
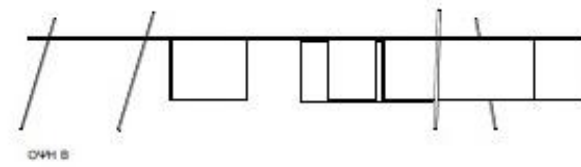
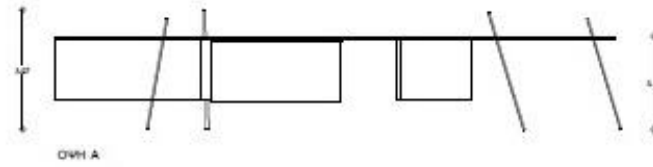
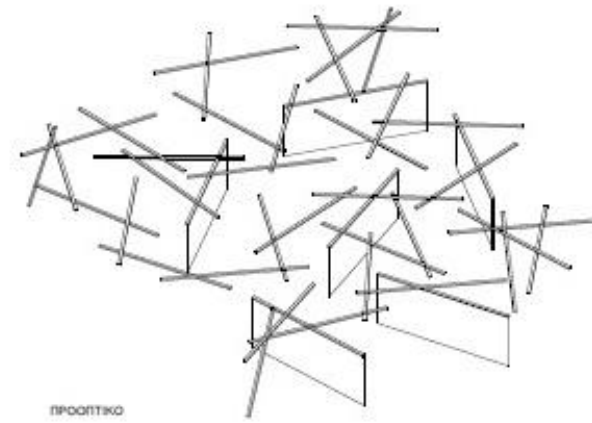
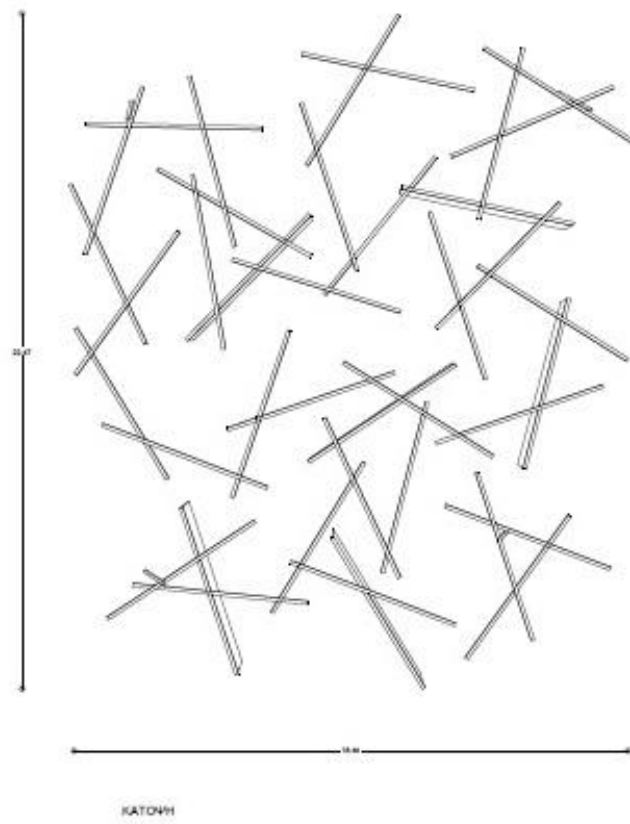

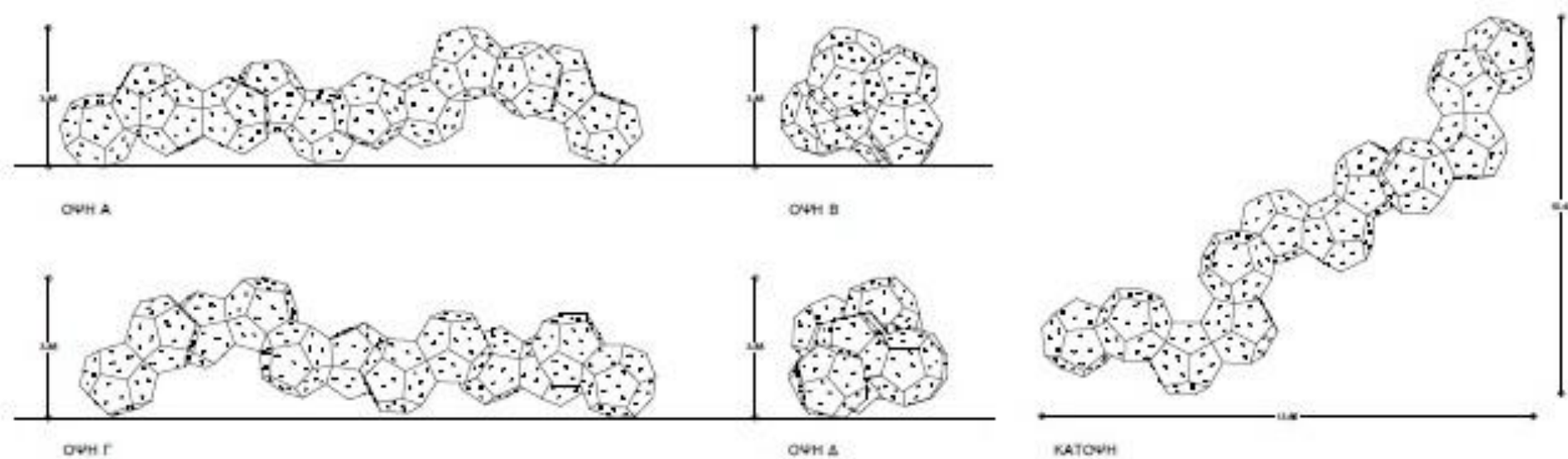
TOMH A-A

TOMH B-B

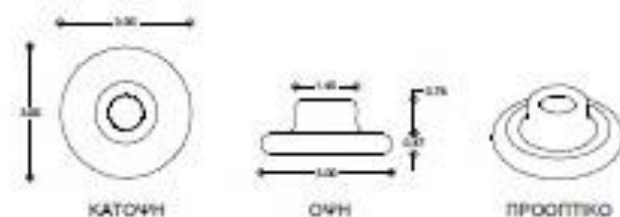
ΠΛΕΓΜΑ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

ΠΑΙΔΙΚΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΤΡΑΠΕΖΑΚΙ ΠΛΑΤΕΙΑΣ

ΚΑΘΗΣΜΑ